

Voorwoord

De Hebreëen-brief is een boeiende, maar niet zo gemakkelijk te lezen brief uit het Nieuwe Testament. Het was voor mij dan ook een frisse uitdaging om juist uit deze brief, in het seizoen 2001-2002, een serie bijbelstudies te geven voor de Nieuw Leven Evangelie Gemeente te Alphen. Ik heb geprobeerd om de aantekeningen die ik bij de studies gebruikt heb zodanig te maken dat ze ook voor de geïnteresseerde lezer nog de moeite waard zijn. Het resultaat is het voor u liggende document en het is dan ook aan de lezer te beoordelen of ik hierin geslaagd ben.

Deze studie bevat tamelijk veel tekstmateriaal. De lezer behoeft dan niet veel in de Bijbel op te zoeken en dat vergroot het leesgemak! Ook wordt er, om de leesbaarheid te vergroten, opzettelijk nog weleens iets herhaald. Verder is getracht om de stijl van schrijven eenvoudig te houden. Toch komen er ook moeilijker zaken aan de orde. De exegese (uitleg) van bepaalde bijbelteksten of bijbelgedeelten is niet zo eenvoudig, temeer daar de verschillende bijbelcommentaren lang niet altijd overeenstemmen. Wat moeten we bijvoorbeeld met de zogenaamde waarschuwingsteksten uit deze brief? Ook Luther, de kerkhervormer, worstelde hiermee. Als ik mijn persoonlijke visie geef dan is dat niet noodzakelijk de juiste. De Bijbel heeft altijd gelijk maar dat kan niet altijd gezegd worden van onze exegese.

Zelf heb ik verschillende naslagwerken gebruikt en wel in het bijzonder een aantal van de Online Bijbel (Gill, Barnes, Pink etc.) van stichting Importantia. Verder ook nog de New Bible Commentary Revised en ook heb ik nog dankbaar gebruik gemaakt van de aantekeningen van de lessen die ik zelf, jaren geleden, over deze brief gehad heb aan de parttime bijbelschool van `In de Ruimte` te Soest.

Voor opbouwende kritiek houd ik me aanbevolen. Het is mijn wens dat ook deze studie zal bijdragen tot de opbouw van de gemeente Jezus Christus, onze grote Hogepriester van het Nieuwe Verbond in Zijn bloed.

Hans Dercksen, Zoetermeer, augustus 2002.

Veel gebruikte afkortingen

N.T.	=	Nieuwe Testament
O.T.	=	Oude Testament
NIV	=	New International Version
NBG	=	Nederlands Bijbel Genootschap
GNB	=	Groot Nieuws Bijbel
ASV	=	American Standard Version
JFB	=	Jamieson, Fausset, Brown Commentary

Inhoudsopgave

0. INLEIDING	1
0.1 HET ALGEMENE THEMA.....	1
0.2 DE SCHRIJVER	1
0.3 DE DATUM VAN SCHRIJVEN.....	2
0.4 TOT WIE IS DE BRIEF GERICHT?	2
0.5 WAT WAS ER AAN DE HAND?.....	2
0.6 DE CANONICITEIT VAN DE HEBREEËN-BRIEF.	4
1. DE SUPERIORITEIT VAN DE HEER JEZUS CHRISTUS. (1:1-1:14).....	6
1.1 GOD SPREEKT DOOR DE EEUWEN HEEN.	6
1.2 GODS UITEINDELIJKE WOORD IS IN CHRISTUS.	6
1.3 ZES ZAKEN MET BETREKKING TOT DE ZOON.	7
1.4 DE ZOON VERGELEKEN MET DE ENGELEN.	9
2. AANDACHT SCHENKEN AAN WAT WE GEHOORD HEBBEN. (2:1-2:18)	11
2.1 EEN INLASSING.....	11
2.2 AANDACHT SCHENKEN.	11
2.3 BEMIDDELING VAN ENGELEN.	11
2.4 GOD GEEFT DAARAAN GETUIGENIS.	12
2.5 JEZUS BENEDEN DE ENGELEN	12
2.6 DE TOEKOMENDE WERELD.....	13
2.7 VELE ZONEN TOT HEERLIJKHEID.....	13
2.8 DOOR LIJDEN HEEN.	14
2.9 ALLEN UIT ÉÉN.....	14
2.10 CITATEN UIT HET O.T.	15
2.12 HET NAGESLACHT VAN ABRAHAM.	17
3. INGAAN IN ZIJN RUST. (3:1-4:13)	18
3.1 DAAROM.....	18
3.2 JEZUS MET MOZES VERGELEKEN.....	18
3.3 DE HEILIGE GEEST SPREEKT.....	19
3.4 WAT WAS ER MET ISRAËL AAN DE HAND?	19
3.5 MAAK NIET DEZELFDE FOUT.	20
3.6 WAT IS: TOT ZIJN RUST INGAAN?	20
3.7 EENS BEHOUDEN, ALTIJD BEHOUDEN?	21
3.8 VERMAANT ELKANDER DAGELIJKS	22
3.9 HEDEN.	24
3.10 HOE ZIT HET MET DE DAGELIJKSE VERMANING IN DE PRAKTIJK?	25
3.11 HET WOORD IS LEVEND EN KRACHTIG.....	25
3.12 ZIEL EN GEEST.....	25
4. HET HOGEPRIESTERSCHAP VAN DE HEER JEZUS. (4:1-6:20)	28
4.1 INLEIDING.	28
4.2 PRIESTER EN HOGEPRIESTER.....	28
4.3 EEN PRIESTER NAAR DE ORDENING VAN MELCHISEDEK.	28
4.4 TRAAAG WORDEN IN HET HOREN.....	29
4.4.1 <i>Moeilijk uit te leggen.</i>	29
4.4.2 <i>Wat is: traag worden in het horen?</i>	30
4.4.3 <i>Wat was de oorzaak bij de Hebreeën?</i>	31
4.4.4 <i>Andere oorzaken van traag worden in het horen.</i>	32
4.5 DE VASTE SPIJS	33
4.6 GEVAAR VAN AFVAL	36
4.7 HET VOORBEELD VAN ABRAHAM.	36

5. VERDERE UITWERKING VAN HET HOGEPRIESTERSCHAP VAN DE HEER JEZUS NAAR DE ORDENING VAN MELCHISEDEK. (7:1-10:39)	38
5.1 INLEIDING.	38
5.2 WAAROM WAS DIT ZO BELANGRIJK VOOR DE HEBREEËN?	38
5.3 WAAROM MELCHISEDEK?	39
5.4 OUD EN NIEUW PRIESTERSCHAP.	40
5.5 DE KERN VAN DE BRIEF.	40
5.6 HET OUDE EN HET NIEUWE VERBOND.	41
5.7 HET GAAT OM HET HART.	41
5.8 DE WEDERGEBOORTE IN HET N.T.	42
5.9 HET KENNEN VAN GOD ALS PERSOONLIJKE ERVARING.	43
5.10 VOOR WIE IS HET NIEUWE VERBOND?	44
5.11 WANNEER KOMT HET NIEUWE VERBOND?	44
5.12 DE BETERE BELOFTEN VAN HET NIEUWE VERBOND.	45
5.13 ALLEN ZULLEN MIJ KENNEN.	45
5.14 DE OUDE EN DE NIEUWE ORDENING.	46
5.15 VOLLE VRIJMOEDIGHEID.	46
6. GELOOFSGETUIGEN. (11:1-11:40).....	50
6.1 INLEIDING.	50
6.2 EEN AANTAL KARAKTERISTIEKEN.	50
6.3 GELOOF.	50
6.3.1 <i>Wat is geloof?</i>	50
6.3.2 <i>Geloof heeft zijn oorsprong in God.</i>	51
6.3.3 <i>Geloof is de voorwaarde om te ontvangen.</i>	51
6.3.4 <i>Soorten geloof</i>	52
6.4 ENIGE VOORBEEDEN.	53
6.5 DE BELOFTEN EN HET BELOOFDE.	57
6.6 NOG MEER VOORBEEDEN.	59
6.7 DE WERELD WAS HUNNER NIET WAARDIG.	61
7. TROUW BLIJVEN. (12:1 – 12:29).....	62
7.1 INLEIDING.	62
7.2 KIJK NAAR HET VOORBEELD VAN DE HEER JEZUS.	63
7.3 POSITIEF OMGAAN MET BEPROEVINGEN.	66
7.3.1 <i>Worsteling tegen de zonde.</i>	66
7.3.2 <i>Tucht.</i>	66
7.3.3 <i>Tucht of straf?</i>	68
7.4 EEN AANTAL GEVAREN VERMIJDEN.	70
7.4.1 <i>Het eerste gevaar: Verslappen bij bestraffing.</i>	70
7.4.2 <i>Het tweede gevaar: niet jagen naar de heiliging.</i>	70
7.4.3 <i>Het derde gevaar: verachten in de genade en de bittere wortel</i>	70
7.4.4 <i>Het vierde gevaar: hoererij</i>	72
7.4.5 <i>Het vijfde gevaar: onverschilligheid.</i>	72
7.5 BESEFFEN WELKE VOORRECHTEN HET BETERE VERBOND HEEFT.	73
7.6 DE UITEINDELIJKE VOLTOOIING VAN DEZE BEDELING IN HET OOG HOUDEN.	75
8. DE PRAKTIJK (13:1-13:25).....	77
8.1 INLEIDING.	77
8.2 LAAT DE BROEDERLIJKE LIEFDE BLIJVEN (13:1).	77
8.3 VOORGANGERS.	82
8.4 HET HUWELIJK.	87
8.5 VREEMDE LERINGEN.	89
8.5.1 <i>Zoek het niet in menselijke systemen van regels.</i>	89
8.5.2 <i>Dwaalleringen.</i>	93
8.5.2.1 <i>Dwaalleringen in de eindtijd.</i>	93
8.5.2.2 <i>Toezien op zichzelf en op de leer.</i>	93

8.5.2.3	Destructieve invloed van een dwaalleer	94
8.5.2.4	Geinspireerd door demonen.	95
8.5.2.5	Dwaalleringen in de wereldgodsdiensten.	96
8.5.2.6	Dwaalleringen op het christelijke erf.....	96
8.5.2.7	Dwalingen van recente datum.	97
8.5.2.8	Is er bescherming tegen dwaling?	97

0. Inleiding

0.1 Het algemene thema

Een onderwerp wat ik persoonlijk voor deze tijd van bijzonder belang vind is: Hoe houd ik vol in mijn christenleven? Het is, en dat weet u allemaal, helaas geen vanzelfsprekende zaak om vol te houden in je christelijke levenswandel. Na een, aanvankelijk enthousiast begin, zijn er nog teveel mensen die 'terugvallen'. Terugvallen naar een middelmatig christelijk leven of wat veel erger is: Christus de rug toekeren. Niet voor niets zegt de Heer Jezus zelf in Matth. 24:13:

Maar wie volhardt tot het einde, die zal behouden worden.

Het is niet voldoende om goed te beginnen, je moet ook goed eindigen. Nu weet ik wel dat de bovengenoemde tekst in het bijzonder voor de eindtijd geldt, maar daar zitten we toch midden in?

De vraag is nu: Hoe houd je vol? Wat moet je daarvoor doen en wat moet je daarvoor laten? Deze zaken komen in de Hebreeën-brief aan de orde. Als thema voor de brief heb ik dan ook gekozen: **Volhouden in je christenleven!**

Ik denk dat het toch wel, met het hogepriesterschap van de Heer Jezus, behoort tot de belangrijkste thema's van deze brief. Natuurlijk, deze brief werd in een bepaalde tijd aan een bepaalde groep christenen in een bepaalde situatie geschreven. Nu gaat het er echter om wat deze brief ons heden ten dage te zeggen heeft. God heeft ons niet voor niets deze brief gegeven en voor het woord van God geldt nog steeds:

2 Tim. 3:16: Elk van God ingegeven schriftwoord is ook nuttig om te onderrichten, te weerleggen, te verbeteren en op te voeden in de gerechtigheid, 17 opdat de mens Gods volkomen zij, tot alle goed werk volkomen toegerust.

0.2 De schrijver

Er is heel veel gediscussieerd over wie nu de schrijver van deze brief is. De brief zelf geeft het niet aan. Door de eeuwen heen is vaak Paulus als de schrijver aangewezen. Dat Paulus zijn naam er niet boven geschreven heeft werd verklaard doordat Paulus, als apostel voor de heidenen, aan Joodse christenen schreef. Deze zouden de brief waarschijnlijk niet aanvaard hebben als ze wisten dat deze geschreven was door een apostel aan de heidenen. De verschillen in stijl met de andere brieven van Paulus zouden veroorzaakt zijn doordat Paulus de brief in het Hebreeuws opgesteld had en deze later door Lukas in het Grieks is vertaald.

Tegenwoordig zijn de meeste bijbelcommentatoren het er echter wel over eens dat Paulus niet de auteur van deze brief is. Origenes, een vroege kerkvader, zei al: "Wij weten het niet, God weet het". En bij deze vaststelling is het tot op heden toe gebleven. Natuurlijk zijn er, door de eeuwen heen, wel verschillende auteurs voorgesteld. Zo denken sommigen dat Barnabas de auteur is geweest. Barnabas was, gedurende zekere tijd, de metgezel van Paulus op zijn zendingsreizen. Dit verklaart de overeenkomst met de theologie-stijl van Paulus. Bovendien was Barnabas een Leviet en dit zou de uitgebreide behandeling van het Levitische systeem in deze brief verklaren.

Maarten Luther wees ook de gedachte dat Paulus de schrijver van de brief zou zijn af! Hij meende dat Apollos de schrijver zou zijn. Apollos was afkomstig uit Alezandrië, waar een grote en ontwikkelde Joodse gemeenschap was. Dit zou de ontwikkelde en verfijnde schrijfstijl in de brief kunnen verklaren.

Andere voorgestelde auteurs zijn: Filippus, Epaphras, Priscilla en Silas. Het blijft echter gissen en we moeten wel tot de conclusie komen dat het gewoon niet zeker is wie de brief geschreven heeft. Eigenlijk doet het er ook niet zoveel toe! De Heilige Geest heeft deze brief geïnspireerd en het gaat erom wat God ons door deze brief wil leren.

0.3 De datum van schrijven

De nauwkeurige datum van schrijven is, evenals de schrijver, onbekend, maar toch kun je er wel iets van zeggen.

- In Heb. 2:3 wordt gesproken over mensen die het heil van de Heer Jezus gehoord hebben en het ons op betrouwbare wijze hebben overgeleverd. De schrijver schaart zich dus onder 'ons'. Hieruit volgt dat de brief niet later geschreven kan zijn dan zo'n 110 na Chr.

- Er is een zogenaamde eerste Clemensbrief bekend waarvan men de datering vrij nauwkeurig weet: 95 of 96 AD. In deze Clemensbrief wordt de Hebreeën-brief genoemd. Hieruit volgt dat de brief geschreven moet zijn voor 96 AD.

- In Heb. 12:4 wordt gezegd dat de lezers nog niet ten bloeden toe weerstand hebben geboden in hun strijd tegen de zonde. Het zou een beetje vreemd zijn om zoiets te schrijven als de vervolgingen onder Nero al waren begonnen. Deze vervolgingen zijn gedateerd op 64 na Chr en daarom kun je de datering al rustig voor 64 na Chr. stellen.

- De tempel werd in 70 na Chr. verwoest door de Romeinen. Dit wordt in de brief nergens vermeld en dat zou men wel verwachten als de brief na 70 AD geschreven was. In de brief wordt immers gesproken over een eerste verbond (Heb. 8:13) waaronder ook de oudtestamentische tempeldienst dat verouderd is en een nieuw verbond. Als de tempel toen al verwoest was zou de schrijver dit zeker gebruikt hebben om het verdwijnen van het oude verbond te onderstrepen.

Het is overigens opvallend dat de tempel 40 jaar na het sterven van de Heer Jezus verwoest werd. Je zou kunnen zeggen dat dit al profetisch in deze brief opgesloten ligt. In Heb. 3:7-11 wordt gesproken over het niet tot Zijn rust ingaan. Het volk Israël stond eens vlak voor het beloofde land. Ze konden het beloofde land binnengaan, ondanks de reuzen die nog overwonnen moesten worden. Door hun ongehoorzaamheid en ongeloof moest het echter nog veertig jaar in de woestijn blijven en velen van hen zouden omkomen in de woestijn.

Nadat de Heer Jezus Zijn bloed had gegeven en het nieuwe verbond in Zijn bloed een realiteit is geworden staan we weer voor de keus: dit nieuwe verbond in Zijn bloed aanvaarden of blijven bij de oudtestamentische offers (een aantal van de Hebreeuwse christenen dreigden hier weer naar terug te keren). Je zou kunnen zeggen dat het oudtestamentische offersysteem definitief verdween bij de verwoesting van de tempel **veertig** jaar later.

0.4 Tot wie is de brief gericht?

Tot wie is de brief gericht? Tot ons allemaal! Maar in die tijd werd de brief geschreven met het oog op de problemen bij een bepaalde groep mensen. Uit de gehele brief wordt duidelijk dat het gaat om een groep Joodse christenen. De verwijzing naar oudtestamentische rituele gebruiken betekenen weinig voor de christenen uit de heidenen. In 13:24 staat:

Groet al uw voorgangers en al de heiligen. De broeders uit Italië laten u groeten.

Uit een vergelijking met de 1^e Clemensbrief (geschreven door een inwoner van Rome aan de gemeente te Rome) heeft men wel de conclusie getrokken dat de plaats van bestemming Rome moet zijn geweest.

Omdat er staat: **al** de voorgangers zou er geconcludeerd kunnen worden dat het hier om een deel van de gemeente te Rome ging. Mogelijk gaat het hier om een Joodse huisgemeente die deel uitmaakt van de totale gemeente te Rome.

0.5 Wat was er aan de hand?

Waarom werd de brief geschreven? We hebben er al iets over gezegd bij de bespreking van het algemene thema. De brief is gericht aan Joodse christenen die hun

oorspronkelijke enthousiasme (= letterlijk: in – god – zijn) voor het geloof verloren hebben. Dit blijkt uit de verschillende aanmoedigingen bijv. in:

Heb. 10:23: Laten wij de belijdenis van hetgeen wij hopen onwankelbaar vasthouden, want Hij, die beloofd heeft, is getrouw

Heb. 10:35: Geeft dan uw vrijmoedigheid niet prijs, die een ruime vergelding heeft te wachten.

Ze waren traag geworden in het horen (5:11) en wat moedeloos (Heb. 12:3). Geestelijke groei was er niet en ze kwamen tekort in geestelijk begrip en onderscheidingsvermogen:

Heb. 5:12: Want hoewel gij, naar de tijd gerekend, leraars behoort te zijn, hebt gij weer nodig, dat men u de eerste beginselen van de uitspraken Gods leert, en gij hebt nog melk nodig en geen vaste spijs.

13 Want ieder, die nog van melk leeft, heeft geen weet van de rechte prediking: hij is nog een zuigeling.

14 Maar de vaste spijs is voor de volwassenen, die door het gebruik hun zinnen geoefend hebben in het onderscheiden van goed en kwaad.

Blijkbaar waren er ook een aantal die hun samenkomsten begonnen te verzuimen, een duidelijk teken van geestelijke achteruitgang:

Heb. 10:25: Wij moeten onze eigen bijeenkomst niet verzuimen, zoals sommigen dat gewoon zijn, maar elkander aansporen, en dat des te meer, naarmate gij de dag ziet naderen.

En nog erger: Wanneer ze op deze weg zouden voortgaan dan kunnen ze aardig in de buurt komen van wat men wel 'afval van het geloof' noemt. Dit is nog erger dan terugvallen (teruggevallen waren een aantal in feite al). De zg. waarschuwingsgedeelten (het zijn er vijf) wijzen alle in deze richting.

Er is in dit verband nog een ander punt dat de aandacht verdient. Deze Joodse christenen verkeerden temidden van een Joodse gemeenschap (waarschijnlijk te Rome). In het Romeinse Rijk had de Joodse godsdienst een officieel beschermde status. Zo waren de Joden niet verplicht om deel te nemen aan allerlei heidense rituelen in o.a. onderwijs en handel die in het gehele rijk voorkwamen. Ook konden ze rustig de sabbat vieren. Een dergelijke uitzondering gold niet voor de christenen. De verleiding om terug te keren naar het beschermde Joodse geloof was dus erg groot. Zeker toen de komst van de Heer uitbleef en ze hun aanvankelijke enthousiasme begonnen te verliezen.

De brief is er dus in het bijzonder opgericht om deze Joodse christenen aan te moedigen om vooral door te gaan in het geloof en weer actief deel te nemen aan het gemeentelven in plaats van slechts betrokkenheid bij een passief en consumptief gemeentelven.

Je zou kunnen zeggen dat de schrijver drie zaken hanteert om zijn lezers weer op het goede spoor te brengen:

- 1 - Hij laat duidelijk de superioriteit zien van de persoon van Jezus Christus. Hij is de middelaar van een nieuw verbond. Het nieuwe verbond is beter dan het oude verbond.
- 2 - Hij geeft ernstige waarschuwingen aan de lezers voor het geval ze geen ernst maken met zulk heil.
- 3 - Hij moedigt de lezers aan het christenleven voluit te leven en geeft daarbij praktische aanwijzingen.

0.6 De canoniciteit van de Hebreeën-brief.

Met de Hebreeën-brief zijn nogal eens problemen geweest met betrekking tot de canoniciteit. Eerst even iets over de canon in het algemeen.

Het woord canon komt van het Hebreeuwse qaneh en dat betekent: riet of ook meetriet. Hetzelfde woord wordt gebruikt in Ez. 40:3 waar sprake is van een man met een meetroede in zijn hand. Wel, met een meetroede worden de maten genomen en als we zeggen dat de 39 boeken van het O.T. en de 27 boeken van het N.T. in de canon zitten dan bedoelen we dat deze boeken de maatstaf zijn en dat ze beantwoorden aan een bepaalde maatstaf. Er zijn namelijk nogal wat geschriften in omloop geweest die men had kunnen opnemen in de Bijbel zoals we die nu kennen maar die toch niet aan een bepaalde geestelijke maatstaf voldeden en die men dus ook niet heeft willen opnemen in de Bijbel. Ook waren er in de eerste eeuwen ketterse stromingen die het hele O.T. aan de kant schoven. Een van hen was Marcion. Hij was mogelijk de eerste die een soort canon samenstelde. Deze bestond uit het Lucas-evangelie en de brieven van Paulus (zonder Timotheus, Titus en de Hebreeën). Deze geschriften werden eerst nog gezuiverd van oudtestamentische elementen.

Verder was er ook nog het zg. Montanisme. De leider, Montanus, verklaarde dat hij de beloofde parakleet uit Joh. 14:16 was en hij beweerde ook een hogere openbaring te brengen dat die van Jezus en de apostelen.

Op deze manier werd de Kerk door kettters uitgedaagd om te bepalen welke geschriften nu niet en welke geschriften nu wel in de canon thuishoorden. Ook andere redenen waren er om tot een canon te komen. Tijdens de christenvervolgingen onder Diocletianus moesten gemeenten hun heilige boeken inleveren. Meestal gaven ze dan de apocriefe boeken mee. Dit waren boeken die wel een bepaalde `geestelijke lading` hadden maar toch niet als geïnspireerd werden gezien. Opgemerkt dient te worden dat het uiteindelijk de Heilige Geest is die bepaald heeft wat er in de Bijbel thuishoort maar Hij heeft er wel menselijke instrumenten heeft gebruikt. De criteria die de Kerk hanteerde waren:

- het innerlijk getuigenis van de Heilige Geest
- de profetische- of apostolische oorsprong
- de feitelijke- en leerstellige juistheid
- de geestelijke en morele invloed
- de houding van de Oude Kerk

Je kunt zeggen dat het N.T. zoals we dat nu kennen als vastgesteld beschouwd werd op de synode van Carthago (397 na Chr). De Oosterse Kerk was er iets eerder mee: in 365 na Chr. door de Paasbrief van Athanasius.

Bij de totstandkoming van de oudtestamentische canon heeft de synode van Jamnia (90 na Chr.) een rol gespeeld. Hier werden door een aantal Joodse rabbijnen verschillende boeken besproken die zich al in de Hebreeuwse canon bevonden maar waar men toch twijfels bij had. Het boek Prediker vond men te sceptisch en Hooglied te zinnelijk. Verder vond men het ontbreken van de Naam van God in het boek Esther verdacht. Men heeft uiteindelijk deze boeken toch als canonisch erkend en verder geen apocriefe boeken opgenomen.

De oudst bekende christelijke canon van het O.T. is opgesteld door Melito, bisschop van Sardis (ongeveer 170 na Chr.). Hier ontbreekt echter het boek Esther. Voorzover ik heb kunnen nagaan is de Latijnse bijbelgeleerde Hieronymus (ongeveer 400 na Chr.) de eerste die een volledige oudtestamentische canon noemt zoals wij die kennen.

De canonieke erkenning van de Hebreeën-brief was voor de Oosterse kerk al in de tweede eeuw na Chr. een feit maar voor de Westerse kerk lag de situatie anders en het duurde hier tot de vierde eeuw na Chr. voordat deze brief ook hier als canoniek werd aanvaard. De Westerse kerk had namelijk grote moeite met de verwerping van de tweede bekering in Hebreeën. Dit probleem was actueel geworden omdat velen tijdens de christenvervolgingen waren ´afgevallen´ en later daarop terug wilden komen.

Uiteindelijk aanvaardde de Westerse kerk ook de canoniciteit van de Heb.-brief (in 214 na Chr. op de tweede conferentie te Carthago?). Tijdens de reformatie kwam de canoniciteit van het NT opnieuw aan de orde. Luther gaf de Hebreeën-brief evenals Jacobus, Judas en Openbaringen een zg. deuterokanonieke status. Van de Hebreeën-brief zei hij dat deze hout, stro en stoppels bevatte. Luther worstelde namelijk met het idee dat Gods genade beperkt zou zijn. Hij las dit in teksten als: 6:4-6, 10: 26 en 12:16. Calvin, tenslotte, ontkende dat Paulus de schrijver was, maar hij accepteerde wel het niet-apostolisch auteurschap maar vond op grond van de kwaliteit van de brief dat zij wel apostolisch gezag had.

1. De superioriteit van de Heer Jezus Christus. (1:1-1:14)

1.1 God spreekt door de eeuwen heen.

In het eerste hoofdstuk van deze brief houdt de auteur zijn lezers de uitnemendheid van de Heer Jezus voor. De Joodse christenen hadden vanuit hun Joodse achtergrond veel respect voor de oudtestamentische profeten en ook voor engelen. Welnu zegt de schrijver a.h.w.: `Jezus is veel meer dan de oudtestamentische profeten en veel meer dan de engelen`. Zoals u uit de inleiding al weet dreigden deze christenen te verslappen in hun geloof en het gevaar was dan dat ze uiteindelijk terug zouden keren tot hun oorspronkelijke Joodse godsdienst. Eigenlijk zegt de schrijver: `Weet wel wat je loslaat`, of beter: `**Wie** je loslaat als je terugkeert tot het Joodse geloof. Jezus gaat engelen en profeten verre te boven`. De oudtestamentische profeten spraken met groot gezag: `Zo spreekt de Heer` en hun woorden werden vaak terecht gevreesd. Twee goede voorbeelden volgen hieronder.

Voorbeeld uit Amos 7:10:

Toen zond Amasja, de priester van Betel, aan Jerobeam, de koning van Israel, deze boodschap: Amos smeedt een samenzwering tegen u te midden van het huis Israels; het land zal al zijn woorden niet kunnen verdragen.

En even later krijgt Amos te horen (vs. 12):

Ziener! Ga heen, vlucht naar het land van Juda, eet daar brood, en profeteer daar.

Met andere woorden: We kunnen je profeteren hier niet verdragen! Het is ons te machtig! Dat is nog eens invloedrijke profetie!

Voorbeeld uit 1 Sam. 16:4:

Samuel deed wat de Here gezegd had en hij kwam te Betlehem. De oudsten der stad kwamen hem bevend van vrees tegemoet en zeiden: Betekent uw komst vrede?

Samuel gaat hier David tot koning zalven en gaat daarvoor naar Betlehem. Hij krijgt wel een heel bijzonder ontvangstcomité: De leiding van de stad komt hem bevend van vrees tegemoet! Was er maar altijd zoveel respect voor de mannen en de vrouwen van God! Het is overigens opvallend wat er hier aan voorafgaat: Samuel deed wat de Here gezegd had. Gehoorzaamheid geeft goddelijke autoriteit!

1.2 Gods uiteindelijke woord is in Christus.

In het laatst der dagen heeft God echter tot ons gesproken in de Zoon! In het laatst der dagen is een Hebreeuwse uitdrukking. In het O.T. duidt het op een tijd dat de woorden van de profeten vervuld zullen worden. Het kan m.i. ook betrekking hebben op de tijd die er ligt tussen de eerste en tweede komst van de Heer Jezus. Zie ook Hand. 2:17. Opvallend is dat de Heer Jezus niet, zoals de profeten, zegt: `Zo spreekt de Heer` maar: `Ik zeg u`. Alleen al in het Matth.-evangelie komt u deze uitdrukking zo'n 190 keer tegen. Hij spreekt met eigen, goddelijke autoriteit, en niet met `verleende` autoriteit zoals bij de profeten!

God heeft zich geopenbaard aan de mensheid. Allereerst in de schepping:

Romeinen 1:20 Want hetgeen van Hem niet gezien kan worden, zijn eeuwige kracht en goddelijkheid, wordt sedert de schepping der wereld uit zijn werken met het verstand doorzien, zodat zij geen verontschuldiging hebben.

Daarna heeft God zich op vele manieren bekend gemaakt: Hij sprak tot Adam en Eva, Kaïn, Abraham, Mozes, de profeten enz. Door al deze verschillende 'kanalen' werd nog niet volkomen geopenbaard al wat God te zeggen had. Zijn uiteindelijke woord kwam in Christus.

Christus is Gods slotwoord en na Hem is er in de openbaring geen progressie meer.

Discussievraag:

Op welke manier(en) God heden ten dage nog wel tot ons?

1.3 Zes zaken met betrekking tot de Zoon.

De schrijver noemt nu zes zaken op die de grootheid van de Zoon laten zien.

1. De Vader heeft Hem gesteld tot een erfgenaam van alle dingen.

Dat wil uiteraard niet zeggen dat de Vader een keer zou overlijden. In de eeuwige toestand, in het nieuwe Jeruzalem zal het volgende gelden:

*Opb. 22:3: En niets vervloekts zal er meer zijn. En de troon van God en van het Lam zal daarin zijn en zijn dienstknechten zullen Hem vereren,
4 en zij zullen zijn aangezicht zien en zijn naam zal op hun voorhoofden zijn.
5 En er zal geen nacht meer zijn en zij hebben geen licht van een lamp of licht der zon van node, want de Here God zal hen verlichten en zij zullen als koningen heersen in alle eeuwigheden.*

Verder weten we uit 1 Cor. 15:28 dat de Zoon zich uiteindelijk ook aan de Vader zal onderwerpen:

Wanneer alles Hem onderworpen is, zal ook de Zoon zelf Zich aan Hem onderwerpen, die Hem alles onderworpen heeft, opdat God zij alles in allen.

Ik denk dat erfgenaam in dit verband betekent dat God de Heer Jezus heeft aangewezen als de toekomstig hoofdbeheerder, onder de Vader, van de ganse schepping. En wie zijn de andere beheerders?

Romeinen 8:17 Zijn wij nu kinderen, dan zijn wij ook erfgenamen: erfgenamen van God, en medeerfgenamen van Christus; immers, indien wij delen in zijn lijden, is dat om ook te delen in zijn verheerlijking.

De kinderen Gods zijn medeerfgenamen van Christus!

2. De Vader heeft de wereld door Jezus geschapen.

In het Grieks staat er: werelden (aiwnav: aiones). Dit houdt het gehele universum in als ook de tijd. Dit komt overeen met wat er in Joh. 1:3 staat:

Alle dingen zijn door het Woord geworden en zonder dit is geen ding geworden, dat geworden is.

En ook in Col. 1:16:

want in Hem zijn alle dingen geschapen, die in de hemelen en die op de aarde zijn, de zichtbare en de onzichtbare, hetzij tronen, hetzij heerschappijen, hetzij overheden, hetzij machten; alle dingen zijn door Hem en tot Hem geschapen;

Heel bekend is ook 1 Cor. 8:6:

voor ons nochtans is er maar een God, de Vader, uit wie alle dingen zijn en tot wie wij zijn, en een Here, Jezus Christus, door wie alle dingen zijn, en wij door Hem.

Mede hieruit blijkt dat ook de Vader bij de schepping betrokken is. Uit Hem zijn alle dingen en verder weten we (bijv. uit Gen. 1:2) dat ook de Heilige Geest bij de schepping is. Misschien kun je zeggen dat de Vader het initiatief voor de schepping nam. De Zoon was de bedenker van hoe en wat en de Heilige Geest de uitvoerder.

3. De Heer Jezus is de afstraling van de heerlijkheid van de Vader en de afdruk van Zijn wezen.

Hier wordt voor afstraling een woord gebruikt (apaugasma) dat de schitterende straling aangeeft die voortkomt uit de bron van het licht.

Voor afdruk wordt hier (en dit is de enige keer in het N.T.) het woord karakter (carakthr) gebruikt en dat betekent zoveel als dat het karakter van God in Christus geheel duidelijk is geworden.

4. Hij draagt alle dingen door het woord van Zijn kracht

Door het woord Gods is de wereld tot stand gebracht (Heb 1:3) maar door Zijn levende woord blijft ook alles in stand. Iets daarvan moet de hoofdman ook begrepen toen hij zei:

Mattheus 8:8 Doch de hoofdman antwoordde en zeide: Here, ik ben niet waard, dat Gij onder mijn dak komt, maar spreek slechts een woord en mijn knecht zal herstellen.

En wat denkt u als Jezus de elementen toespreekt:

Markus 4:39 En Hij, wakker geworden, bestrafte de wind en zeide tot de zee: Zwijg, wees stil! En de wind ging liggen en het werd volkomen stil.

Door zijn woord zal Hij ook de doden opwekken:

Joh. 5:28 Verwondert u hierover niet, want de ure komt, dat allen, die in de graven zijn, naar zijn stem zullen horen,

Door zijn woord wordt ook de wereld naar zijn voleinding gevoerd.

Zie ook Col. 1:17:

*en Hij is voor alles en **alle dingen hebben hun bestaan in Hem;***

5. Hij heeft de reiniging van de zonden tot stand gebracht.

Johannes de Doper zei al:

Johannes 1:29 De volgende dag zag hij Jezus tot zich komen en zeide: Zie, het lam Gods, dat de zonde der wereld wegneemt.

De laatste tekst is tegenwoordige tijd maar de voorlaatste tekst is voltooid tegenwoordige tijd. De reiniging der zonden is tot stand gebracht. De Heer Jezus heeft eens en voor altijd Zijn bloed gegeven op Golgotha en daarmee de prijs voor de zonden van de mensheid betaald. (Het is een theologische vraag of de prijs betaald werd voor alle zonden of alleen voor de zonden van degenen die bij Jezus horen).

6. Hij heeft Zich gezet aan de rechterhand van de majesteit in den hoge.

Hier pleit Hij nu voor de Zijnen:

Romeinen 8:34 wie zal veroordelen? Christus Jezus is de gestorvene, wat meer is, de opgewekte, die ter rechterhand Gods is, die ook voor ons pleit.

Hebreen 7:25 Daarom kan Hij ook volkomen behouden, wie door Hem tot God gaan, daar Hij altijd leeft om voor hen te pleiten.

We hebben dus niet te maken met alleen maar een machtig superwezen die vanuit de hoge alles dicteert maar met een meevoelende en meelevende Heer die bij de Vader ook voor ons pleit.

1.4 De Zoon vergeleken met de engelen.

In het vorige werd al duidelijk dat de Zoon meer is dan de profeten. Hij is priester, profeet en koning tegelijk. Nu wordt Hij vergeleken met de engelen. De schrijver doet dit door zeven citaten uit het O.T. aan te halen waaruit de superioriteit van de Heer Jezus blijkt t.o.v. de engelen. Het `immers` in vers 5 is hierbij veelzeggend. We zetten deze citaten hier op een rijtje:

Cit.	De verzen uit Hebreeën	Teksten uit O.T.
1	Vs. 5a: Mijn Zoon zijt Gij, Ik heb U heden verwekt.	Ps. 2:7: Mijn zoon zijt gij; Ik heb u heden verwekt.
2	Vs. 5b: Ik zal Hem tot Vader zijn, en Hij zal Mij tot Zoon zijn.	2 Sam. 7:14: Ik zal hem tot een vader zijn, en hij zal Mij tot een zoon zijn.
3	Vs. 6: En Hem moeten alle engelen Gods huldigen	Ps. 97:7: buigt u voor Hem neder, alle gij goden
4	Vs. 7: Die zijn engelen maakt tot winden en zijn dienaars tot een vuurvlam.	Ps. 104:4: Hij maakt de winden tot zijn boden, laaiend vuur tot zijn dienaren.
5	Vs. 8: Uw troon, o God, is in alle eeuwigheid en de scepter der rechtmatigheid is de scepter van zijn koningschap. 9 Gerechtigheid hebt Gij liefgehad en ongerechtigheid hebt Gij gehaat; daarom heeft U, o God, uw God met vreugdeolie gezalfd boven uw deelgenoten.	Ps. 45:6: Uw troon, o God, staat voor altoos en eeuwig, uw koninklijke scepter is een rechtmatige scepter. 7 Gij hebt gerechtigheid lief en haat goddeloosheid; daarom heeft, o God, uw God u gezalfd met vreugdeolie boven uw metgezellen;
6	Vs. 10, 11 en 12: 10 En: Gij, Here, hebt in den beginne de aarde gegrondvest, en de hemelen zijn het werk uwer handen; 11 die zullen vergaan, maar Gij blijft; en zij zullen alle als een kleed verslijten, 12 en als een mantel zult Gij ze oprollen, als een kleed zullen zij ook verwisseld worden; maar Gij zijt dezelfde en uw jaren zullen niet ophouden.	Ps. 102:25 Gij hebt voormaals de aarde gegrondvest, en de hemel is het werk uwer handen; 26 die zullen vergaan, maar Gij houdt stand, zij alle zullen verslijten als een kleed, Gij verwisselt ze als een gewaad, en zij verdwijnen; 27 maar Gij blijft dezelfde, aan uw jaren komt geen einde.
7	Vs.13: Zet U aan mijn rechterhand, totdat Ik uw vijanden gemaakt heb tot een voetbank voor uw voeten?	Ps. 110: 1:Zet u aan mijn rechterhand, totdat Ik uw vijanden gelegd heb als een voetbank voor uw voeten.

We zullen niet alles verklaren, maar we geven wel enkele opmerkingen:

Opm. 1: Als u de teksten links en rechts vergelijkt dan zijn er veel overeenkomsten maar ook verschillen. Dit komt omdat onze N.B.G.-vertaling van het O.T. zich baseert op de Masoretische tekst (de oudst bekende vertaling van de Tenach = de Joodse naam voor het O.T.). De schrijver baseert zich echter op de Septuaginta, dat is de Griekse vertaling van het O.T. Hierdoor ontstaan enige verschillen.

Opm. 2: De schrijvers van het O.T. zullen zich lang niet altijd bewust zijn geweest dat ze profetisch schreven (zie ook 2 Petrus 1:21). Neem bijv. het tweede citaat. Uit de context is duidelijk dat God dit zegt over Salomo. De schrijver laat het echter de Vader tot de Zoon zeggen. Je zou kunnen zeggen dat de belofte uit 2 Sam. 7:14 een meer definitieve vervulling kreeg in een grotere zoon van David. Hieruit blijkt dat de Bijbel geen mensenwerk is en dat de Heilige Geest de auteur van de Bijbel is.

Discussievraag:

Mogen wij ook persoonlijk weleens een diepere betekenis aan een bijbeltekst toekennen?

Opm. 3: Uit Hebr. 1:9 en ook uit het oudtestamentische equivalent blijkt dat de Vader hier de Heer Jezus aanspreekt als God. Dit is één van de bewijsteksten voor de godheid van de Heer Jezus. Een andere minder bekende bewijstekst is Joh. 1:18:

18 Niemand heeft ooit God gezien; de eniggeboren Zoon, die aan de boezem des Vaders is, die heeft Hem doen kennen.

De GNB-vertaling luidt:

*18 Nog nooit heeft iemand God gezien, maar de enige Zoon, **zelf God**, die rust aan het hart van de Vader, heeft hem doen kennen.*

De NIV-vertaling luidt:

*18 No-one has ever seen God, **but God the One and Only**, who is at the Father's side, has made him known.*

De laatste twee vertalingen zijn meer correct. Het meest gezaghebbende manuscript bevat namelijk: monogenès theos dwz. De enige God en niet de enige Zoon.

Opm. 4: Hoe moeten wij vers 5a verstaan?

Het antwoord staat in Hand. 13:32 en 33:

*32 En wij verkondigen u, dat God de belofte, die aan de vaderen geschied is, aan ons, hun kinderen, vervuld heeft door Jezus op te wekken,
33 gelijk in de tweede psalm geschreven staat: Mijn zoon zijt Gij; Ik heb U heden verwekt.*

De Heer Jezus is altijd de Zoon van God geweest. Maar als er staat: Ik heb u heden verwekt, dan wordt er bedoeld op de opstanding van de Heer Jezus. Hierdoor kreeg de Heer Jezus een nieuwe status als de verheerlijkte Mensenzoon. Nu is Hij geworden: de eerstgeborene onder vele broeders.

Bijzonder is nog vers 14. Engelen, hoe bijzonder ook, zijn **dienende** geesten en tot één van hun belangrijkste taken behoort het uitgezonden zijn ten behoeve van degenen die het heil beërven. Engelen staan God ten dienste ten behoeve van ons! Hoe vaak zullen engelen ons al geholpen hebben zonder dat we het merkten!

2. Aandacht schenken aan wat we gehoord hebben. (2:1-2:18)

2.1 Een inlassing.

Het daarom in vers 1 heeft natuurlijk betrekking op het voorafgaande. Als de Heer Jezus Christus zo groot is, groter dan de engelen, Heer van het universum, hoeveel te meer zullen we naar Hem moeten luisteren. De verzen 1 t/m 4 van hoofdstuk 2 vormen een inlassing. In de voorafgaande verzen werd de Heer Jezus vergeleken met de engelen terwijl in 2:5 deze discussie wordt voortgezet. De tussenliggende verzen vormen voor ons de toepassing.

2.2 Aandacht schenken.

Aandacht schenken is natuurlijk veel meer dan het woord alleen maar horen. Het gaat erom dat we het woord op ons laten inwerken en het toepassen in onze levens. Zie ook:

1 Corinthe 15:2 waardoor gij ook behouden wordt, **indien gij het zo vasthoudt**, als ik het u verkondigd heb, tenzij gij tevergeefs tot geloof zoudt gekomen zijn.

Lukas 8:18 Ziet dan toe, hoe gij hoort. Want wie heeft, hem zal gegeven worden, en wie niet heeft, ook wat hij meent te hebben, zal hem ontnomen worden.

Het woord van God is op zichzelf levend en krachtig en toch zal de mate waarin het in onze levens werkzaam is afhangen van onze ontvankelijkheid voor het woord. Wanneer we het woord horen en toepassen in onze levens dan zullen we meer geestelijk inzicht ontvangen en onze geestelijke schat groeit.. Maar als we het alleen maar horen zonder er echt iets mee te doen dan zullen uiteindelijk al onze (vermeende) geestelijke schatten verwelken en zullen we ook afdrijven. Dit gevaar was heel reeël voor de Hebreeuwse christenen maar ook voor ons als we niet op onze hoede zijn! Zie ook:

Spreuken 13:13 Wie het woord veracht, moet het ontgelden; maar wie het gebod vreest, hem zal vergolden worden.

Als er met het heil in het OT (de bediening van de wet) geen ernst werd gemaakt dan waren de gevolgen al zeer ernstig. Hoeveel te meer als er geen ernst wordt gemaakt met het heil in het NT: het evangelie! Nu moet ik er meteen bij zeggen dat God genadig is! Hij schrijft u niet meteen af als u aan het afzakken bent! Hij kan de wekelijkse prediking gebruiken om u weer op het rechte spoor te brengen, vermaningen van oudsten, broeders en zusters. Hij kan ook een aantal negatieve omstandigheden in uw leven toelaten (tuchtiging) om u weer terug te krijgen op de smalle weg. Van Zijn kant zal Hij er alles aan doen om uw hart weer te krijgen, maar Hij blijft onze eigen wil respecteren! Hij respecteert onze keuzes, zelfs als die tegen Hem ingaan!

2.3 Bemiddeling van engelen.

Wat wordt er bedoeld met het woord, door bemiddeling van engelen gesproken? In de commentaren wordt verwezen naar Hand. 7:53 en Gal. 3:19:

Handelingen 7:53 gij, die de wet ontvangen hebt op beschikking van engelen, doch haar niet hebt gehouden.

Galaten 3:19 Waartoe dient dan de wet? Om de overtredingen te doen blijken is zij erbij gevoegd, totdat het zaad zou komen, waarop de belofte sloeg, en zij is op last van God door engelen in de hand van een middelaar gegeven.

Hieruit blijkt dat engelen betrokken waren bij de wetgeving op de Sinaï. In de Septuagint staat ook dat engelen aan de rechterhand van Mozes waren (naar ik aanneem is dit gebaseerd op Deut. 33:2).

2.4 God geeft daaraan getuigenis.

Het heil is allereerst verkondigd door de Here. Hier wordt bedoeld op de evangelieprediking door de Here Jezus. Zij die het gehoord hebben (de ooggetuigen), hebben het op **betrouwbare** wijze aan ons overgeleverd. De betrouwbaarheid blijkt ook uit het getuigenis dat God daaraan geeft door middel van tekenen, wonderen en krachten en door de Heilige Geest toe te delen naar Zijn wil. Zie ook:

Hand. 5:32 En wij zijn getuigen van deze dingen en ook de Heilige Geest, die God hun gegeven heeft, die Hem gehoorzaam zijn.

1 Cor. 12:11 Doch dit alles werkt een en dezelfde Geest, die een ieder in het bijzonder toedeelt, gelijk Hij wil.

God geeft de Heilige Geest maar de Heilige Geest geeft gaven gelijk Hij wil.

Mark. 16:20 Doch zij gingen heen en predikten overal, terwijl de Here medewerkte en het woord bevestigde door de tekenen, die erop volgden.

Hand. 9:31 De gemeente dan door geheel Judea, Galilea en Samaria had vrede; zij werd opgebouwd en wandelde in de vreze des Heren, en zij nam in aantal toe door de bijstand van de Heilige Geest.

De laatste twee teksten hebben beide betrekking op de medewerking van de drieënige God. Hoe belangrijk is het trouwens dat de gemeente toeneemt door de bijstand van de Heilige Geest. De groei van gemeenten is geen mensenwerk! We zijn Gods medewerkers (1 Cor. 3:9). Merk ook op dat in de gemeenten voorwaarden aanwezig waren waardoor de Heilige Geest kon toevoegen!

Discussievraag:

Welke voorwaarden worden hier bedoeld?

2.5 Jezus beneden de engelen

Het is belangrijk om eerst de hoofdlijn van vers 5 tot en met vers 18 te zien. Wat wil de schrijver, of beter: de Heilige Geest ons met dit gedeelte zeggen?

In het voorafgaande hebben we al gezien dat Jezus meer is dan de engelen. Daarna volgde een inlassing in de verzen 1 t/m 4 waarin we opgeroepen worden om ernst te maken met het heil. Als de oudtestamentische wetgeving op de Sinaï (waar ook engelen) aan te pas kwamen al van kracht was en overtreding hiervan ernstige gevolgen had, hoeveel te meer zullen de gevolgen zijn als we het evangelie niet gehoorzamen! De vraag die nu bij de toehoorders kan opkomen is:

Hoe kan de Heer Jezus superieur zijn aan de engelen terwijl we tegelijkertijd weten dat Hij mens geworden is en geleden heeft en zelfs gestorven is?

In het antwoord op deze vraag laat de schrijver zien dat de Heer Jezus slechts **tijdelijk** beneden de engelen gesteld was maar dat Hij nu met heerlijkheid en eer gekroond is en dat. Hij moest deze weg wel gaan om de gevallen mens weer daar te brengen waar God hem bedoeld heeft. Daarom begint vers 5 ook met **want** Dit slaat terug op 1:14. Daar

konden we lezen dat engelen 'slechts' dienende geesten waren en dat blijkt des te meer uit het feit dat de toekomstige wereld niet aan hen onderworpen zal zijn maar wel aan de kinderen Gods.

2.6 De toekomstige wereld

Wat wordt er bedoeld met de toekomstige wereld? Het Griekse woord dat hier voor wereld wordt gebruikt is: oikoumene, dat wil zeggen: de bewoonde wereld. Het is hetzelfde woord dat in Heb. 1:6 gebruikt wordt en daar wordt gesproken over het wederom in de bewoonde wereld brengen dus: de tweede komst van de Heer Jezus in deze wereld als Hij Zijn duizendjarig rijk hier op aarde vestigt. Met de toekomstige wereld wordt hetzelfde rijk bedoeld. En dat rijk zal onderworpen zijn aan de kinderen Gods onder de hoofdleiding van de Heer Jezus.

Daniel 7:27 En het koningschap, de macht en de grootheid der koninkrijken onder de ganse hemel zal gegeven worden aan het volk van de heiligen des Allerhoogsten: zijn koningschap is een eeuwig koningschap, en alle machten zullen het dienen en gehoorzamen.

Dit is zo fantastisch dat, als het niet duidelijk in Gods Woord zou staan, we het niet zouden kunnen geloven. (Werk dit eventueel verder uit). Maar nu is het zover nog niet! Nu is de mens nog beneden de engelen geplaatst (vers 7). Maar eenmaal zal de verlorene mens met heerlijkheid en eer gekroond zijn (vers 8) evenals Jezus nu met heerlijkheid en eer gekroond is (vers 9).

Merk op dat de schrijver in de verzen 6, 7 en 8 uit de Septuagint-vertaling van Psalm 8 citeert. Vers 7 en 8 moeten profetisch opgevat worden. Dit blijkt vers 8b: maar we zien dit nu nog niet!

2.7 Vele Zonen tot heerlijkheid.

In de verzen 9 tot en met 18 werkt de schrijver de gedachte uit dat ook Jezus eens een plaats had beneden de engelen maar dat Hij nu met heerlijkheid en eer gekroond is. Waarom is Hij deze moeilijke weg gegaan? Het antwoord staat in vers 10! Het is eigenlijk de korte inhoud van het evangelie.

God wilde en wil nog steeds vele zonen tot heerlijkheid brengen. De mens heeft door de zondeval 'iets' verloren. Rom. 3:23 zegt:

Want allen hebben gezondigd en derven de heerlijkheid Gods,

Voor de verlorene mens is de heerlijkheid weer in een bepaalde mate aanwezig:

2 Corinthe 3:18 En wij allen, die met een aangezicht, waarop geen bedekking meer is, de heerlijkheid des Heren weerspiegelen, veranderen naar hetzelfde beeld van heerlijkheid tot heerlijkheid, immers door de Here, die Geest is.

Bij de wederkomst van de Heer Jezus zullen de rechtvaardigen weer stralen als de zon:

1 Johannes 3:2 Geliefden, nu zijn wij kinderen Gods en het is nog niet geopenbaard, wat wij zijn zullen; maar wij weten, dat, als Hij zal geopenbaard zijn, wij Hem gelijk zullen wezen; want wij zullen Hem zien, gelijk Hij is

Mattheus 13:43 Dan zullen de rechtvaardigen stralen als de zon in het Koninkrijk huns Vaders.

2.8 Door lijden heen.

Om de gevallen mens tot deze heerlijkheid te brengen is er een Leidsman nodig: De Heer Jezus. Hij wordt hier genoemd: De Leidsman hunner behoudenis. Om behouden te worden en behouden te blijven moet je dus deze Leidsman blijven volgen op de smalle weg. Er is ook iets merkwaardigs: De Heer Jezus moest door lijden heen volmaakt worden!

Dit was Gods plan! En één van de redenen waarom de Heer Jezus het lijden moest leren staat in vers 18. Doordat Hijzelf in verzoeken geleden heeft kan Hij hun die verzocht worden te hulp komen. Hij moest in **alle** opzichten aan zijn broeders gelijk worden om een barmhartig en getrouw hogepriester te zijn bij God. Hoe kan je mensen vertegenwoordigen bij God als je niet kunt invoelen wat zij doormaken (werk dit eventueel verder uit).

In Heb. 5:8 wordt een soortgelijke gedachte uitgedrukt:

8 en zo heeft Hij, hoewel Hij de Zoon was, de gehoorzaamheid geleerd uit hetgeen Hij heeft geleden,

Hier wordt gehoorzaamheid verbonden met lijden. Het is toch wel een merkwaardige gedachte dan de zondeloze Zoon van God de gehoorzaamheid moest leren door lijden. Voor de kinderen Gods kunnen we ons dat wel voorstellen. De tuchtiging behoort bij het zoonschap (Heb. 12:7), maar dat Jezus gehoorzaamheid moest leren door lijden is voor ons niet eenvoudig te begrijpen. We kunnen hier het volgende over opmerken:

- Het was Gods plan (vers 10): Het voegde Hem.....

- Jezus was nooit ongehoorzaam (2 Cor. 5:21). Het doen van de wil van God was Zijn grote verlangen:

Johannes 4:34 Jezus zeide tot hen: Mijn spijsze is de wil te doen desgenen, die Mij gezonden heeft, en zijn werk te volbrengen.

En ook:

Johannes 6:38 Want Ik ben van de hemel nedergedaald, niet om mijn wil te doen, maar de wil van Hem, die Mij gezonden heeft.

Evenals mensen gehoorzaamheid moeten leren, moest Jezus dat ook. Alleen bij de Heer Jezus is dat niet vanuit een positie van ongehoorzaamheid, bij mensen wel. Voor de incarnatie was er de volmaakte eenheid met de Vader en ik denk dat er van gehoorzaamheid en ongehoorzaamheid geen sprake was. In zo'n situatie hoeft niets geleerd te worden! Maar in Zijn positie als mens lag dit anders. Daarin moest Hij leren, door lijden heen, wat het betekende om steeds gehoorzaam te zijn! We zien dat in het bijzonder in Getsemane:

Mattheus 26:39 En Hij ging een weinig verder en Hij wierp Zich met het aangezicht ter aarde en bad, zeggende: Mijn Vader, indien het mogelijk is, laat deze beker Mij voorbijgaan; doch niet gelijk Ik wil, maar gelijk Gij wilt.

Ik geloof dat ook wij volmaakt worden door lijden heen! Rechtvaardigen lijden niet voor niets. Dit onderwerp behandelen we hier verder niet.

2.9 Allen uit één.

Wat is de betekenis van: allen uit één? (vers 11). Twee verklaringen:

- De Heer Jezus en degenen die Hem toebehoren hebben dezelfde Vader.

- De Heer Jezus en degenen die Hem toebehoren verkeren in dezelfde staat van vernedering.
(de Heer Jezus tijdens Zijn bediening op aarde verkeerde in staat van vernedering).

Mogelijk heeft de laatste verklaring de voorkeur.

2.10 Citaten uit het O.T.

Vers 12 komt uit de profetische psalm 22 en wel in het bijzonder vers 23! De twee citaten uit vers 13 komen uit Jes. 8: 17 en 18. Vers 18 is een plaats in het O.T. waar de gedachte aan een gelovig overblijfsel, oftewel de gemeente, duidelijk naar voren komt (New Bible Commentary Revised, pag. 1197).

2.11 Bevrijding door de dood van Jezus.

In de verzen 14 en 15 staan verschillende feiten:

a- De Heer Jezus heeft een menselijk lichaam gekregen.

b- De duivel had macht over de dood.

c- Door de dood van Jezus is de duivel nu onttroond.

d- Degenen die hun vertrouwen op Jezus hebben gesteld worden nu bevrijd van hun slavernij waartoe de angst voor de dood hen gebracht had.

In het volgende komen deze zaken aan de orde.

a- God wilde dat Satan, die de mens tot zonde verleid heeft waardoor de dood in de wereld is gekomen ook weer door een mens onttroond zou worden. De enige mens die hiervoor in aanmerking kwam was de Mensenzoon: Jezus. Daarom heeft de Heer Jezus ook de gedaante van een mens aangenomen. Op deze mens had de boze geen vat en het is deze mens (die ook God is) die de boze op Golgotha onttroond heeft.

b- Hier staat dat de duivel macht **had** over de dood. In hoeverre heeft de duivel ooit macht gehad over de dood? De Heer Jezus noemt hem in Joh. 8:44 een mensenmoorder van den beginne. Dit is op zich duidelijk genoeg! Toch heeft hij nooit absolute macht over de dood gehad, deze is inderdaad aan God voorbehouden:

Deuteronomium 32:39 Ziet nu, dat Ik, Ik het ben, daar is geen God, behalve Mij. Ik dood en doe herleven, Ik verbrijzel en Ik genees, en niemand is er die redt uit mijn macht.

1 Samuel 2:6 De Here doodt en doet herleven, Hij doet naar het dodenrijk neerdalen en daaruit opkomen

c en d- Satan kan dus niet zomaar doden wie hij wil, dat weten we bijvoorbeeld ook uit het boek Job. Satan krijgt daar geen permissie van God om Job te doden, hoewel hij wel erg ver mag gaan in het lichamelijk en geestelijk kwellen van Job. In hoeverre had hij dan macht over de dood? Ik geloof dat deze macht, die Satan had, twee aspecten behelsde:

- Hij was in staat om mensen te kwellen met de angst voor de dood en ze hun hele leven hierdoor in slavernij gebonden te houden (je ziet dit bij heidenvolkeren). Mensen die God niet kennen kunnen heel angstig uitkijken naar het moment dat ze de overstap naar de eeuwigheid zullen maken. Ze voelen het naderende oordeel eraan komen en Satan

maakt hier misbruik van. Hij is bij uitstek de aanklager, zowel bij gelovigen als ongelovigen.

- Het loon dat de zonde geeft is de dood (Rom. 6:23) en de prikkel van de dood is de zonde (1 Cor. 15:56). Satan zal inderdaad vaak, om het zomaar eens te zeggen, de 'scherprechter' van God zijn. Als iemand zich niet bekeert, blijft de toorn Gods op hem (Joh. 3:36) en kan Satan de gelegenheid krijgen hem of haar daadwerkelijk te doden en in het verderf te storten.

Ik moet erbij zeggen dat het bovenstaande geldt voor ongelovigen. Over hen heeft Satan nog steeds macht. Als iemand zich echter bekeert dan gaat hij over van de dood in het leven (Joh. 5:24). Voor hem wordt het offer van de Heer Jezus op Golgotha van kracht. Daar betaalde Jezus de prijs voor zijn zonden en werd aan de rechtvaardige eisen van Gods wet voldaan. Inplaats dat de zondaar stierf voor zijn zonden stierf Jezus voor hem. De aanklager werd machteloos nadat de Heer Jezus de prijs had betaald. Hij kon de dood, als straf, niet meer opeisen voor de overtreders die nu in Christus Jezus zijn (Rom. 8:1). In Kol. 2:15 staat:

Hij heeft de overheden en machten ontwapend en openlijk tentoongesteld en zo over hen gezegevierd

Door de zonde krijgt Satan vat op de mens en het einde is de dood.. Maar op de mens in Christus verliest de boze zijn claim omdat de prijs voor zijn zonde is betaald. In deze zin zijn de overheden en de machten ontwapend en is Satan onttroond. Nu geldt:

Jakobus 4:7 Onderwerpt u dus aan God, maar biedt weerstand aan de duivel, en hij zal van u vlieden.

Let wel: Hij is niet machteloos, anders zouden we geen weerstand hoeven te bieden en stand hoeven te houden tegen de verleidingen des duivels (Ef. 6:11). Ook geldt:

8 Wordt nuchter en waakzaam. Uw tegenpartij, de duivel, gaat rond als een brullende leeuw, zoekende wie hij zal verslinden.

9 Wederstaat hem, vast in het geloof, wetende, dat aan uw broederschap in de wereld hetzelfde lijden wordt toegemeten.

Maar als we een toegewijd leven lijden zal hij uiteindelijk moeten vlieden! Hij is een verslagen (maar niet machteloze) vijand. Wie een oor heeft, die hore!

Opm. 1. De definitieve uiteindelijke overwinning over Satan is pas aan het einde van het duizendjarig rijk. Zie Opb. 20:10.

Opm. 2. Ook de dood zal 'even later' definitief in de poel van vuur verdwijnen tezamen met het dodenrijk (Opb. 20:14). De dood is de laatste vijand die onttroond wordt (1 Cor. 15:54).

Opm.3. De prijs voor de zonde werd pas betaald op Golgotha. Hier werd Satan, die macht had over de dood onttroond. Had hij dan voor Golgotha nog wel macht over de dood en kon hij toen naar hartelust ieder mens kwellen met angst voor de dood, zowel rechtvaardige als onrechtvaardige? In ieder geval had hij niet het laatste woord! God bleef en blijft altijd de 'eindcontrole' houden! We zien dit bijvoorbeeld in Zach. 3, een situatie uit het O.T. en dus voor Golgotha, waar Satan de hogepriester Jozua aanklaagt. Vanuit zijn standpunt gezien had hij hier de doodstraf kunnen eisen! We zien echter hier dat God soeverein ingrijpt en Jozua een nieuwe kans geeft. Op Golgotha werd echter de reiniging van de zonde een feit en verloor Satan juridisch elke claim op de verlore mens.

Opm. 4. Een christen behoort derhalve geen angst voor de dood meer te hebben. Er is geen veroordeling meer voor hen die in Christus Jezus zijn (Rom. 8:1). Als we als christen toch nog angst voor de dood hebben dan kan dit optreden doordat:

- we niet voldoende inzicht hebben in het verlossingswerk van de Heer Jezus en of
- we geen weerstand bieden aan de duivel (Jac. 4:7) en of
- we zonde hebben toegelaten in ons leven waardoor de relatie met God vertroebeld of verbroken is. Satan zal bij uitstek deze situatie uitbuiten. Het belijden van de zonden is hier de oplossing (1 Joh. 1:9).

2.12 Het nageslacht van Abraham.

In vers 12 staat dat Hij Zich ontfermt over het nageslacht van Abraham. Wie worden hier mee bedoeld? We verwijzen hiervoor naar de volgende teksten die deze vraag duidelijk beantwoorden:

Gal. 3:7 Gij bemerkt dus, dat zij, die uit het geloof zijn, kinderen van Abraham zijn.

8 En de Schrift, die tevoren zag, dat God de heidenen uit geloof rechtvaardigt, heeft tevoren aan Abraham het evangelie verkondigd: In u zullen alle volken gezegend worden.

9 Zij, die uit het geloof zijn, worden dus gezegend tezamen met de gelovige Abraham..

Gal. 3:29: Indien gij nu van Christus zijt, dan zijt gij zaad van Abraham, en naar de belofte erfgenamen.

3. Ingaan in Zijn rust. (3:1-4:13)

3.1 Daarom.....

Het daarom aan het begin van dit hoofdstuk slaat terug op het voorafgaande. De schrijver heeft daar uiteengezet dat de Heer Jezus bij uitstek de Leidsman van hun behoudenis is. Hij werd in alle opzichten gelijk aan zijn broeders om een barmhartig en getrouw hogepriester bij God te zijn. Als dit dan allemaal zo is, dan moeten we ons geloofsoog toch voortdurend gericht houden op deze geweldige Heer. We moeten hierbij bedenken dat dit werd gezegd tot Hebreeuwse christenen die de neiging vertoonden wat terug te vallen. Hoe belangrijk is die aanmanende bemoediging, ook voor ons.

3.2 Jezus met Mozes vergeleken.

De Hebreeuwse christenen worden hier aangesproken met **heilige** broeders. Niet dat het altijd even heilig eraan toeging. Ze waren echter heilig omdat ze apart gezet zijn door God in Christus (licht dit eventueel nader toe). Ze waren deelgenoten van de hemelse roeping. Hun roeping kwam, om het zo maar eens te zeggen uit de hemel en zou leiden, als ze de Heer trouw bleven, naar de hemel. We kunnen dus niet anders concluderen dat het hier om wedergeboren mensen gaat, echte christenen en geen naamchristenen.

De Heer Jezus wordt hier genoemd: de apostel en hogepriester van onze belijdenis. Apostel betekent: gezondene. De Heer Jezus is door God gezonden, zie bijv.:

Johannes 5:37 En de Vader, die Mij gezonden heeft, die heeft van Mij getuigenis gegeven. Gij hebt nooit zijn stem gehoord of zijn gedaante gezien,

Hij is ook onze hogepriester (dit wordt later uitgewerkt). Nu volsta ik met de opmerking dat een priester vertegenwoordigt de mensen bij God en God bij de mensen.

De Heer Jezus wordt hier vergeleken met Mozes. Mozes was voor de Joden van grote betekenis, hij werd wel gezien als de grootste profeet in het O.T. U zult zeggen: Wanneer profeteerde Mozes dan? Bijv. in Deut. 18:15 over de komst van de Heer Jezus (zie ook Hand. 3:22):

Deuteronomium 18:15 Een profeet uit uw midden, uit uw broeders, zoals ik ben, zal de Here, uw God, u verwekken; naar hem zult gij luisteren.

Van Mozes werd gezegd dat hij vertrouwd was in heel Gods huis:

Num. 12:7: Niet aldus met mijn knecht Mozes, vertrouwd als hij is in geheel mijn huis.

Het huis van Mozes (of beter: het huis van God) was het volk Israël (en mogelijk ook de tabernakel). God had Mozes uitgekozen om Zijn volk Israël te leiden uit Egypte en naar het beloofde land. God gaf via Mozes Zijn wetten en verordeningen aan dit volk. Al Gods opdrachten aan Mozes werden trouw uitgevoerd (op één na, en dat kostte Mozes het bereiken van het beloofde land). Welnu, zegt de schrijver, deze geweldige Mozes, waar jullie je zo in beroemen, wordt verre overtroffen door Jezus. De Heer Jezus is nu Heer over Zijn huis. Wat is het huis van de Heer Jezus? Natuurlijk, de gemeente:

Efeze 1:22 En Hij heeft alles onder zijn voeten gesteld en Hem als hoofd boven al wat is, gegeven aan de gemeente,

Efeze 5:23 want de man is het hoofd van zijn vrouw, evenals Christus het hoofd is zijner gemeente; Hij is het, die zijn lichaam in stand houdt.

Kolossensen 1:18 en Hij is het hoofd van het lichaam, de gemeente. Hij is het begin, de eerstgeborene uit de doden, zodat Hij onder alles de eerste geworden is.

Tot dit huis behoren wij! Mozes was in zijn tijd niet het hoofd van het huis. Hij maakte zelf deel uit van het toenmalige huis van God waarin hij leiding mocht geven. Hoewel er dus veel overeenkomst was tussen Mozes en Jezus was er in ieder geval ook een belangrijk verschil: Jezus is **Heer** over het huis van God en Mozes was **dienaar** in het huis van God.

Opvallend is dat er staat dat Mozes dienaar was om te getuigen van hetgeen gesproken zou worden: Zie de volgende teksten:

Johannes 5:46 Want indien gij Mozes geloofdet, zoudt gij ook Mij geloven, want hij heeft van Mij geschreven (i.h.b. in Deut. 18:15, maar bijv. ook indirect bijv. in Gen. 3:22)..

Lukas 24:27 En Hij begon bij Mozes en bij al de profeten en legde hun uit, wat in al de Schriften op Hem betrekking had.

Mozes heeft, in zekere zin, door zijn oudtestamentische bediening, de eerste komst van de Heer Jezus mede helpen voorbereiden.

Er staat wel een voorwaarde bij het behoren tot het huis van God. We moeten de vrijmoedigheid en de hoop waarin we roemen tot het einde toe onverwikt vasthouden. In het vervolg wordt dit nader uitgewerkt. Overigens staan er in het vervolg (tot 4:12) een aantal zaken die, qua exegese, best lastig zijn. We zullen ons beperken tot de hoofdzaken.

3.3 De Heilige Geest spreekt.

Vers 7 begint weer met daarom. Natuurlijk heeft dit weer betrekking op de eerste pericoop maar m.i. wel in het bijzonder op het laatste vers ervan waar gesproken wordt over...onverwikt vasthouden. In het volgende gedeelte is er namelijk sprake van mensen die dat niet deden. Het gedeelte begint met een citaat uit Ps. 95:7-11

Hebr. 3:7-10	Ps. 95:7-11
7b: Heden, indien gij zijn stem hoort, 8 verhardt uw harten niet, zoals bij de verbittering, ten dage van de verzoeking in de woestijn, 9 waar uw vaders Mij verzochten door Mij op de proef te stellen, hoewel zij mijn werken zagen, veertig jaren lang; 10 daarom heb Ik een afkeer gekregen van dit geslacht en Ik heb gezegd: Altijd dwalen zij met hun hart, en zij hebben mijn wegen niet gekend, 11 zodat Ik gezworen heb in mijn toorn: Nooit zullen zij tot mijn rust ingaan!	7b:. Och, of gij heden naar zijn stem hoordet! 8 Verhardt uw hart niet, gelijk bij Meriba, gelijk ten dage van Massa, in de woestijn, 9 toen uw vaders Mij verzochten, Mij op de proef stelden, ofschoon zij mijn werk hadden gezien. 10 Veertig jaren heb Ik Mij geergerd aan dat geslacht, Ik zeide: Het is een volk, dwalende van hart, en zij kennen mijn wegen niet. 11 Daarom heb Ik gezworen in mijn toorn: Tot mijn rustplaats zullen zij niet komen!

Psalm 95 is van David (Heb. 4:7) maar toch wordt er gezegd: gelijk de Heilige Geest zegt. David beschrijft hier een negatieve episode uit de geschiedenis van Israël, enkele honderden jaren terug. Deze woorden zijn echter door Gods Geest geïnspireerd (evenals trouwens de gehele Bijbel) en de Heilige Geest neemt ze en past ze toe in het heden voor de Hebreeuwse christenen en dus ook voor ons. Gods woord is levend en krachtig (4:13).

3.4 Wat was er met Israël aan de hand?

Israël was door God via Mozes uit Egypte geleid de woestijn in op weg naar het beloofde land. Hoewel het volk Gods grote daden zag ging het al vrij snel mis. In Ex.15 lezen we al dat het volk morde tegen Mozes omdat ze het bittere water niet kunnen drinken. Even

later lezen we al dat sommigen van het volk niet luisteren naar de instructies m.b.t. het manna. Dan gaat het weer mis bij Massa in de woestijn Sin (dit staat in Ps 95, in Heb. 3 is de Hebreeuwse naam voor Massa vertaald met `verzoeking`). Ze mopperen daar op Mozes omdat ze geen water te drinken hebben. Na nog een aantal incidenten, zo'n twee jaar later, komen ze in de buurt van het beloofde land. Maar door een negatief verslag van een aantal verspieders over het in te nemen land gaat het volk weer morren en ze geloven niet meer dat ze het beloofde land kunnen innemen ondanks alles wat God hierover beloofd had. God wordt hierdoor zeer boos op het volk en voor straf mogen de meesten het beloofde land niet meer in. Slechts de generatie van onder de twintig zal na veertig jaar het beloofde land alsnog binnengaan (Num. 14:30). De rest (uitgezonderd Jozua en Kaleb) zullen sterven in de woestijn. 37 jaar later, dat is 40 jaar na de uittocht komen ze bij Meriba (in Heb. 3 vertaald met `verbittering`), de meesten van de oude garde zijn al overleden en dan begint weer het mopperen en klagen omdat er geen water is. Uit boosheid zondigen dan Mozes en Aäron tegen God en mogen ze ook het beloofde land niet in.

Je zou dus kunnen zeggen dat de Israëlieten door hun gedrag God geërgerd hebben, veertig jaar lang, vanaf Massa tot Meriba. Iedere keer maar mopperen en klagen over de omstandigheden en niet begrijpen welke geestelijke lessen God hen wilde leren. Ze dwaalden steeds **met hun hart** en het gevolg was dat ze veertig jaar in de woestijn rond moesten dwalen. Ze konden het beloofde land niet in vanwege hun ongeloof.

3.5 Maak niet dezelfde fout.

Eigenlijk zegt de schrijver tegen zijn lezers: Maak nu niet dezelfde fout als het volk Israël zodat je door ongeloof en verharding van hart niet tot Zijn rust kan ingaan. De vraag is natuurlijk wat de schrijver, of beter: de Heilige Geest bedoelt met 'tot Zijn rust ingaan?'

3.6 Wat is: tot Zijn rust ingaan?

Het is belangrijk om hier nogmaals op te merken dat de schrijver hier echte christenen aanspreekt. Ze zijn heilige broeders en hebben een hemelse roeping. Toch worden ze aangemaand om er ernst mee te maken om tot die rust in te gaan (4:1,11). Niettemin bestond er toch de mogelijkheid om ten val te komen (4:12) anders heeft de vermaning geen zin. Het tot Zijn rust ingaan kan nu m.i. betekenen:

- 1) Naar de hemel gaan (te zijner tijd)
- 2) In een toestand van geestelijke rust komen (al in dit leven)
- 3) Het betekent zowel 1) als 2)

We zullen deze mogelijkheden hieronder nagaan.
Een voor de hand liggende keuze is 2).

Deze visie vind men bijv. in Het Leven (Praktische lessen uit Het Boek, pag. 1814 bij de verklaring van Heb. 4:7). Het wordt hier gecombineerd met tot geloof komen in Christus. Het is inderdaad waar dat als we tot bekering komen en wederomgeboren worden we vrede met God krijgen (Rom. 5:1). In die zin ontvangen we ook rust. Een dergelijke rust belooft ook Jezus aan allen die tot Hem komen (Matth. 11:28 en 29), vooropgesteld dat ze van Hem willen leren en Zijn juk willen dragen. Maar deze Hebreeërs waren al christen en we mogen derhalve aannemen dat ze de boven beschreven rust al ervaren hadden. Daarom geloof ik niet dat 2) bedoeld is en dus ook niet 1) en 2) omdat ik de tweede keuze niet juist acht ook al besef ik dat je ook in het leven met de Heer rustige en minder rustige perioden hebt.

De enige juiste keuze lijkt mij 1). Want wie dreigden er niet tot Zijn rust in te gaan? Zij die een boos en ongelovig hart hadden zouden krijgen en dan **af zouden vallen** van de

levende God. Let wel er staat: afvallen! Dat doe je alleen maar als bij God gehoord hebt en dus m.i. echt christen bent geweest. Wat moeten we anders met hetindien wij... (3:6) en het mits...(3:14)? Wel ben ik het ermee eens dat de rust die we ervaren als we tot Christus komen een voorsmaak is van de eeuwige rust die we bij de Heer voortdurend zullen ervaren.

Trouwens, wanneer zullen we tot rust gekomen zijn van onze werken (4:10)? Pas als we bij de Heer zijn! Hier op aarde geldt:

Efeze 2:10 Want zijn maaksel zijn wij, in Christus Jezus geschapen om goede werken te doen, die God tevoren bereid heeft, opdat wij daarin zouden wandelen.

Als er dus staat:

11 Laten wij er dus ernst mede maken om tot die rust in te gaan, opdat niemand ten val (!) kome door dit voorbeeld van ongehoorzaamheid te volgen

dan roept de schrijver ons op om toch vooral op de weg met de Heer te blijven zodat we te Zijner tijd behouden aankomen (en aldus de rust in te gaan). Al eerder is uitgelegd dat sommige Hebeeuwse christenen blijkbaar al wat teruggevallen waren en de neiging hadden naar het oorspronkelijke Judaïsme terug te keren. Dus voor hen was deze oproep heel reëel, maar ook voor ons. We moeten leren volharden tot het einde (Matth. 24:13).

3.7 Eens behouden, altijd behouden?

Wat kunnen we hieruit leren? Blijkbaar is het mogelijk voor een christen om een boos en ongelovig hart te krijgen en af te vallen van de levende God. Ik kan niet anders dan dit concluderen uit 3:12 en 13. Hier zal lang niet iedereen het mee eens zijn. Zo schrijft ds.Pink in zijn commentaar op de Hebreeën.-brief (met toestemming geciteerd):

The second half of v. #4:3 we must leave for the next chapter. In the meantime, "Let us therefore fear." "The absolute safety, the fixed and unchanging portion of the chosen people of God can never be doubted. From the eternal, heavenly, divine point of view, saints can never fall; they are seated in heavenly places with Christ; they are renewed by the Spirit, and sealed by Him unto everlasting glory. But who sees the saints of God from this point of view? Not the world, not our fellow-Christians. They only see our character and walk . . . From our point of view, as we live in time, from day to day, our earnest desire must be to continue steadfast, to abide in Christ, to walk with God, to bring forth fruit that will manifest the presence of true and God-given life. Hence the apostle, who says to the Philippians, 'Being confident of this very thing, that He which hath begun a good work in you will Perform it until the day of Jesus Christ' (#1:6), adds to a similar thought in another epistle, 'If ye continue in the faith grounded and settled, and be not moved away from the hope of the gospel.' In the one passage Paul's point of view is the heavenly, eternal one; in the other he looks from earth heavenwards, from time to eternity. And in what other way could he think, speak, exhort, and encourage both himself and his fellow Christians but in this manner? For it is by these very exhortations and warnings that the grace of God keeps us. It is in order that the elect may not fall, it is to bring out in fact and time the (ideal and eternal) impossibility of their apostasy, that God in His wisdom and mercy has sent to us such solemn messages and such fervent entreaties, to watch, to fight, to take heed unto ourselves, to resist the adversary" (Saphir).

Mijns inziens komt, hetgeen ds Pink zegt, kortweg hierop neer:

Een wedergeboren christen kan nooit meer afvallen. Hij is voor eeuwig veilig. God heeft deze waarschuwendende teksten juist gegeven als genademiddelen opdat we en zodat we nooit tot afval zullen komen.

Ik ben het er helemaal mee eens dat God deze teksten heeft gegeven als genademiddelen om ons van de weg van het verderf af te houden maar om de mogelijkheid uit te sluiten dat we toch deze weg toch opgaan gaat mij te ver. Ook de Heer Jezus geeft in de bergrede zijn discipelen waarschuwingen die met de hel te maken hebben bijv.:

Matth. 5:29 Indien dan uw rechteroog u tot zonde zou verleiden, ruk het uit en werp het van u, want het is beter voor u, dat een uwer leden verloren ga en niet uw gehele lichaam in de hel geworpen worde.

30 En indien uw rechterhand u tot zonde zou verleiden, houw haar af en werp haar van u; want het is beter voor u, dat een uwer leden verloren ga en niet uw gehele lichaam ter helle vare.

En wat te denken van:

Romeinen 11:22 Let dan op de goedertierenheid Gods en zijn gestrengheid: over de gevallenen gestrengheid, maar over u goedertierenheid Gods, indien gij bij de goedertierenheid blijft; anders zult ook gij weggekapt worden.

De Romeinse christenen worden aangemaand om bij de goedertierenheid Gods te blijven! Is `het weggekapt worden` dan alleen maar een waarschuwing en kan dit christenen niet overkomen in tegenstelling tot de gevallenen? Het lijkt me zeer onlogisch! De boodschap van dit alles is eigenlijk heel simpel: **Blijf op de weg met de Heer** (positief) en vermijd (bij jezelf en bij anderen) een boos en ongelovig hart (negatief).

De volgende tekst spreekt over het `ten verderve brengen` van een broeder door ergernis over iets wat je eet! Een medechristen kan zodanig gegriefd worden door iets dat hij zich uiteindelijk van de Heer afkeert.

Romeinen 14:15 Want indien uw broeder door iets, dat gij eet, gegriefd wordt, wandelt gij niet meer naar de eis der liefde. Breng niet door uw eten hem ten verderve, voor wie Christus gestorven is.

3.8 Vermaant elkander dagelijks

In de tekst zelf wordt ons een middel aangereikt waardoor een boos en ongelovig hart (mogelijk) voorkomen wordt:

13 Vermaant elkander dagelijks.....

Het vermanen is de vertaling van het Griekse parakaleo. Uit de Strong's begrijp ik dat dit inderdaad vermanen kan betekenen maar ook aansporen, bemoedigen of ook aanmanend bemoedigen, troosten en versterken etc. In ieder geval betekent het dat we op een positieve manier op elkaar acht moeten geven om ervoor te zorgen dat niemand buiten de boot valt. Individualisme in het christenleven is derhalve onbijbels en geestelijk gezien gevaarlijk! We zijn op elkaar aangewezen. Natuurlijk, zijn we in de allereerste plaats op Jezus aangewezen, dat blijft, maar we zijn ook op elkaar aangewezen! Als we niet meer op een positieve manier acht op elkaar geven dan is er een behoorlijke kans dan gelovigen, geestelijk gezien, gaan dwalen. Niet voor niets vinden we in deze brief maar ook op andere plaatsen in het N.T. aansporingen om op elkaar acht te geven. Laten we enkele voorbeelden geven:

*Hebr. 3:12 Ziet toe, broeders, dat bij niemand uwer een boos, ongelovig hart zij, door af te vallen van de levende God,
13 maar vermaant elkander dagelijks, zolang men nog van een heden kan spreken, opdat niemand van u zich verharde door de misleiding der zonde;*

Hebreen 10:24 En laten wij op elkander acht geven om elkaar aan te vuren tot liefde en goede werken.

Romeinen 12:10 Weest in broederliefde elkander genegen, in eerbetoon elkander ten voorbeeld,(GNB: Toon respect voor elkaar en wees de ander daarin voor.).

1 Thessalonica 5:11 Vermaant daarom elkander en bouwt elkander op, gelijk gij dit ook doet.

Romeinen 15:14 Ik heb echter, mijn broeders, zelf al de overtuiging van u, dat gij zelf reeds vol van goedheid zijt, vervuld met al de kennis, in staat ook elkander terecht te wijzen.

Als dit allemaal zou functioneren in onze gemeenten dan zouden er niet snel boze en ongelovige harten komen! Maar in de praktijk haken mensen af (of dreigen af te haken) door:

- teleurstelling en verbittering

Niemand keek naar me om! Of: Naar mijn stem wordt niet geluisterd! Of: dat dit in deze gemeente mogelijk is.....enz.

- materialisme

Het gaat (materieel gezien) te goed! Langzaam maar zeker zijn we ons meer bezig gaan houden met geld en goed dan met het Koninkrijk van God. Denk aan wat de Heer Jezus zegt:

Lukas 8:14 Wat in de dorens viel, dat zijn zij, die het gehoord hebben; en gaandeweg worden zij door zorgen en rijkdom en lusten des levens verstikt en zij brengen het niet tot vrucht.

Langzaam maar zeker slip je geestelijk dicht! Geestelijke zaken raken je steeds minder en God moet dikwijls bijzondere dingen doen om ons uit de slaap te wekken!

- vervolging of dreigende vervolging

Dit gold ook min of meer voor de Hebreeuwse christenen. Daarom neigden sommigen ertoe terug te keren naar het veiliger Judaïsme. De Heer Jezus zegt in Matth. 24:10:

Mattheus 24:10 En dan zullen velen ten val komen en zij zullen elkander overleveren en elkander haten.

Het `dan` heeft betrekking op vervolging. De prijs wordt te hoog! In 1 Petr. 5:8 en 9 staat:

8 Wordt nuchter en waakzaam. Uw tegenpartij, de duivel, gaat rond als een brullende leeuw, zoekende wie hij zal verslinden.

9 Wederstaat hem, vast in het geloof, wetende, dat aan uw broederschap in de wereld hetzelfde lijden wordt toegemeten.

We mogen dit algemeen toepassen, maar Petrus schreef dit in het bijzonder aan gelovigen die door vervolging beproefd werden. Juist dan probeert satan gelovigen ten val te brengen. In het bijzonder voor de eindtijd geldt:

Lukas 21:36 Waakt te allen tijde, biddende, dat gij in staat moogt wezen te ontkomen aan alles wat geschieden zal, en gesteld te worden voor het aangezicht van de Zoon des mensen.

- men nooit duidelijk aangehaakt heeft

Een waarachtige bekering leidt altijd tot wedergeboorte, maar onwaarachtige bekeringen leiden tot een schijn-christen zijn. Het is dan weinig verwonderlijk dat men dan op den duur afhaakt. We moeten er zeker van zijn dat we gereinigd zijn door het bloed van Jezus en dat we vervuld zijn met de Heilige Geest. Gelukkig is God genadig! Niet weinig schijn-christenen zijn later echt geworden!

- een zwak fundament

Het is ook mogelijk dat men wel echt tot bekering is gekomen maar doordat het fundament gebrekkig gelegd werd zakt men gemakkelijk weer terug. Hoe belangrijk is, vooral in het begin, persoonlijke begeleiding! Hoe belangrijk is het om te groeien in Christus!

- persoonlijke zonde

Dat is eigenlijk wat de tekst zelf al aangeeft:

Hebreen 3:13 maar vermaant elkander dagelijks, zolang men nog van een heden kan spreken, opdat niemand van u zich verharde door de misleiding der zonde;

Men wil niet breken met een bepaalde zonde: een verkeerde relatie, een hardnekkige slechte gewoonte of wat dan ook. Zonde misleidt! Men gaat goedpraten wat God afkeurt! Er treedt verharding op waardoor men steeds meer onvatbaar wordt voor geestelijke waarheden! Een ernstige zaak! Het geheimenis des geloofs moet bewaard worden in een rein geweten (1 Tim. 3:9). Maar als het geweten niet meer rein is dan zal het geloof gaan weglekken.

- occulte binding

Occulte binding is een hindernis voor geestelijke groei en daarom een gevaar voor het geestelijk leven. Zie hiervoor de les over bevrijding.

3.9 Heden.

Opvallend is ook: zolang men nog van een heden kan spreken. Dit heden vinden we ook in 3:7, 3:15 en 4:7 en het is daar steeds verbonden met het horen van zijn stem. In de tijd dat David deze psalm 95 schreef had het heden betrekking op de mensen van zijn tijd. Zij werden opgeroepen om toch te luisteren naar Gods stem. Maar duidelijk is dat dit heden ook geldt voor de Hebreeuwse christenen en dus ook voor ons! Gods stem roept ons ook op om Zijn rust in te gaan (dus op de weg te blijven of zelfs, indien nog onbekeerd, deze weg op te gaan). Maar tegelijkertijd is er, als het goed is, ook de dagelijkse vermaning. De kanttekeningen op de Statenvertaling geeft het volgende commentaar op 3:13 (met toestemming geciteerd):

Dat is, zolang als de Heere u tijd en gelegenheid daartoe geeft, en u daartoe roept, welke roeping wij moeten waarnemen. Want anderszins zendt de Heere dikwijls door Zijn

rechtvaardigheid een kracht der dwaling over de mensen, die het Evangelie niet gehoorzaam zijn, tot een straf voor hun ondankbaarheid. Zie 2 Thess. 2:11,12.

Het heden wordt soms ook verklaard als: tot het eind van je leven of tot de dag dat Jezus terugkomt. Het kan zijn dat het zo bedoeld is maar bovenstaande verklaring lijkt mij erg aannemelijk. Bij verharding van hart worden vermaningen (van God of van broeders en zusters) niet goed meer waargenomen.

3.10 Hoe zit het met de dagelijkse vermaning in de praktijk?

Hoe zit het met de praktijk van de dagelijkse vermaning? De schrijver werkt dit niet zo uit maar te denken valt aan gelegenheden waar gelovigen elkaar ontmoeten. Dus in het bijzonder de gemeentesamenkomst en de huiskringen. Leg verder uit hoe dit gerealiseerd kan worden!

3.11 Het woord is levend en krachtig.

De verzen 12 en 13 zijn bekende verzen, het is alleen wat moeilijk om te begrijpen waarom ze volgen op vers 11: Laten we er dus ernst mede maken om tot die rust in te gaan.....**want** het Woord Gods is levend en krachtig.....Als het nu bijvoorbeeld gevolgd was op vers 7 dan was het begrijpelijk: Heden indien gij zijn stem hoort, verhardt uw harten niet **want** het Woord Gods is levend en krachtig (dus: en als je het naast je neerlegt dan mis je een hele hoop...). Nu denk ik dat je het ongeveer als volgt moet verklaren:

Als Gods Woord zoveel kracht in zich heeft en ons innerlijk aan het licht brengt (en derhalve stimulerend werkt op onze heiliging, zie 12:14) hoe zouden wij ons dan een slappe houding kunnen veroorloven door er geen ernst mee te maken? En waaruit blijkt dat we er geen ernst meemaken? Als we er geen ernst mee maken om tot Zijn rust in te gaan!

3.12 Ziel en geest.

Het is voor de gelovige van groot belang dat hij leert onderscheiden wat uit de geest komt, waar Gods Geest woont, die hem wil leiden en onderwijzen en wat uit de ziel komt die met al zijn eigen gedachten en krachten onderworpen dient te zijn aan de Heilige Geest. Als deze onderworpenheid direct "volmaakt" was dan zou het onderscheid tussen ziel en geest misschien een vanzelfsprekende zaak zijn. De ziel heeft echter zolang geheerst dat het onderscheid tussen de levendgemaakte geest en de ziel nog weleens problemen kan opleveren. Nu verzekert bovengenoemde tekst ons dat door de werking van het woord van God, levendgemaakt door de Heilige Geest, er in ons een scheiding gemaakt wordt tussen het "zielse" en het "geestelijke" en we zodoende zullen weten wat uit de ziel en wat uit de geest is.

In Rom. 12:2 staat:

En wordt niet gelijkvormig aan deze wereld, maar wordt hervormd door de vernieuwing van uw denken, opdat gij moogt erkennen wat de wil van God is, het goede, welgevallene en volkomene.

Na onze wedergeboorte moeten we nog hervormd worden door de vernieuwing van ons denken, dit gebeurt niet automatisch. We moeten "bijbels" leren denken. Dit gebeurt door de bestudering van Gods woord, door erover te mediteren en het toe te passen in ons leven. Het woord zal in ons dan scheiding maken tussen ziel en geest en we leren dan onderscheiden wat uit onszelf is (onze ziel) en wat uit onze geest is (waar de Heilige Geest woont). Het verstaan van Gods leiding en van Zijn wil is dan veel vanzelfsprekender.

Ook bij ons spreken en ons dienen moeten we gaan onderscheiden of het uit onze ziel is (eigen kracht) of uit de geest (vanwaar de Heilige Geest wil inspireren). In 1 Petr. 4:11 staat:

Spreekt iemand, laten het woorden zijn als van God, dient iemand laat het zijn als uit kracht door God verleent, opdat in alles God verheerlijkt worde door Jezus Christus...

Het spreken in eigen kracht kan mogelijk de prediker verheerlijken, het kan welluidend en prettig klinken, maar het zal het geestelijk leven van de toehoorders niet werkelijk opbouwen (Joh. 15:5). De bron van inspiratie is niet de Heilige Geest en God zal hierdoor ook niet verheerlijkt worden. In Joh. 5:63 zegt de Here Jezus: De Geest is het, die levend maakt, het vlees doet geen nut, de woorden die Ik tot u gesproken zijn geest en leven.

Hoe belangrijk is het dat de Geest onze prediking levend kan maken zodat we woorden spreken die geest en leven zijn voor de toehoorders ! (Dit geldt natuurlijk ook voor andere situaties, zoals in het pastoraat). Hieraan moet meer gewerkt worden dan aan 'technische spreekvaardigheid' die overigens niet onbelangrijk is. Onze persoonlijke omgang met God zal hier voor de bepalende factor zijn.

Iets dergelijks kan ook van het 'dienen' worden gezegd. Hoeveel tijd en moeite zouden we onszelf en elkaar kunnen besparen als we dit 'dienen' laten geschieden vanuit de inspiratie van de Heilige Geest. Dingen doen, die God je niet heeft opgedragen, kunnen je bijzonder moe maken en het zal God niet verheerlijken. Hoe belangrijk is het om ook in dit opzicht Gods stem te verstaan !

Samengevat: Het is voor ons zeer belangrijk om het onderscheid tussen ziel en geest te leren kennen. We leren dan wat uit God is en wat uit onszelf is en hierdoor gaan we Zijn wil en Zijn leiding in ons leven ervaren. Ons spreken en handelen kunnen nu onder de controle van de Heilige Geest komen en daardoor ook geestelijke vrucht voortbrengen.

Opm. 1: In vers 12 staat: het schift overleggingen en gedachten des harten. De Leidse vertaling zegt: een rechter over de gedachten en overleggingen des harten evenals de NIV:

it judges the thoughts and attitudes of the heart.

Opm. 2: Nog drie andere teksten in verband met zwaard komen uit Openbaring:

Openbaring 1:16 En Hij had zeven sterren in zijn rechterhand en uit zijn mond kwam een tweesnijdend scherp zwaard; en zijn aanzien was gelijk de zon schijnt in haar kracht.

Openbaring 19:15 En uit zijn mond komt een scherp zwaard, om daarmee de heidenen te slaan. En Hijzelf zal hen hoeden met een ijzeren staf en Hijzelf treedt de persbak van de wijn der gramschap van de toorn Gods, des Almachtigen.

Openbaring 19:21 En de overigen werden gedood met het zwaard, dat kwam uit de mond van Hem, die op het paard zat; en al de vogels werden verzadigd van hun vlees.

Opm. 3. Wat is het evangelie, dat 'hun' verkondigd is, in 4:2b? De JFB-commentaar zegt (met toestemming geciteerd):

in type: the earthly Canaan, wherein they failed to realize perfect rest, suggesting to them that they should look beyond to the heavenly land of rest, to which *faith* is the avenue, and from which *unbelief* excludes, as it did from the earthly Canaan.

Pink's commentaar geeft voor het evangelie dat tot de Israëlieten gepredikt werd o.a. de volgende teksten:

Exodus 6:6 Zeg derhalve tot de Israëlieten: Ik ben de Here, Ik zal u onder de dwangarbeid der Egyptenaren uitleiden, u redden van hun slavernij en u verlossen door een uitgestrekte arm en onder zware gerichten.

Exodus 6:7 Ik zal Mij u tot een volk aannemen en Ik zal u tot een God zijn, opdat gij weet, dat Ik, de Here, uw God, het ben, die u onder de dwangarbeid der Egyptenaren uitleid.

Exodus 6:8 En Ik zal u brengen naar het land, waarvan Ik gezworen heb het aan Abraham, Isaak en Jakob te zullen geven, en Ik zal het u geven tot een bezitting, Ik de Here.

Ook aan Abraham is het evangelie verkondigd:

Galaten 3:8 En de Schrift, die tevoren zag, dat God de heidenen uit geloof rechtvaardigt, heeft tevoren aan Abraham het evangelie verkondigd: In u zullen alle volken gezegend worden.

Let ook op:

Johannes 8:56 Uw vader Abraham heeft zich erop verheugd mijn dag te zien en hij heeft die gezien en zich verblijd.

4. Het hogepriesterschap van de Heer Jezus. (4:1-6:20)

4.1 Inleiding.

In 3:1 werd de Heer Jezus al genoemd: de apostel en hogepriester van onze belijdenis. In vers 14 van hoofdstuk 4 komt dit hogepriesterschap weer terug en dit hogepriesterschap is het leidende thema dat voortduurt tot hoofdstuk 10 vers 39. De studie van vandaag loopt tot hoofdstuk 7.

In 4:14-5:10 wordt uiteengezet dat we een volmaakte hogepriester hebben in de persoon van de Heer Jezus. Tegelijkertijd is Hij een hogepriester die weet wat het is om mens te zijn. Hij heeft dagen gekend in het vlees en Hij wordt door God aangesproken als hogepriester naar de ordening van Melchisedek. Het uitleggen hiervan geeft echter moeilijkheden en dat ligt niet aan de schrijver of aan het onderwerp maar aan het geestelijk bevattingsvermogen van de toehoorders. De schrijver legt uit dat ze traag geworden zijn in het horen en dat ze niet echt geestelijk gegroeid zijn sinds hun bekering. Stilstand is in feite geestelijke achteruitgang en dit zou in het meest ernstige geval zelfs tot afval kunnen leiden. Toch gelooft de schrijver niet dat het zover met zijn toehoorders komt en hij moedigt hen aan te volharden in het dienstbetoon aan het lichaam van Christus. In hoofdstuk 7 pakt de schrijver de draad van de uiteenzetting over het hogepriesterschap van Melchisedek weer op.

4.2 Priester en hogepriester.

Een (hoge)priester wordt uit de mensen genomen en treedt voor de mensen op bij God om gaven en offers te brengen voor de zonden (5:1). Bij de wetgeving op de Sinai werd het priesterambt door God ingesteld en werden Aäron en zijn zonen tot priesters gewijd. Gods verlangen was dat heel het volk Israël een koninkrijk van priesters zou zijn (Ex. 19:6). Niettemin waren er in het O.T. aparte en (als het goed was) door God uitgekozen priesters.

Behalve dat elke gelovige een hogepriester heeft is elke gelovige zelf een priester. Men bestudere de volgende teksten:

1 Petrus 2:5 en laat u ook zelf als levende stenen gebruiken voor de bouw van een geestelijk huis, om een heilig priesterschap te vormen, tot het brengen van geestelijke offers, die Gode welgevallig zijn door Jezus Christus.

1 Petrus 2:9 Gij echter zijt een uitverkoren geslacht, een koninklijk priesterschap, een heilige natie, een volk Gode ten eigendom, om de grote daden te verkondigen van Hem, die u uit de duisternis geroepen heeft tot zijn wonderbaar licht:

Openbaring 1:6 (en Hij heeft ons tot een koninkrijk, tot priesters voor zijn God en Vader gemaakt) Hem zij de heerlijkheid en de kracht tot in alle eeuwigheden! Amen.

Openbaring 5:10 en Gij hebt hen voor onze God gemaakt tot een koninkrijk en tot priesters, en zij zullen als koningen heersen op de aarde.

4.3 Een priester naar de ordening van Melchisedek.

Wie heeft de Heer Jezus aangesteld als hogepriester? God zelf. Zie ook Ps. 110:4:

De Here heeft gezworen en het berouwt Hem niet: Gij zijt priester voor eeuwig, naar de wijze van Melchisedek.

De Heer Jezus heeft Zijn 'vorming' voor het hogepriesterschap hier op aarde gekregen. We hebben in een vorige studie al gezien dat Hij in alle opzichten aan zijn broeders gelijk moest worden (2:17). Hij moest zelfs de gehoorzaamheid leren (door het lijden) hoewel Hij de Zoon was. Dan staat er iets opmerkelijks:

*Hebreen 5:9 en toen Hij het einde had bereikt, is Hij voor allen, **die Hem gehoorzamen**, een oorzaak van eeuwig heil geworden,*

Allen die Hem gehoorzamen....Voor hen geldt de belofte. Velen willen de Heer Jezus wel als Heiland aanvaarden maar als het op gehoorzaamheid aankomt dan liggen de zaken nog weleens anders. Op een andere plaats zegt de Heer Jezus:

Lukas 6:46 Wat noemt gij Mij Here, Here, en doet niet wat Ik zeg?

Ook als christen moet je ervoor blijven waken dat je niet tot pseudo-discipelschap vervalt. De liefde die we voor de Heer Jezus hebben zal moeten blijken uit onze gehoorzaamheid (Joh. 14:21).

Een andere opmerkelijke tekst is vers 7b: Hij is verhoord uit zijn angst. Hier wordt m.i. in het bijzonder bedoeld op de periode in Getsemane waarbij de Heer Jezus tot driemaal toe bad dat indien het mogelijk is, de beker aan Hem voorbij zou gaan. Dit gebed is, zoals we weten, niet letterlijk verhoord. Toch staat er dat Hij verhoord is uit Zijn angst. Dus God heeft wel degelijk iets met dat gebed gedaan. Naar mijn mening betekent de verhoring uit de angst dat de Vader de Heer Jezus de kracht gaf om door dit lijden heen te gaan. In Lukas 22:43 lezen we ook dat er een engel verscheen om Hem kracht te geven.

Ik geloof dat hier ook iets bemoedigends voor ons inzit. Vaak hebben we het gevoel (!) dat God met onze gebeden niet zoveel doet! Zeker als blijkt dat we niet ontvangen wat we gebeden hebben! We vergeten dan dat God onze gebeden weleens op een wat andere manier kan verhoren dan wij ons voorgesteld hadden! Het gebed van de Heer Jezus om de drinkbeker niet te hoeven drinken is niet verhoord (hoe zouden we anders verlost zijn?) maar het gebed is wel verhoord in de zin van dat de Heer Jezus de kracht ontving om door dit lijden heen te gaan.

4.4 Traag worden in het horen.

4.4.1 Moeilijk uit te leggen.

De schrijver wil dan verder het hogepriesterschap naar de ordening van Melchisedek aan zijn toehoorders uitleggen maar hij beseft tegelijk dat dit problemen geeft. Het geestelijk bevattingsvermogen van zijn toehoorders is mogelijk ontoereikend en ja, dan is iets uitleggen geen gemakkelijke taak. Pas in hoofdstuk 7 wordt de uitleg verder voortgezet en in het tussenliggende gedeelte klinken een aantal duidelijke vermaningen.

Ook hier zien we weer de afwisseling tussen instructie, vermaning en bemoediging. In 4:14 – 5:10 wordt instructie gegeven. Dan volgt een vrij scherp vermanend gedeelte: 5:11-6:8. Dan weer bemoediging: 6:9- 6:20. Hierna gaat de instructie weer verder. Alle drie zaken worden door de schrijver gebruikt om zijn toehoorders in het rechte spoor te krijgen of te houden. Ik denk dat in 'goede' prediking ook alle drie elementen naar voren moeten komen.

De schrijver wil nu graag veel dingen gaan uitleggen over het nieuwe hogepriesterschap van Christus naar de ordening van Melchisedek. Hij beseft dat dit voor zijn toehoorders belangrijk is om hier meer inzicht in te krijgen. Sommigen hadden immers de neiging om, onder druk van de omstandigheden, terug te keren tot het oorspronkelijke Joudaïsme met zijn oudtestamentische priesterschap. Dit zou dan in feite neerkomen op afval en dit verklaart ook de scherpe waarschuwing in 6:4 – 6:8. Het probleem voor de Hebreeuwse christenen was echter dat ze veel moeite zouden hebben om het te begrijpen. Niet dat ze

verstand tekort kwamen maar wel geestelijk inzicht! Nu, kunnen zij dat dan helpen? Ja! Het gebrek aan geestelijk inzicht hadden ze helemaal aan zichzelf te danken. Hun probleem was dat ze traag geworden waren in het horen! Traag worden in het horen komt niet ineens! Het is een geleidelijk en sluipend proces dat ons geestelijk bevattingvermogen ondermijnd en maakt dat we geen vooruitgang meer maken in onze christelijke levenswandel! Het is iets waarvoor elke christen moet waken want in principe bedreigt het elke gelovige die niet op zijn hoede is! Het is belangrijk om hierover uit te weiden.

4.4.2 Wat is: traag worden in het horen?

De Heer Jezus zegt op een gegeven moment tot zijn toehoorders:

Lukas 8:18 Ziet dan toe, hoe gij hoort. Want wie heeft, hem zal gegeven worden, en wie niet heeft, ook wat hij meent te hebben, zal hem ontnomen worden.

Er bestaan verschillende uitleggingen over het bijbelgedeelte waarin deze tekst voorkomt. De tekst zelf lijkt me persoonlijk echter duidelijk genoeg. Er staat: Ziet dan toe **hoe** ge hoort. Er staat dus niet: Ziet toe dat ge hoort. Je kunt namelijk horen en het eigenlijk toch niet horen. Bijbels horen betekent meer dan alleen het natuurlijke horen. Het betekent horen en er iets mee doen! Het is ook opvallend dat dit gedeelte instaat tussen de gelijkenis van de zaaier en de 'confrontatie' tussen Jezus en Zijn verwanten. Bij de gelijkenis van de zaaier gaat het over de werking van het woord van God in de levens van verschillende typen mensen. Het woord van God is levend en krachtig (Hebr. 4:12) maar wat het uitwerkt in levens van mensen heeft toch veel te maken met de ontvankelijkheid van die mensen voor het woord. Slechts bij degenen met een goed en vroom hart zal het woord voortbrengen waarvoor het bedoeld is: vrucht (Luk. 8:15).

Bij de confrontatie tussen Jezus en Zijn verwanten verklaart Jezus:

Lukas 8:21 Hij antwoordde echter en zeide tot hen: Mijn moeder en mijn broeders zijn dezen, die het woord Gods horen en doen.

Opvallend is hier weer de combinatie van horen en doen. Onze geestelijke schat zal vermeerderen als we op de juiste wijze met het woord van God omgaan. Daarentegen kan ze ook verwelken als we, datgene wat we horen, verzuimen toe te passen. In het OT staat ook een opvallende tekst:

Daniel 2:21 Hij toch verandert tijden en stonden, Hij zet koningen af en stelt koningen aan, Hij verleent wijsheid aan wijzen en kennis aan hen die inzicht hebben.

Kennis verlenen aan hen die inzicht hebben. Een geestelijk principe! Wie heeft, hem zal gegeven worden. God vertrouwt Zijn geheimen toe aan degenen die bewezen hebben met geestelijke schatten te kunnen omgaan. Het bijbelboek Openbaring begint als volgt:

Openbaring 1:1 Openbaring van Jezus Christus, welke God Hem gegeven heeft om zijn dienstknechten te tonen hetgeen weldra moet geschieden,

Wie wordt getoond hetgeen weldra moet geschieden? De dienstknechten van God! Zij ontvangen inzicht!

Ons geestelijk bevattingvermogen heeft alles te maken met hoe we omgaan met God en Zijn Woord. Het is mogelijk om een veel theologische kennis te hebben en nauwelijks of geen geestelijk inzicht. Nikodemus was de leraar van Israël en verstond deze dingen niet (Joh. 3:10). Geestelijke kennis moet gepaard gaan met een hart voor God en Zijn Woord dan wordt het een werkelijke geestelijke schat!

Persoonlijk vind ik het opvallend dat in 2 Petr. 1:5 staat dat kennis door deugd geschraagd (ondersteund) wordt. Om geestelijke kennis te verkrijgen is het noodzakelijk dat we ons geloof praktisch laten zijn in het leven van alledag (deugd).

Geestelijke schatten zijn een kostbare zaak:

Spreuken 23:23 Koop waarheid en verkoop ze niet, wijsheid en vermaning en verstand.

Ook in het OT lezen we al over het horen van het woord van God op de juiste manier:

Ps. 1:1 Welzalig de man die niet wandelt in de raad der goddelozen, die niet staat op de weg der zondaars, noch zit in de kring der spotters;

2 maar aan des Heren wet zijn welgevallen heeft, en diens wet overpeinst bij dag en bij nacht.

3 Want hij is als een boom, geplant aan waterstromen, die zijn vrucht geeft op zijn tijd, welks loof niet verwelkt; al wat hij onderneemt, gelukt.

Of het 'equivalent' in het NT.:

Jakobus 1:25 Maar wie zich verdiept in de volmaakte wet, die der vrijheid, en daarbij blijft, niet als een vergeetachtige hoorder, doch als een werkelijk dader, die zal zalig zijn in zijn doen.

Deze teksten geven op zichzelf al aan dat het alleen maar lezen van het Woord niet voldoende is. Er moet over gemediteerd worden, men moet zich erin verdiepen en het moet gepraktiseerd worden om er volledig profijt van te hebben. En wat te denken van:

Spr. 4:20: Mijn zoon, sla acht op mijn woorden, neig uw oor tot mijn uitspraken;

21 laat ze niet wijken uit uw ogen, bewaar ze diep in uw hart.

22 Want zij zijn leven voor wie ze vinden, genezing voor hun ganse lichaam.

Derek Prince werd, toen hij in de Tweede Wereldoorlog bij de medische dienst in Afrika werkte ziek. Hij kreeg een huid- en een zenuwziekte en de medische wetenschap kon onder dit klimaat en ook de moeilijke omstandigheden geen beterschap bewerken. Uiteindelijk werd hij, na meer dan een jaar alle mogelijke behandelingen te hebben ondergaan, op eigen verzoek uit het hospitaal ontslagen. Hij besloot af te zien van verdere medicatie en behandeling en hij ging de beloften van God in Spr. 4:20-22 beproeven. Hij schrijft verder: Drie maal per dag ging ik in de eenzaamheid, nam mijn toevlucht tot God en Zijn Woord, bad en vroeg God om Zijn Woord aan mij te bevestigen als datgene wat Hij beloofd had dat het zou zijn- genezing voor mijn hele lichaam.

Het klimaat, het voedsel, en alle uiterlijke omstandigheden waren zo ongunstig als zij maar zijn konden. Vele gezonde mannen om mij heen werden inderdaad ziek. Niettemin, het was door Gods Woord alleen, zonder mijn toevlucht te nemen tot enig ander middel van welke soort dan ook, dat ik in korte tijd een volmaakte en blijvende genezing ontving.

Wat een kracht in het Woord van God!

4.4.3 Wat was de oorzaak bij de Hebreëen?

Het probleem bij de Hebreeuwse christenen was dat ze niet meer op de juiste wijze omgingen met Gods Woord. Ze waren traag geworden in het horen! Wat was de oorzaak hiervan? Het meest waarschijnlijk is teleurstelling. Zie ook Heb. 10: 32-36:

32 Herinnert u de dagen van weleer, toen gij, na verlicht te zijn, zo menigmaal lijden doorworsteld hebt,

33 hetzij zelf een schouwspel van smaad en verdrukking, hetzij deelnemende aan het lot van hen, die in zulk een toestand verkeerden.

34 Want gij hebt met de gevangenen mede geleden en de roof van uw bezit blijmoedig aanvaard, want gij wist, dat gijzelf een beter en blijvend bezit hebt.

35 Geeft dan uw vrijmoedigheid niet prijs, die een ruime vergelding heeft te wachten.

36 Want gij hebt volharding nodig, om, de wil van Gods doende, te verkrijgen hetgeen beloofd is.

Ds. Pink schrijft hierover (met toestemming geciteerd):

The spiritual condition in which the Hebrew saints were at the time the Holy Spirit moved the apostle to address this Epistle to them, is another important key to the opening of its hortatory sections. As we showed in our last article, the language of #5:11-14 plainly intimates that they have gone backward. The cause of this is made known in the 10th chapter, part of which takes us back to a point in time prior to what is recorded in chapter 5. First in #10:32 we read, "But call to remembrance the former days, in which, after ye were illuminated, ye endured a great flight of afflictions." This "great flight of afflictions" they had, as #10:34 tells us, taken "joyfully." Very remarkable and rare was this. How was such an experience to be accounted for? The remainder of #10:34 tells us, "Knowing in yourselves that ye have in heaven a better and an enduring substance."

But this blessed and spiritual state which characterized the Hebrews in the glow of "first love" had not been maintained. While affections were set upon things above where Christ is seated at the right hand of God, whilst faith was in exercise, they realized that their real portion was on High. But faith has to be tested, Patience has to be tried, and unless faith be maintained "hope deferred maketh the heart sick" (#Pr 13:12). Alas, their faith had wavered, and in consequence they had become dissatisfied to have nothing down here; they became impatient of waiting for an unseen and future inheritance. It was for this reason that the apostle said to them, "Cast not away therefore your confidence, which hath great recompence of reward. For ye have need of patience, that, after ye have done the will of God, ye might receive the promise" (#10:35, 36).

De eerste beproevingen (jaren geleden ?) waren dus vreugdevol ondergaan want ze wisten dat ze een beter en blijvend bezit hadden (10:34). Het wachten op de beloning ging, naar de zin van de H. wat lang duren en hun geloofsvertrouwen begon te wankelen.

Wachten op God is niet altijd eenvoudig. Als God iets beloofd dan zal dat echt, te Zijner tijd in vervulling gaan. Gods molens malen dikwijls langzaam, maar wel heel zeker. **Juist in dat wachten ligt vaak onze beproeving.** Dit verklaart ook wat de schrijver zegt in 6:9-12. Let in het bijzonder op vers 11 en 12:

11 Maar het is onze begeerte, dat ieder uwer dezelfde ijver blijve betonen tot de verwezenlijking der hoop tot het einde toe,

12 opdat gij niet traag wordt, maar navolgers moogt zijn van hen, die door geloof en geduld de beloften beerven.

Traag waren ze al geworden: in het horen. Maar er is hoop. God gebruikte voor hen een brief om ze weer op het rechte spoor te brengen opdat deze traagheid weer doorbroken zou worden en het Woord van God weer de juiste plaats zou krijgen in hun leven.

4.4.4 Andere oorzaken van traag worden in het horen.

- De Bijbel zegt:

Kolossensen 3:2 Bedenkt de dingen, die boven zijn, niet die op de aarde zijn.

Natuurlijk is dit geen oproep om ons dagelijks werk te verwaarlozen of iets dergelijks. Het is echter wel oproep om eerst het Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid te zoeken (Matth. 16:33). Wanneer we ons in beslag laten nemen door zorgen en rijkdom en lusten des levens (Luk. 8:14) zal het woord niet zijn vrucht voortbrengen in onze levens. We zeggen dan: Het spreekt me niet meer zo aan! Maar de oorzaak zou best eens kunnen zijn dat we ons teveel laten aanspreken door de dingen die op aarde zijn. Wanneer we ons hier niet van bekeren zal het woord geleidelijk zijn kracht verliezen in ons leven. In dit verband moet ik ook denken aan:

Amos 8:11 Zie, de dagen komen, luidt het woord van de Here Here, dat Ik een honger in het land zal zenden. Geen honger naar brood, en geen dorst naar water, maar om de woorden des Heren te horen.

Wat een zegen is het als er zo 'n honger komt. Als we de woorden Gods weer gaan eten als waren het lekkernijen!

- 2 Corinthe 7:1 Daar wij nu deze beloften bezitten, geliefden, laten wij ons reinigen van alle bezoedeling des vlezes en des geestes, en zo onze heiligheid volmaken in de vreze Gods

Waar je mee omgaat daar word je mee besmet` zo luidt een oud spreekwoord. Dit geldt in het bijzonder voor zonde die ons vlees of onze geest bezoedelt. Gill zegt hierover:

by "the filthiness of the flesh" is meant external pollution, defilement by outward actions, actions committed in the body, whereby the man is defiled; such as all impure words, filthiness, and foolish talking, all rotten and corrupt communication, which defile a man's own body; as the tongue, a little member, when so used does, and corrupts the good manners of others; all filthy actions, as idolatry, adultery, fornication, incest, sodomy, murder, drunkenness, revellings, &c. and everything that makes up a filthy conversation, which is to be hated, abhorred, and abstained from by the saints: by "filthiness of the spirit" is meant internal pollution, defilement by the internal acts of the mind, such as evil thoughts, lusts, pride, malice, envy, covetousness, and the like: such a distinction of Pwgh tamwj, "the filthiness of the body", and vpnh tamwj, "the filthiness of the soul", is to be met with among the Jews; who say {r}, that when a man has taken care to avoid the former, it is fit he should take care of the latter; they also call the evil imagination, or corruption of nature, "the filth of the body" {s}. Now when the apostle says, "let us cleanse ourselves", this does not suppose that men have a power to cleanse themselves from the pollution of their nature, or the defilement of their actions; for this is God's work alone, as appears from his promises to cleanse his people from their sins; from the end of Christ's shedding his blood, and the efficacy of it; from the sanctifying influences of the Spirit; and from the prayers of the saints to God, to create in them clean hearts, to wash them thoroughly from their iniquity, and cleanse them from their sin: besides, the apostle is not here speaking either of the justification of these persons, in which sense they were already cleansed, and that thoroughly, from all their sins and iniquities; nor of the inward work of sanctification, in respect of which they were sprinkled with clean water, and were washed in the layer of regeneration; but what the apostle respects is the exercise of both internal and external religion, which lies in purity of heart and conversation, the one not being acceptable to God without the other; he is speaking of, and exhorting to the same thing, as in the latter part of the preceding chapter; and suggests, that it becomes those who have received such gracious promises to be separate from sin and sinners, to abstain from all appearance of sin, and to have no fellowship with sinners; to lay apart all filthiness and superfluity of haughtiness, and, under a sense of either external or internal pollution, to have recourse to the fountain opened; to deal by faith with the blood of Christ, which cleanses from all sin, of heart, lip, and life; and which is the only effectual method a believer can make use of, to cleanse himself from sin; namely, by washing his garments, and making them white in the blood of the Lamb:

Als we de bezoedeling gewoon laten bestaan en ons dus niet daarvan reinigen, dan zal de honger naar het Woord van God geleidelijk aan afnemen en uiteindelijk geheel verdwijnen.

4.5 De vaste spijs

Laten we ons uitstrekken naar de vaste spijs. Wat is de vaste spijs? Ze staat in tegenstelling met het A,B,C van Gods Woord. Op zich is dit A,B,C (het fundament: 6:1 en 2) belangrijk genoeg, maar men moet er niet in blijven steken evenals je in het gewone leven niet van melk kunt blijven leven. Melk is voor geestelijke babies

1 Petrus 2:2 en verlangt als pasgeboren kinderen naar de redelijke, onvervalste melk, opdat gij daardoor moogt opwassen tot zaligheid,:

Op den duur moet je echter toekomen aan de vaste spijs. Wat is hier vaste spijs? Voor de Hebreeuwse christenen had dit in het bijzonder te maken met wat de schrijver hen wilde duidelijk maken m.b.t. het hogepriesterschap van de Heer Jezus naar de ordening van Melchisedek. Dit was voor hen heel belangrijk omdat sommigen onder hen de neiging hadden om terug te keren naar het oorspronkelijke Judaïsme met het priesterschap van het O.T. In zijn algemeenheid heeft vaste spijs m.i. te maken met de `diepere` zaken uit het Woord al is het moeilijk aan te geven wat dit precies inhoudt. Maar voor wie is de vaste spijs?

Hebreen 5:14 Maar de vaste spijs is voor de volwassenen, die door het gebruik hun zinnen geoefend hebben in het onderscheiden van goed en kwaad.

De Hebreeuwse christenen, hadden, naar de tijd gerekend, al leraars moeten zijn. Ze waren immers al langere tijd bekeerd. Naar mijn mening wordt hier niet bedoeld dat iedere Hebreeër de bedieningsgave van leraar zou moeten hebben. Niet iedereen kan een leraar zijn. Ook Jacobus waarschuwt al:

Jakobus 3:1 Laat niet zovelen uwer leraars zijn, mijn broeders; gij weet immers, dat wij er des te strenger om geoordeeld zullen worden.

In ieder geval zouden ze inmiddels een zekere bekwaamheid moeten bezitten om zo nodig elkaar terecht te wijzen en te onderwijzen:

Romeinen 15:14 Ik heb echter, mijn broeders, zelf al de overtuiging van u, dat gij zelf reeds vol van goedheid zijt, vervuld met al de kennis, in staat ook elkander terecht te wijzen.

Kolossensen 3:16 Het woord van Christus wone rijkelijk in u, zodat gij in alle wijsheid elkander leert en terechtwijst en met psalmen, lofzangen en geestelijke liederen zingende, Gode dank brengt in uw harten.

Dit zou de normale conditie voor iedere christen moeten zijn na verloop van tijd! Maar....hoe anders is vaak de praktijk! De volwassenheid onder vele kinderen Gods, die vaak al jeren bekeerd zijn, is vaak ver te zoeken! Hoe komt dat? Een oorzaak is al besproken in de vorige paragraaf: Men wordt traag in het horen zoals bij de Hebreeuwse christenen. De weg naar geestelijke volwassenheid is echter:

Heb. 5:14b ...die door het gebruik hun zinnen geoefend hebben in het onderscheiden van goed en kwaad

Met zinnen wordt hier m.i. gewezen op de geestelijke zintuigen: in het bijzonder het geestelijk onderscheidingsvermogen. Let wel je hebt natuurlijke ogen maar als het goed is ook geestelijke ogen

Johannes 3:3 Jezus antwoordde en zeide tot hem: Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u, tenzij iemand wederom geboren wordt, kan hij het Koninkrijk Gods niet zien.:

We hebben natuurlijke oren en geestelijke oren:

Openbaring 3:22 Wie een oor heeft, die hore, wat de Geest tot de gemeenten zegt.

De geestelijke mens beoordeelt alle dingen:

1 Corinthe 2:15 Maar de geestelijke mens beoordeelt alle dingen, zelf echter wordt hij door niemand beoordeeld.

Geestelijke volwassenheid wordt bevorderd door het gebruik van de zinnen! De meditatie van Gods Woord en de toepassing daarvan in het leven van alle dag! Het onderscheiden van de stem van God temidden van vele andere stemmen:

Johannes 10:27 Mijn schapen horen naar mijn stem en Ik ken ze en zij volgen Mij

Het onderscheiden wat de bron is van een bepaalde ingeving. Het onderscheiden van de wil van God temidden van eigen verlangens en ideeën enz. Geestelijke volwassenheid kenmerkt zich verder door een stabiele levenswandel:

Ef. 4:11 En Hij heeft zowel apostelen als profeten gegeven, zowel evangelisten als herders en leraars,

12 om de heiligen toe te rusten tot dienstbetoon, tot opbouw van het lichaam van Christus,

13 totdat wij allen de eenheid des geloofs en der volle kennis van de Zoon Gods bereikt hebben, de mannelijke rijpheid, de maat van de wasdom der volheid van Christus.

14 Dan zijn wij niet meer onmondig, op en neder, heen en weder geslingerd onder invloed van allerlei wind van leer, door het valse spel der mensen, in hun sluwheid, die tot dwaling verleidt,

15 maar dan groeien wij, ons aan de waarheid houdende, in liefde in elk opzicht naar Hem toe, die het hoofd is, Christus.

De bedieningsgaven in een gemeente spelen hierbij een belangrijke rol.

Kort samengevat: God wil dat we geestelijk volwassen worden en aan de vaste spijs toekomen. Geestelijke volwassenheid kenmerkt zich door 'geoefende zinnen'. (dit is al uitgelegd). Andere kenmerken zouden hier nog aan toegevoegd kunnen worden:

- niet meer onmondig, heen en weer geslingerd onder invloed van allerlei wind van leer (Ef. 4:14)

- niet meer zo afhankelijk van de goedkeuring of afkeuring van mensen:

1 Corinthe 4:3 Nu raakt het mij zeer weinig, of ik al door u of door enig menselijk gericht beoordeeld word. Ja, ook mijzelf beoordeel ik niet.

1 Thessalonica 2:4 Integendeel, daar God ons waardig heeft gekeurd om ons het evangelie toe te vertrouwen, spreken wij, niet om mensen te behagen, maar Gode, die onze harten keurt.

- niet meer (uitsluitend) op ontvangen ingesteld maar ook op geven:

2 Corinthe 4:5 Want wij prediken niet onszelf, maar Christus Jezus als Here, en onszelf als uw dienaren om Jezus' wil.

- standvastig blijven onder moeilijke omstandigheden:

2 Corinthe 6:4 maar wij doen onszelf in alles kennen als dienaren Gods: in veel dulden, in verdrukkingen, in noden, in benauwdheden,

- laat zich niet inpalmen door uiterlijkheden:

2 Corinthe 5:12 Wij prijzen ons niet opnieuw bij u aan, maar wij geven u gelegenheid tot roem over ons, opdat gij niet verlegen staat tegenover hen, die roem zoeken door uiterlijkheden, maar niet door het hart.

- jaagt er naar Hem te kennen:

Filippenzen 3:14 maar een ding doe ik: vergetende hetgeen achter mij ligt en mij uitstreckende naar hetgeen voor mij ligt, jaag ik naar het doel, om de prijs der roeping Gods, die van boven is, in Christus Jezus.

- heeft een vergevende houding:

2 Timotheus 4:16 Bij mijn eerste verdediging heeft niemand mij bijgestaan, maar allen hebben mij in de steek gelaten (het worde hun niet toegerekend);

Het lijstje kan nog wel langer gemaakt worden maar dit zijn wel een aantal kenmerken van de man (of vrouw) Gods. Opgemerkt moet worden dat de meesten van ons in een proces zitten naar geestelijke volwassenheid. Niemand is 'gearriveerd'.

4.6 Gevaar van afval

Geen vooruitgang maken in het geestelijk leven betekent vaak achteruitgaan. En achteruitgang kan uiteindelijk leiden tot afval. Het gedeelte 6:4-8 behoort weer tot de ernstige waarschuwingsteksten en is één van de middelen die de schrijver hanteert om de toehoorders in het rechte spoor te houden. Hij 'haast' zich er echter wel bij te zeggen dat hij de overtuiging heeft dat dit (afvallen) bij hen niet gebeuren zal (vers 9). Ze hebben echter wel volharding nodig. Wachten op de vervulling van Gods beloften kan voor ons mensen weleens wat lang duren maar God zal uiteindelijk al Zijn beloften nakomen!

4.7 Het voorbeeld van Abraham.

Zojuist werd al opgemerkt dat het wachten op de vervulling van Gods beloften weleens lang duurt. Ondertussen moet je trouw de Heer blijven dienen ook al gebeurt er verder niet veel bijzonders. We moeten ons wel afvragen welke beloften hier eigenlijk bedoeld worden. In een vorige studie is al gewezen op het 'tot Zijn rust ingaan'. Daarom lijkt het me toe dat hier met de beloften bedoeld wordt alles wat God in de eeuwigheid voor ons heeft.

Abraham, voor de Joden van grote betekenis, wordt hier als voorbeeld gesteld. God had Abraham duidelijk de belofte gegeven van een zoon en een zeer talrijk nageslacht:

Genesis 13:16 En Ik zal uw nageslacht maken als het stof der aarde, zodat, indien iemand het stof der aarde zou kunnen tellen, ook uw nageslacht te tellen zou zijn.

Maar tussen de belofte en de vervulling lag een flinke lange wachttijd van tenminste 13 jaar. En hoewel Abraham op een gegeven moment meende God een handje te moeten helpen bij de vervulling van deze belofte (met alle gevolgen vandien) lezen we toch in Rom. 5:20 dat Abraham versterkt werd in zijn geloof. Het wachten op de vervulling van Gods belofte werkte bij Abraham toch versterking van zijn geloof uit. Op een gegeven moment, na jaren van wachten is dan de vervulling van de belofte er (voor wat betreft de zoon).

Wat de schrijver nu verder wil zeggen komt m.i. hierop neer:

God heeft aan Abraham een dubbele zekerheid gegeven dat Hij Zijn belofte waar zou maken. Hij gaf de belofte en gaf daarbij ook de eed dat Hij Zijn belofte waar zou maken. Zo geeft Hij ook aan alle erfgenamen der belofte de dubbele zekerheid dat Hij waar maakt wat Hij belooft. Dit moet voor ons een zeer krachtig motief zijn om de hoop te grijpen d.w.z. stevig gaan vasthouden aan de hoop dat we de beloften zullen beërven. Deze hoop is het anker der ziel.

U weet dat elk goed schip een anker heeft. Dat anker dient ervoor om te zorgen dat het schip vastligt in de haven en niet wegdrijft. Ik heb begrepen dat het anker ook weleens wordt uitgeworpen in barre weersomstandigheden als het schip nog op zee is zodat het schip niet al te erg heen en weer slingert. Dat anker moet natuurlijk wel betrouwbaar zijn en vast komen te liggen op de bodem van de zee of op de bodem van de haven.

Ons anker der ziel, de hoop, zegt vers 19, is veilig en vast. Het reikt tot binnen het voorhangsel, waarin Jezus als voorloper is binnengegaan naar de ordening van Melchisedek hogepriester geworden in eeuwigheid.

Kortweg gezegd: Onze hoop is **zeker** en zal te zijner tijd volledig verwezenlijkt worden omdat het gebaseerd is op het volbrachte werk van Jezus Christus. Het is niet gebaseerd op beloften van feilbare mensen maar op de beloften van de onfeilbare God. Daarom is ons anker der ziel veilig en vast. Jezus is ons voorgegaan. Waar Hij nu is, binnen het voorhangsel, dus in de directe tegenwoordigheid van God, zullen wij ook eens komen als we nu blijven volharden.

5. Verdere uitwerking van het hogepriesterschap van de Heer Jezus naar de ordening van Melchisedek. (7:1-10:39)

5.1 Inleiding.

Aan het begin van hoofdstuk 7 vervolgt de schrijver zijn betoog dat bij 5:10 onderbroken werd. De schrijver wilde toen het hogepriesterschap van de Heer Jezus nader gaan uitwerken maar, zo betoogde hij:

11het is moeilijk uit te leggen omdat ge traag zijt geworden in het horen.

In het vorige hoofdstuk is dit uitgebreid aan de orde geweest. In 7:1 gaat de schrijver nu toch weer verder met zijn oorspronkelijke onderwerp.: het hogepriesterschap van de Heer Jezus naar de ordening van Melchisedek.

5.2 Waarom was dit zo belangrijk voor de Hebreëën?

We kunnen ons afvragen waarom dit onderwerp nu juist zo belangrijk voor de Hebreërs was. Zoals in de vorige studies al is opgemerkt, bestond voor hen het gevaar dat ze zouden terugkeren naar het oorspronkelijke Judaïsme. Het Joodse geloof had in het Romeinse rijk een beschermde status in tegenstelling tot het christendom. Ze hadden dus al offers moeten brengen voor hun keuze voor de Heer Jezus. Maar toen de komst van de Heer Jezus naar hun idee wat uitbleef met de daarbij beloofde zegeningen, liep hun enthousiasme achteruit. En daardoor kregen sommigen de neiging om terug te keren naar het oude vertrouwde Judaïsme. Dit zou in feite neerkomen op ontkenning van het verlossingswerk van de Heer Jezus en dus op afval van het geloof in Christus.

Ik moet hierbij opmerken dat een vergelijking met onze tijd zich opdringt. Naar mijn mening zal het klimaat in het zg. vrije westen steeds vijandiger worden voor echte christenen. Nu al klinken veelvuldig de verwijten dat we onverdraagzaam, ouderwets, intolerant en sektarisch zijn. Hierdoor komen ook wij bloot te staan aan de verleiding om met het maar wat gemakkelijker te nemen met ons geloof in de Heer Jezus Christus en terug te keren naar een vorm van christendom dat acceptabel is in de ogen van de wereld.

Juist om die mogelijkheid tot terugglijden en afval tegen te gaan besteed de schrijver zoveel aandacht aan het hogepriesterschap van de Heer Jezus. Hij laat zien dat er met de komst van de Heer Jezus een hele nieuwe situatie is aangebroken die al in het O.T. voorspeld was. Het oude verbond, waaronder het Levitische priesterschap functioneerde is vervallen en er is nu sprake van een nieuw en **beter** verbond waarvan de Heer Jezus de middelaar is:

Hebreen 8:6 Nu echter heeft Hij een zoveel verhevener dienst verkregen, als Hij de middelaar is van een beter verbond, waarvan de rechtskracht op betere beloften berust.

Hebreen 9:15 En daarom is Hij de middelaar van een nieuw verbond, opdat, nu Hij de dood had ondergaan, om te bevrijden van de overtredingen onder het eerste verbond, de geroepen de belofte der eeuwige erfenis ontvangen zouden.

Hebreen 12:24 en tot Jezus, de middelaar van een nieuw verbond, en tot het bloed der besprenging, dat krachtiger spreekt dan Abel.

Ook is er sprake van een verandering van priesterschap:

Hebreen 7:12 Want uit een verandering van priesterschap volgt noodzakelijk ook een verandering van wet.

Juist aan die nieuwe situatie besteedt de schrijver zoveel aandacht opdat ze niet meer zullen terugkeren naar die oude situatie.

5.3 Waarom Melchisedek?

Maar waarom wordt nu juist die Melchisedek erbij gehaald? Laten we eerst eens kijken wat we van hem weten. Eigenlijk is dat niet eens zo veel!
In Gen. 14:18 staat:

Genesis 14:18 En Melchisedek, de koning van Salem, bracht brood en wijn; hij nu was een priester van God, de Allerhoogste.

Dit was nadat Abram Kedorlaomer en een aantal koningen die met hem waren had verslagen. Deze man was dus zowel koning als priester. Verder zegent Melchisedek Abram en dan staat er:

*19 En hij zegende hem en zeide: Gezegend zij Abram door God, de Allerhoogste, de Schepper van hemel en aarde,
20 en geprezen zij God, de Allerhoogste, die uw vijanden in uw macht heeft overgeleverd. En hij gaf hem van alles de tienden.*

Deze zaken worden ook door de schrijver aangehaald. De enige andere plaats in het O.T. waarover M. wordt gesproken is Psalm 110:4:

De Here heeft gezworen en het berouwt Hem niet: Gij zijt priester voor eeuwig, naar de wijze van Melchisedek

Dit zegt God van Zijn Zoon. Als er dus gesproken wordt over de wijze van Melchisedek dan wordt er dus verwezen naar Gen. 14:18 en het wordt dan duidelijk dat Melchisedek een voorafschaduwing is van Christus en ook dat het priesterschap van Melchisedek een voorafschaduwing is van het hogepriesterschap van de Heer Jezus..Psalm 110 is een psalm van David en deze psalm werd geschreven in een tijd dat alleen het Levitische priesterschap in zwang was. Je zou dus kunnen zeggen dat David, door de Heilige Geest, al vooruitzag naar de tijd van het hogepriesterschap van de Heer Jezus. Als we Christus en Melchisedek verder vergelijken dan valt op:

- beiden zijn koning der gerechtigheid
- beiden worden zij koning van de vrede genoemd

Verder valt op dat er niets bekend is over de afkomst van deze Melchisedek. Er is geen familiegeschiedenis bekend. Dit geeft de goddelijke positie van hem weer (zie ook 7:3). Ook hierin is hij een voorafschaduwing van Christus.

Dat het priesterschap van Melchisedek. van een hogere orde is dan het priesterschap van de stam van Levi blijkt ook uit het volgende:

Abraham wordt door Melchisedek. gezegend. Nu kan alleen het meerdere het mindere zegenen. Melchisedek was dus hoger geplaatst dan Abraham. Het nageslacht is reeds in aanleg in de aartsvader aanwezig. Het priesterschap dat uit het nageslacht van Abraham voortkwam, het Levitische priesterschap, is dus van een lagere orde dan het priesterschap naar de ordening van Melchisedek. Dus is het hogepriesterschap van de Heer Jezus van een hogere orde dan het priesterschap naar de orde van de Levieten. Zie ook 7:15 ev.:

*15 En nog veel duidelijker wordt het, als naar het evenbeeld van Melchisedek een andere priester opstaat,
16 die dit niet geworden is krachtens een wet met een voorschrift betreffende vleselijke afkomst, maar krachtens een onvernietigbaar leven.*

17 Want van Hem wordt getuigd: Gij zijt priester in eeuwigheid naar de ordening van Melchisedek.

Het zal voor deze christenen uit de Joden best even wennen zijn geweest dat er nu een priester was die niet uit de stam van Levi was. Onze Heer kwam immers uit de stam van Juda (7:14).

5.4 Oud en nieuw priesterschap.

In hoofdstuk zeven zien we verder nog een paar duidelijke verschillen tussen het priesterschap van de Heer Jezus en het priesterschap van de Levieten:

De Heer Jezus heeft een eeuwig priesterschap (7:21 en 7:24). Bij de Levieten ging het priesterschap steeds weer op een ander over (7:23)..

De Heer Jezus is zonder zonde. (7:26,27). Hij hoeft niet eerst (zoals de hogepriester) offers voor zijn eigen zonden en daarna voor het volk te brengen om tot God te kunnen naderen. Zijn eigen offer was voor eens en altijd voldoende

5.5 De kern van de brief.

In hoofdstuk 8 komt de schrijver tot de kern van de brief. Het grote verschil (in het vorige zagen we al twee andere verschillen) tussen het priesterschap van de Levieten en het hogepriesterschap van de Heer Jezus is dat de Levieten dienst deden in de aardse tabernakel of tempel terwijl de Heer Jezus dienst doet in de **ware** tabernakel die door de Heer is opgericht en niet door een mens (8:1 en 2). Waar is die ware tabernakel? De Bijbel zegt: Aan de rechterzijde van de troon der majesteit in de hemelen. Daar in heiligdom, in de nabijheid van de Vader, verricht de Heer Jezus de dienst. Wat voor dienst? In ieder geval het pleiten voor degenen die Hem toebehoren (7:25) gelijk ook Rom. 8:34 zegt:

Romeinen 8:34 wie zal veroordelen? Christus Jezus is de gestorvene, wat meer is, de opgewekte, die ter rechterhand Gods is, die ook voor ons pleit.

Ik weet niet hoe ik me dat moet voorstellen, maar de Bijbel zegt dat we een hemelse advocaat hebben. Maar hoe kan de Heer Jezus pleiten voor al die miljoenen die Hem toebehoren? Ik weet het niet, laat dat probleem maar aan de Heer over. We kunnen ons ook al moeilijk een voorstel maken van hoe God alle gebeden hoort die tot Hem worden opgezonden! In het O.T. staat al:

Psalmen 65:2 Hoorder van het gebed, tot U komt al wat leeft.

Ik weet niet goed wat onze Heer nog meer doet aan de rechterhand van de Vader. In ieder geval samen met de Vader: macht uitoefenen! Hij zegt immers:

Mattheus 28:18 :..... Mij is gegeven alle macht in de hemel en op de aarde.

De dienst in de aardse tabernakel was slechts een afbeelding en een schaduw van de dienst in de hemelse tabernakel (7:5).

Voor een echte Jood is dit nogal een forse verandering. Het één en ander betekende dat de priesterdienst van het O.T. waaraan hij zo gewend was nu tot het verleden behoorde. Alle opvallende ceremonieën en riten zouden nu voortaan gemist worden. Als hij gezondigd had hoefde hij niet meer met een offer naar de dienstdoende priesters, hij kon nu meteen tot Gods genadetroon naderen. En zo is het ook voor ons. Dank zij het verlossingswerk van de Heer Jezus kunnen we nu volle vrijmoedigheid hebben om in te gaan in het heiligdom (10:19).

5.6 Het oude en het nieuwe verbond.

In 7:22 wordt voor het eerst in de Hebreeën-brief het woord verbond (Grieks.: diatheke) gebruikt. In de volgende hoofdstukken komt dit woord veelvuldiger voor. Zo lezen we in 8:6:

Hebreen 8:6 Nu echter heeft Hij een zoveel verhevener dienst verkregen, als Hij de middelaar is van een beter verbond, waarvan de rechtskracht op betere beloften berust.

Let op de vergrotende trap: er is sprake van een **verhevener** dienst (in de hemel i.p.v. op aarde) en een **beter** verbond (i.p.v. het oude verbond onder de bedeling van de wet) en **betere** beloften (waaronder de belofte van eeuwig leven). In het oude verbond gaf God aan Israël wetten en verordeningen. waardoor ze zouden leven:

Ezechiel 20:11 Ik gaf hun mijn inzettingen en maakte hun mijn verordeningen bekend; de mens die ze opvolgt, zal daardoor leven.

Het is duidelijk dat hier niet veel van terecht gekomen is (zie 8:9). Daarom had God d.m.v. de profeet Jeremia een nieuw verbond aangekondigd (Jer. 31:31-34). Het grote verschil met het oude verbond staat in vers 10b:

Hebreen 8:10 Want dit is het verbond, waarmee Ik Mij verbinden zal aan het huis Israels na die dagen, spreekt de Here: Ik zal mijn wetten in hun verstand leggen, en Ik zal die in hun harten schrijven, en Ik zal hun tot een God zijn en zij zullen Mij tot een volk zijn.

5.7 Het gaat om het hart.

De wet van God wordt nu in het hart geplaatst en in het verstand. Dat gaat heel wat verder dan de wet in het geheugen prenten zoals in Deut. 6:6 e.v.:

Wat ik u heden gebied, zal in uw hart zijn,

7 gij zult het uw kinderen inprenten en daarover spreken, wanneer gij in uw huis zit, wanneer gij onderweg zijt, wanneer gij nederligt en wanneer gij opstaat.

8 Gij zult het ook tot een teken op uw hand binden en het zal u een voorhoofdsband tussen uw ogen zijn,

9 en gij zult ze schrijven op de deurposten van uw huis en aan uw poorten.

Let wel dat het Gods wens is dat Zijn geboden in het hart van de mens zullen zijn (Deut. 6:6). Van de rechtvaardige in Psalm 37:31 wordt gezegd:

de wet van zijn God is in zijn hart

Bovendien, even voor Deut. 6:6 staat Deut. 6:5:

Gij zult de Here, uw God, liefhebben met geheel uw hart en met geheel uw ziel en met geheel uw kracht.

Dus ook in het O.T. zien we al dat het Gods bedoeling is om het hart te bereiken. Een van de bedoelingen waarom God de wet gaf aan het volk Israël gaf was dat ze daardoor zouden leren God en de naaste lief te hebben. Vroeger las de dominee al in de kerk:

Mattheus 22:40 Aan deze twee geboden hangt de ganse wet en de profeten.

Het is nooit Gods bedoeling geweest dat men zich ten tijde van het O.T. alleen maar uiterlijk conformeerde aan een stelsel van geboden, verboden en verordeningen. De

bedoeling was steeds het hart te bereiken. Helaas is hier niet zoveel van terechtgekomen voor Israël ten tijde van het O.T. De godsdienst ontaardde veelal in een vormendienst. Door de profeet Jesaja sprak God al:

Jesaja 29:13 En de Here zeide: Omdat dit volk Mij slechts met woorden nadert en met zijn lippen eert, terwijl het zijn hart verre van Mij houdt, en hun ontzag voor Mij een aangeleerd gebod van mensen is,

In het N.T. zie je dit vooral bij de schriftgeleerden en Farizeeën. Hun godsdienst was een uitwendig voldoen aan vele geboden en een uitwendig laten van allerlei verboden zonder dat het hart erbij betrokken was. Op deze manier wordt godsdienst een systeem van regels, een religie en daardoor word je van binnen 'hard'. Iets van die hardheid zien we ook bij de Farizeeën als ze in Joh. 7:49 zeggen:

"Maar de schare, die de wet niet kent, vervloekt zijn zij!"

Een heel andere houding treffen we bij de Heer Jezus aan die met ontferming bewogen kon zijn als Hij de schare zag (o.a. in Matth. 14:14).

Hoe belangrijk is het dat wij aan de wereld laten zien dat we een levende Heiland volgen in plaats van het naleven van een aantal regels! Dit laatste is vaak de indruk die de buitenstaanders van christenen hebben. Als je christen bent dan rook je niet meer, je drinkt niet meer, je gaat trouw elke zondag naar de kerk enz. en daar hebben ze weinig zin in! Regels en systemen geven wel een zeker gevoel van veiligheid maar ze kunnen nimmer een diepe vrede geven in het hart van de mens. Die vrede is slecht mogelijk als het hart gereinigd is door het geloof waardoor er diepere gerechtigheid komt, de gerechtigheid van het hart.

Er is weleens gezegd dat Mozes de tien geboden op tafelen van steen moest schrijven om daarmee de hardheid van de harten van de Israëlieten aan te geven. De wet van God in een stenen hart! Dit is niet ongegrond. In Ez. 36:26 zegt God al:

26 een nieuw hart zal Ik u geven en een nieuwe geest in uw binnenste; het hart van steen zal Ik uit uw lichaam verwijderen en Ik zal u een hart van vlees geven.

27 Mijn Geest zal Ik in uw binnenste geven en maken, dat gij naar mijn inzettingen wandelt en naarstig mijn verordeningen onderhoudt.

Dit komt m.i. overeen met wat er in 8:10 staat:

10 Want dit is het verbond, waarmee Ik Mij verbinden zal aan het huis Israels na die dagen, spreekt de Here: Ik zal mijn wetten in hun verstand leggen, en Ik zal die in hun harten schrijven, en Ik zal hun tot een God zijn en zij zullen Mij tot een volk zijn.

Beide tekstgedeelten komen uit het O.T. en spreken profetisch over een nieuwe situatie voor Israël. Ze spreken beide, hoewel ieder vanuit een andere invalshoek, over de periode waarin de wet van God in het hart en het verstand zal zijn. Opvallend is dat God in dat nieuwe verbond het zelf doet. Hij verwijdert het hart van steen uit het lichaam en geeft daarvoor in de plaats een hart van vlees (een veel gevoeliger hart). Hij schrijft de wet in hun harten.

5.8 De wedergeboorte in het N.T.

Dit komt overeen met wat we in het N.T. wedergeboorte noemen. Bij de wedergeboorte raakt God het hart aan. In de Kolossenzen-brief staat het als volgt:

Kol. 2:11 In Hem zijt gij ook met een besnijdenis, die geen werk van mensenhanden is, besneden door het afleggen van het lichaam des vlezes, in de besnijdenis van Christus,

Hier wordt gesproken over een besnijdenis die geen werk van mensenhanden is maar die van Godswege komt. Het lichaam van het vlees wordt afgelegd d.w.z. God verbreekt de macht van onze oude natuur. Dit is een aspect van de wedergeboorte.

Romeinen 2:29 maar hij is een Jood, die het in het verborgen is, en de ware besnijdenis is die van het hart, naar de Geest, niet naar de letter. Dan komt zijn lof niet van mensen, maar van God.

Ook in de laatste tekst is er sprake van een besnijdenis, de ware besnijdenis, namelijk de besnijdenis van het hart. Je zou kunnen zeggen dat God hierbij het hart van steen verwijderd en ervoor in de plaats een hart van vlees geeft. Hierbij wordt ook de Geest genoemd evenals in Ez. 36:26.

5.9 Het kennen van God als persoonlijke ervaring.

Opvallend is dat in het nieuwe verbond God door ieder gekend wordt (vers 11b). In het oude verbond was God door het hele ceremoniële systeem voor de meesten (natuurlijk waren er ook uitzonderingen, denk bijv. aan Mozes die God heel persoonlijk kende) een verre en afstandelijke God. Je zou dus kunnen zeggen dat God, in het oude verbond, onder de bedeling van de wet niet gemakkelijk te kennen was.

Om het één en ander goed te begrijpen, moeten we weer even stil staan bij de betekenis van de tabernakel (later: de tempel) in het O.T. De tabernakel was de plaats waar God wilde wonen temidden van zijn volk (later werd dit de tempel). God had aan Mozes het ontwerp daarvan getoond in de woestijn. Zo moest het gemaakt worden en dat gebeurde ook! Het was dus echt het plan van God! Rondom de tabernakel had je de voorhof en daarin stonden het koperen brandofferaltair gevolgd door het wasvat. De gewone man kwam niet verder dan het brandofferaltair (hier werden offers voor de zonde gebracht). Na het wasvat kwam de eigenlijke tabernakel, die bestond uit twee delen: Het heilige en het heilige der heiligen. De priesters mochten, na reiniging bij het wasvat, dienst doen in het heilige. U moet over die reiniging niet gering denken! Als ze dat zouden nalaten dan zouden ze sterven! U kunt dat nalezen in Ex. 30:20. Ongereinigd een heilige God dienen, dat ging niet en dat betekende de dood! Dat gaat nu trouwens nog niet! We hebben steeds de reiniging van het bloed van de Heer Jezus nodig om voor Gods aangezicht te kunnen leven!

In het heilige stonden de tafel met de broden, de gouden zevenarmige kandelaar en het gouden reukofferaltair. Op de diepere betekenis hiervan ga ik nu niet in.

In het heilige der heiligen stond de ark. Daar troonde God tussen de cherubs en daarboven was ook de wolkkolom als zichtbaar bewijs van Gods aanwezigheid. Een eenmaal per jaar, op de Grote Verzoendag, mocht de hogepriester (het hoofd van de priesters) in het heilige der heiligen voor God verschijnen om verzoening te doen over zichzelf en zijn familie en al de Israëlieten. En dat ging ook niet zomaar! Hij moest hiervoor, nadat hij zijn lichaam in water gebaad had, heilige linnen kleren aantrekken. U kunt dit alles lezen in Lev. 16. Er werd dan een stier en een bok geofferd. De stier was om verzoening te doen voor de hogepriester en zijn familie en de bok was om verzoening te doen voor de Israëlieten (een andere bok werd, beladen met de zonde van het volk, de woestijn in gestuurd). Het bloed van de bok en het bloed van de stier werd, zo staat het er, achter het voorhangsel gebracht (dus in het heilige der heiligen) en op en voor het verzoendeksel gesprenkeld. Op deze manier werd verzoening gedaan over het heiligdom.

Onder het nieuwe verbond is dit anders:

- de wet van God is in het hart en het verstand, het hart van steen is verwijderd en is vervangen door een hart van vlees
- de gelovige heeft een nieuwe geest en de Heilige Geest is in zijn binnenste

- er is sprake van een persoonlijk kennen van God
- God gedenkt onze zonden niet meer (8:12). Onder het oude verbond werden de zonden ieder jaar in herinnering geroepen (10:3)

5.10 Voor wie is het nieuwe verbond?

Voor wie is het nieuwe verbond? In vers 8 staat:

8 Want Hij berispt hen, als Hij zegt: Zie, er komen dagen, spreekt de Here, dat Ik voor het huis Israels en het huis Juda een nieuw verbond tot stand zal brengen,

Ds. Pink zegt hierover (met toestemming geciteerd) :

This new covenant God promised to make with "the house of Israel and with the house of Judah." The word, "Israel" is used in the Scriptures in no less than four distinct senses. First, it is the name which God gave to Jacob when he wrestled with the angel and prevailed as a prince (#Ge 22:24). Second, it denotes his fleshly descendants called "the children of Israel," that is, the Jewish nation. Third, it is employed of the ten tribes, the kingdom of Samaria or Ephraim, in contradistinction from the kingdom of Judah, and this, after the Nation was rent asunder in the days of Jeroboam. Fourth, it is applied spiritually to the whole of God's people (#Ga 6:16). To which we may add, fifth, in #Isa 49:3 (note the verses which follow) it appears to be applied to Christ Himself, as identified with His people. Personally, we believe that it is the second and the fourth of these usages that obtain in our present passage.

Conclusie: Het huis van Israël en Juda (Israël was vroeger het tienstammenrijk en Juda met Benjamin het tweestammenrijk) in deze passage heeft betrekking op de hele Joodse natie maar ook op het totaal van alle gelovigen. De profetie heeft dus een 'ruime strekking'. De vraag is nu op welke tijd dit betrekking heeft.

5.11 Wanneer komt het nieuwe verbond?

Wanneer komt het nieuwe verbond? Het is er al. Dit blijkt duidelijk uit Heb. 8 (8:7). Maar het is natuurlijk ook de strekking van de hele brief: er is een nieuwe situatie ontstaan, ga nu niet terug naar de oude. Ook de Heer Jezus gebruikt al de term nieuw verbond:

Lukas 22:20 Evenzo de beker, na de maaltijd, zeggende: Deze beker is het nieuwe verbond in mijn bloed, die voor u uitgegoten wordt.

Zie ook Matth. 26:28 en Mark. 14 :24. Hier staat het 'nieuwe' er niet bij. Wel weer in 1 Cor. 11:25.

Voor het nieuwe verbond is het bloed van het Lam nodig geweest. Voor het oude verbond was trouwens ook bloed nodig. Hebr. 9:22:

En nagenoeg alles wordt volgens de wet met bloed gereinigd, en zonder bloedstorting geschiedt er geen vergeving.

Het bloed van bokken en stieren kon geen zonden wegnemen (Heb. 10:4) de zonden werden alleen bedekt. De weg naar het heiligdom (Hebr. 9:8) lag dus toch niet echt open. De hogepriester kon niet als een volmaakt persoon voor God verschijnen. Heel dit reinigingsritueel is slechts opgelegd tot de tijd van het herstel (Hebr. 9:10). Nu is Christus gekomen en Hij heeft het volmaakte offer gebracht. Hij is met zijn eigen bloed (Hebr. 9:12) ook het heiligdom binnengegaan, maar niet een aards heiligdom. Hij is in de hemel zelf verschenen met zijn bloed voor Gods aangezicht waardoor Hij, zoals de Bijbel het zegt in Hebr. 9:13, een eewige verlossing verwierf. De zonde is nu niet meer bedekt maar door het

bloed van Christus is de zonde weggedaan. Dit zijn de geweldige zegeningen van het nieuwe verbond!

5.12 De betere beloften van het nieuwe verbond.

Het nieuwe verbond is een beter verbond en de rechtskracht berust op betere beloften (Heb. 8:6). Wat betekent dat laatste? Barnes zegt hierover (met toestemming geciteerd):

The promises in the first covenant pertained mainly to the present life. They were promises of length of days; of increase of numbers; of seed-time and harvest; of national privileges; and of extraordinary peace, abundance, and prosperity. That there was also the promise of eternal life it would be wrong to doubt; but this was not the main thing. In the new covenant, however, the promise of spiritual blessings becomes the principal thing. The mind is directed to heaven; the heart is cheered with the hopes of immortal life; the favour of God and the anticipation of heaven are secured in the most ample and solemn manner.

Ik begrijp de tekst als: Aan het nieuwe verbond zijn betere beloften verbonden. Het gaat dus in het bijzonder over de belofte van het eeuwige leven, maar ook over innerlijke reiniging (9:14) iets dat bij het oude verbond wat minder duidelijk was.

5.13 Allen zullen Mij kennen.

Wie zijn de allen uit vers 11b? Allen die tot het nieuwe verbond zijn toegetreden door wedergeboorte! Het persoonlijk kennen van God (in een bepaalde mate) is één van de geweldige zegeningen die voortvloeien uit de wedergeboorte! De Heer Jezus zegt in Joh. 3:3:

Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u, tenzij iemand wederom geboren wordt, kan hij het Koninkrijk Gods niet zien.

Na de wedergeboorte kunnen we het Koninkrijk van God zien met onze geestelijke ogen. We gaan dan `smaken` de krachten van de toekomstige eeuw (Heb. 6:5). In het O.T. was het persoonlijk kennen van God, mede door de `afstandelijkheid` een veel minder vanzelfsprekende zaak.

Het kennen van God en de Heer Jezus is ook een groeiproces (licht dit toe)! Nog een paar teksten uit het N.T. waar gesproken wordt over het kennen van God:

Galaten 4:9 Nu gij echter God hebt leren kennen, ja, meer nog, door God gekend zijt, hoe kunt gij thans terugkeren tot die zwakke en armelijke wereldgeesten, waaraan gij u weder van meet aan dienstbaar wilt maken?

Efeze 1:17 opdat de God van onze Here Jezus Christus, de Vader der heerlijkheid, u geve de Geest van wijsheid en van openbaring om Hem recht te kennen:

Persoonlijk geloof ik dat de profetie uit Jer. 31 toch nog een bijzondere vervulling zal krijgen voor wat nu nog het natuurlijke Israël is. Niet voor niets wordt Israël in de profetie tweemaal apart genoemd. Hierbij denk ik in het bijzonder aan het gedeelte uit Romeinen 11:

25 Want, broeders, opdat gij niet eigenwijs zoudt zijn, wil ik u niet onkundig laten van dit geheimenis; een gedeeltelijke verharding is over Israel gekomen, totdat de volheid der heidenen binnengaat,

26 en aldus zal gans Israel behouden worden, gelijk geschreven staat: De Verlosser zal uit Sion komen, Hij zal goddeloosheden van Jakob afwenden.

27 *En dit is mijn verbond met hen, wanneer Ik hun zonden wegneem.*

Maar hiervoor zij men verwezen naar de studie over de Romeinenbrief.

5.14 De oude en de nieuwe ordening.

In hoofdstuk 9 wordt nog eens duidelijk het verschil, maar ook de overeenkomst uitgelegd tussen het Levitische priesterschap uit het O.T. en het priesterschap van Jezus.

Er is één duidelijke **overeenkomst**: Voor vergeving was bloed nodig (9:22). Verder zijn er een aantal duidelijke **verschillen** die we in het volgende schema kunnen samenvatten:

Het Levitische priesterschap	Het priesterschap van de Heer Jezus
De toegang tot het heiligdom (Gods troon) was alleen voor de hogepriester en dat slechts éénmaal per jaar (vers 7)	Christus is eens en voor altijd het heiligdom binnengegaan (vers 12). De toegang tot God is voor Hem permanent geopend maar ook voor een ieder die zich tot Jezus keert (10:19)
De hogepriester moest eerst voor zichzelf een offer brengen voordat hij naar binnen mocht (vers 7)	Christus hoefde niet voor Zichzelf te offeren. Hij was de zondeloze. Hij heeft Zichzelf éénmaal geofferd om veler zonden op Zich te nemen (vers 28)
De bloedstorting moest elk jaar herhaald worden (vers 7)	De bloedstorting was eenmalig. (vers 12)
Alles vond plaats in een aards heiligdom: de tabernakel of de tempel (vers 1 en 2)	Alles vond plaats in het hemelse heiligdom waar de Heer Jezus nu permanent is (vers 24)
De reiniging, voor hen die verontreinigd waren, was slechts naar het vlees (vers 13), dus uiterlijk.	De reiniging door het bloed van Christus is een innerlijke reining (vers 14)

Het verschil tussen innerlijke en uiterlijke reiniging komt ook tot uitdrukking in het twistgesprek wat de Heer Jezus met de Farizeeën heeft in Marc. 7:1-23. Zie ook vers 21:

21 *Want van binnenuit, uit het hart der mensen, komen de kwade overleggingen, hoerij, diefstal, moord,*

22 *echtbreuk, hebzucht, boosheid, list, onmatigheid, een boos oog, godslastering, overmoed, onverstand.*

23 *Al die slechte dingen komen van binnen uit naar buiten en maken de mens onrein.*

Voor bewustzijn (vers 14) geven sommige vertalingen ook geweten (bijvoorbeeld de Leidse vertaling, zie ook de Strongs). Dode werken zijn of gewoon zonden of ook godsdienstige handelingen zonder geestelijke waarde (bijv. uit traditie). Geen van beide brengen ze vrucht voort voor Gods Koninkrijk. Om de levende God te dienen moet ons geweten hiervan gereinigd worden.

5.15 Volle vrijmoedigheid.

Hoofdstuk 10 herhaalt een aantal zaken die in de vorige hoofdstukken ook al naar voren gekomen zijn. Je zou kunnen zeggen dat 1-18 weer een stukje instructie is, terwijl 19-39 weer de toepassing is van alle voorafgaande instructie.

Verder zou je het eerste gedeelte nog op de volgende manier kunnen indelen:

1-4: De (ceremoniële) wet was niet werkelijk effectief. Het bloed van stieren of bokken kon geen zonde wegnemen

5-10: Christus offer is wel volkomen effectief.

11-18: In tegenstelling tot de dagelijkse offers van de priesters is het offer van Christus eenmalig en hoeft niet meer herhaald te worden. Na Zijn offer is er geen zondoffer meer nodig

Aparte aandacht voor de verzen 10 en 14:

10 Krachtens die wil zijn wij eens voor altijd geheiligd door het offer van het lichaam van Jezus Christus.

14 Want door een offerande heeft Hij voor altijd hen volmaakt, die geheiligd worden.

Vers 10 zegt dat we door het offer van Christus voor eens en altijd apart gezet zijn voor God.

We noemen dit wel positionele heiliging.

Vers 14 spreekt ook weer over die positionele heiliging: We zijn apart gezet voor God in Christus. In Hem zijn we volmaakt. Tegelijkertijd spreekt dit vers ook over een progressieve heiliging: die geheiligd worden. Dit is het proces waarbij we van dag tot dag steeds meer op de Heer Jezus gaan lijken.

In Hebr. 10:19-22 worden de kinderen Gods aangemoedigd om daadwerkelijk dat heiligdom binnen te gaan en voor Gods aangezicht te leven! Niet enkele momenten maar gedurende heel ons leven! Niet op grond van eigen verdienste maar op grond van het verlossingswerk van onze Heer Jezus Christus. Gereinigd en geheiligd door het bloed van Jezus kunnen we nu voor Gods aangezicht verschijnen en daar blijven ons leven lang! Dit is de normale positie voor elke christen: leven in het heiligdom voor Gods aangezicht. Maar is dit ook waar in onze dagelijkse praktijk? We hebben gelezen dat we volle vrijmoedigheid bezitten om in te gaan, nogmaals: niet op grond van eigen verdiensten. Maar maken we ook gebruik van dat geweldige voorrecht? Zijn we, zoals het in vers 22 staat ook daadwerkelijk toegetreden? Ik denk dat voor teveel christenen geldt: God is in de hemel, ik ben hier op aarde en later zal ik Hem ontmoeten! En hoewel dit op zich waar is getuigt het toch, in zekere zin, van geestelijke armoede! Want de verzen 19 t/m 22 hebben niet betrekking op een later, maar op het nu! We kunnen nu al in de tegenwoordigheid van God komen, maar het valt te vrezen dat dit voor veel christenen in theorie waar is maar in praktijk niet! En dat is zo jammer! Ik wil nu niet een ervarings- en een gevoelsgeloof gaan aanprijzen! We wandelen in geloof, zegt de Bijbel en niet in aanschouwen! Toch geloof ik dat het belangrijk is om de tegenwoordigheid van God in ons leven te kennen en te ervaren! Om steeds te leven in dat heiligdom. Ik ben er zeker van dat veel van onze geestelijke problemen als sneeuw voor de zon zouden verdwijnen! Voor Gods aangezicht ontvangen we kracht om te dienen en aanwijzingen voor ons handelen! Een aantal van ons zal dit zeker ervaren hebben. Maar ons probleem is dat we niet in het heiligdom blijven, we stappen er weer uit en we worden nalatig. U kunt daarover lezen in de verzen 35 t/m 39. En zo heeft God het absoluut niet bedoeld. Daarom moeten we ook van tijd tot tijd aangemoedigd worden om weer in te gaan. Nader tot God en Hij zal tot u naderen. Als kinderen Gods behoren we voor Zijn aangezicht te leven en in Zijn tegenwoordigheid.

Hoe gaan we in in het heiligdom? De Bijbel noemt in dit verband vier zaken:

- in volle verzekerdheid des geloofs. Bestudeer nog eens, hoe moeilijk het was in de O.T.-bedeling om voor Gods aangezicht te verschijnen. De reiniging die hiervoor nodig was en dan nog eenmaal per jaar voor de hogepriester met het bloed van bokken en stieren. En mediteer dan eens over wat de Heer Jezus gedaan heeft. Met Zijn eigen vlees en bloed

heeft Hij voor ons de weg naar de Vader gebaad. Nu staat de weg naar het heiligdom open voor elk kind van God. De Heer Jezus is nu zelf onze hogepriester. Deze geweldige voorrechten moeten diep tot ons wezen doordringen.

- met een waarachtig hart. Er moet een oprecht verlangen zijn om God te ontmoeten. Hebr. 11:6 zegt dat Hij een beloner is voor wie Hem ernstig zoeken. Grote mannen en vrouwen van God uit de geschiedenis van de gemeente waren God-zoekers en genoten dikwijls een intieme omgang met de Allerhoogste.

- met een gereinigd hart. (door de besprenging met het bloed van Jezus, de besprenging refereert aan de besprenging met het bloed in het O.T., deze was niet werkelijk effectief, zie Heb. 9:9) Het zijn de reinen van hart die God zullen zien. Een rein hart is dus een voorwaarde om in de tegenwoordigheid van God te komen. Iemand met een ongereinigd hart zal trouwens weinig behoefte gevoelen om in de tegenwoordigheid van God te komen. Hij voelt zich er gewoon niet op zijn gemak. Zonde en de tegenwoordigheid van God "verdragen" elkaar niet. Als we als christenen zonde in ons leven tolereren dan zullen we i.h.a. niet erg verlangen naar de dingen van God. Het gevaar is dan dat we teveel gaan letten op uiterlijke zaken (die trouwens op zich niet verkeerd zijn) zoals: de gezelligheid van de samenkomst, de sociale contacten enz.

Een gereinigd hart ontvangen we door het geloof.

- met een lichaam dat gewassen is met zuiver water. In de O.T.-betekenis heeft dit betrekking op de ceremoniele wassingen van de priesters. In de N.T.-betekenis duidt het m.i. weer op de innerlijke reiniging, dus eigenlijk hetzelfde als in het voorgaande.

Opm.: Als de H. regelmatig in het heiligdom hadden vertoefd dan zou er geen gevaar voor `afzakken´ geweest zijn. Maak nu eens een praktische toepassing naar het heden! Uitwerken!

Vers 24 en 25 zijn weer aansporingen om geestelijk actief te blijven. In de studie over: Vermaant elkander dagelijks hebben we hier al iets over gezegd.

De verzen 26 tot en met 31 behezen weer een ernstige waarschuwing. Ik sluit me aan bij wat Barnes (met toestemming geciteerd) er van zegt:

It is not to be construed here strictly, or metaphysically, for all sin is voluntary, or is committed willingly, but must refer to a deliberate act, where a man MEANS to abandon his religion, and to turn away from God. If it were to be taken with metaphysical exactness, it would demonstrate that every Christian who ever does anything wrong, no matter how small, would be lost. But this cannot, from the nature of the case, be the meaning. The apostle well knew that Christians do commit such sins, (see See Barnes "Ro 7:1") and following and his object here is not to set forth the danger of such sins, but to guard Christians against apostasy from their religion. In the Jewish law, as is indeed the case everywhere, a distinction is made between sins of oversight, inadvertence, or ignorance, (#Le 4:2,13,22,27 5:15; Nu 15:24,27-29. Comp. #Ac 3:17 17:30,) and sins of presumption; sins that are deliberately and intentionally committed. See #Ex 21:14 Nu 15:30 De 17:12 Ps 19:13. The apostle here has reference, evidently, to such a distinction, and means to speak of a decided and deliberate purpose to break away from the restraints and obligations of the Christian religion.

De H. moesten geduld en volharding leren. In het begin leek alles zo gemakkelijk (10:32-34) maar ´later´ werd het moeilijk. Wat wordt er bedoeld met de verzen 35 en 36? Mogelijk moeten we hier denken aan de beloning in de hemel (Barnes).

Wat wordt er bedoeld met vers 37? We geven hier de uitleg van ds. Pink (met toestemming geciteerd):

"For yet a little while, and He that shall come will come, and will not tarry." The reference here is to the person of the Lord Jesus, as is evident from #Hab 2:3, to which the apostle here alludes. Like so many prophecies, that word of Habakkuk's was to receive a threefold fulfillment: a literal and initial one, a spiritual and continuous one, a final and complete one. The literal was the Divine incarnation, when the Son of God came here in flesh. The final will be His return in visible glory and power. The spiritual has reference to the destruction of Jerusalem in A. D. 70 when that which most obstructed the manifestation of Christ's kingdom on earth was destroyed—with the overthrow of the Temple and its worship, official Judaism came to an end. The Christians in Palestine were being constantly persecuted by the Jews, but their conquest by Titus and their consequent dispersion put an end to this. That event was less than ten years distant when Paul wrote: compare our remarks on "see the day approaching" (#He 10:25).

Verder merkt hij nog het volgende op:

We trust that none will conclude from what has been said above that we regard #10:37 as containing no reference to the final coming of Christ. What we have sought to point out was the immediate purport of its contents unto the Hebrews. But it also contains a message for us, a message of hope and comfort. It is our privilege too to be waiting for God's Son from Heaven. Let us add that it is a big mistake to regard every mention of the "coming" of Christ in the N. T. Scriptures as referring to His "appearing the second time" (#He 9:28). In #Joh 14:18, 28, the reference was to Christ's "coming" by His Spirit; in #Joh 14:23 to His "coming" in loving manifestation to the individual soul; in #Eph 2:17 He "came" by the Gospel; in #Re 2:5 His "coming" is in chastisement. Careful study of each verse is required in order to distinguish between these several aspects.

Hieronder ziet men een uitwerking van deze verzen:

*Hebreen 10:37 Want nog een korte, korte tijd, en Hij, die komt, zal er zijn en niet op Zich laten wachten, **Heeft dit betrekking op de verwoesting van Jeruzalem in AD 70?***

*Hebreen 9:28 zo zal ook Christus, nadat Hij Zich eenmaal geofferd heeft om veler zonden op Zich te nemen, ten tweeden male zonder zonde aanschouwd worden door hen, die Hem tot hun heil verwachten. **Hier gaat het over de wederkomst***

*Johannes 14:18 Ik zal u niet als wezen achterlaten. Ik kom tot u. **Hij komt tot hen in de persoon van de Heilige Geest***

*Johannes 14:23 Jezus antwoordde en zeide tot hem: Indien iemand Mij liefheeft, zal hij mijn woord bewaren en mijn Vader zal hem liefhebben en Wij zullen tot hem komen en bij hem wonen. **Hij openbaart zich hier aan de individuele gelovige***

*Efeze 2:17 En bij zijn komst heeft Hij vrede verkondigd aan u, die veraf waart, en vrede aan hen, die dichtbij waren; **Hier gaat het over Zijn komst als verkondiger van het evangelie***

*Openbaring 2:5 Gedenk dan, van welke hoogte gij gevallen zijt en bekeer u en doe weder uw eerste werken. Maar zo niet, dan kom Ik tot u en Ik zal uw kandelaar van zijn plaats wegnemen, indien gij u niet bekeert. **Hier komt Hij als degene die tuchtiging toepast***

Uit vers 39 blijkt de verbinding met het volgende hoofdstuk.

6. Geloofsgetuigen. (11:1-11:40)

6.1 Inleiding.

Hoofdstuk 11 is een prachtig hoofdstuk over de geloofsgetuigen. Het sluit aan bij vers 39 van het vorige hoofdstuk (en eigenlijk ook bij vers 38) waar over geloof werd gesproken. Geloof werd hier gesteld tegenover nalatigheid, die ten verderve leidt. Maar geloof, zo betoogt de schrijver, behoudt de ziel. Tegenover de mogelijkheid tot 'afvallen' zoals al eerder betoogt stelt de schrijver hier de mogelijkheid om te volharden door het geloof. In hoofdstuk 11 noemt hij een aantal heiligen uit het O.T. (tot en met de profeten) die volgehouden hebben door het geloof en hij zegt a.h.w. tegen de Hebreërs: Kijk eens hoeveel goede voorbeelden jullie hebben, zij hebben volgehouden, waarom jullie niet?

In dit hoofdstuk wordt geen instructie meer gegeven zoals we dat gewend waren in de vorige hoofdstukken. Hoofdstuk 11 dient meer als een aanmoediging om vol te houden. Het lezen van een autobiografie van een godsmant- of vrouw kan zeer inspirerend werken voor ons geloofsleven. Welnu, dit hoofdstuk zou je kunnen opvatten als een verzameling van een aantal zeer korte autobiografieën van heiligen uit het O.T.

6.2 Een aantal karakteristieken.

Het hoofdstuk begint met een soort definitie van geloof. Verder is de uitdrukking: 'door het geloof', die 18 maal voorkomt, karakteristiek voor dit hoofdstuk. Toch roept dit hoofdstuk ook vragen op:

- Wat wordt er bedoeld met vers 13: zonder de beloften verkregen te hebben? Zie ook vers 39: Ze hebben het beloofde niet verkregen....Welke belofte of beloften worden hier bedoeld?

- Wat wordt er bedoeld met de laatste zin:zodat zij niet zonder ons tot de volmaaktheid zouden komen? Welke volmaaktheid? Hoe moeten we dat 'niet zonder ons' opvatten?

- Wat is de stad met fundamenten (vers 10 en vers 17)?

Op al deze vragen zal ingegaan worden.

6.3 Geloof.

6.3.1 Wat is geloof?

Men zou erover kunnen twisten of Heb. 11:1 nu een echte definitie van geloof is of niet. In ieder geval heeft geloof betrekking op twee zaken: dingen die men hoopt (dus dingen die in de toekomst liggen) en dingen die men niet ziet. Als er sprake is van echt geloof dan heeft men zekerheid over de dingen die men hoopt (bijv. Abraham, die zeker wist (hoewel...) dat God hem nageslacht zou geven, vs. 17 en 18) en het bewijs der dingen die men niet ziet (Mozes bleef standvastig als ziende de Onzienlijke, vs. 27). Echt bijbels geloof betekent dus 100 % zekerheid. Zekerheid omdat dit geloof zich richt op de onzichtbare God die volkomen betrouwbaar is. Hij kan en zal waarmaken wat Hij belooft.

Het is duidelijk dat bijbels geloof niet hetzelfde is van wat wij in het dagelijks spraakgebruik hanteren. Als ik zeg: Ik geloof dat die straat daar en daar is dan bedoel ik dat ik er vrij zeker van ben dat die straat ook inderdaad daar en daar is, maar niet 100 %. In de natuurlijke wereld komt het veel voor, ook al zijn we ons dat niet altijd bewust. Als je op een stoel gaat zitten geloof je dat die niet door zal zakken d.w.z. je vertrouwt erop

dat de stoel goed in elkaar zit. In de onzichtbare wereld speelt dit vertrouwen ook een rol. Hierbij is het geloof gericht op God (1 Tess. 1:8).

6.3.2 Geloof heeft zijn oorsprong in God.

Echt bijbels geloof heeft zijn oorsprong in God en niet in ons zelf. Hij is de bron van ons geloof. De geloofshelden uit Heb. 11 hadden geloof omdat God gesproken had. Abraham (vers 8) vertrok niet zomaar naar een onbekende plaats. Zijn beslissing om te vertrekken was niet het gevolg van de één of andere impuls uit zijn eigen hart, maar was duidelijk het gevolg van het spreken van God:

*Gen. 12:1: De Here nu zeide tot Abram: Ga uit uw land en uit uw maagschap en uit uws vaders huis naar het land, dat Ik u wijzen zal;
2 Ik zal u tot een groot volk maken, en u zegenen, en uw naam groot maken, en gij zult tot een zegen zijn.
3 Ik zal zegenen wie u zegenen, en wie u vervloekt zal Ik vervloeken, en met u zullen alle geslachten des aardbodems gezegend worden.*

We weten niet hoe God tot Abraham sprak (waarschijnlijk met een hoorbare stem). Maar Abraham geloofde deze onzichtbare God. Daarom staat er ook in vers 8 (en nog vele keren daarna) door het geloof....Abraham had zekerheid over de dingen die hij hoopte en had, in zekere zin het bewijs voor de dingen die hij niet zag. Bijbels geloof is altijd het gevolg van het spreken van God. Het begint bij Hem en niet bij ons. Ik denk dat dit heel algemeen geldt. In Marc. 11:22 zegt de Heer Jezus tot zijn discipelen: Hebt geloof in God. In de grondtekst staat er: Hebt het geloof van God. Dit geloof is dus, en we herhalen het, niet iets wat we uit ons zelf hebben of wat we in onszelf kunnen opwekken, het ontstaat in de hemel. In de persoonlijke omgang met God zal, ons geloof groeien. God gebruikt dikwijls beproevingen om ons geloof te louteren en te versterken (bijv. 1 Petr. 1:7). Mensen die met de Heer door veel beproevingen zijn heengegaan bezitten een sterk geloof. Denk bijv. aan Abraham (Rom. 4:20: hij werd versterkt in zijn geloof).

De vrucht van de Geest in Gal. 5:22 bevat o.a. trouw. Hier staat weer het Griekse woord *pistis* dat ook met geloof vertaald zou kunnen worden. In de Statenvertaling is *pistis* dan ook met geloof vertaald. Geloof kan derhalve ook als een onderdeel van de vrucht van de Geest gezien worden. Dit onderdeel van de vrucht groeit in ons leven met de Heer evenals de andere onderdelen (liefde, blijdschap, vrede enz.).

6.3.3 Geloof is de voorwaarde om te ontvangen.

Geloof is ook de voorwaarde om iets van God te kunnen ontvangen. Bestudeer de volgende teksten:

Matth. 8:10: bij niemand in Israël heb ik een zo groot geloof gevonden..

Matth. 9:2: daar Jezus hun geloof zag, zeide Hij..

Matth. 9:29: U geschiedde naar uw geloof.

Matth. 15:28: O, vrouw, groot is uw geloof, u geschiede gelijk gij wenst.

Luc. 8:48: Dochter, uw geloof heeft u behouden (genezen).

Hand. 14:9: Paulus...zag dat hij geloof had om genezing te vinden.

Dit is maar een kleine greep uit de vele teksten die met dit onderwerp te maken hebben. Steeds is er geloof aanwezig en hierdoor kan de Heer werken. Alle dingen zijn mogelijk voor wie gelooft (Marc. 9:23). Toch zijn christenen dikwijls door zulke teksten in een kramp gekomen. Zij hadden zo "geloofd" dat God die zieke zou genezen en het gebeurde niet! Ze

vragen zich dan vertwijfeld af: Hebben we dan niet goed geloofd? Er kunnen verschillende redenen zijn waarom het niet gebeurde maar het is goed nogmaals te bedenken dat echt geloof van God komt. We hebben i.h.a. niet meteen het geloof dat bergen verzet. God kan in Zijn genade zulk geloof als 'gave' schenken (1 Cor. 12:9). Men ontvangt in zo'n geval een gave van geloof en in het hart ontstaat dan de absolute zekerheid (Hebr. 11:1 !) dat God het wonder (van genezing bijv.) ook gaat doen. We kunnen echter niet zomaar een genezing in het geloof "claimen". We noemen dit aanmatiging en dat leidt steeds tot teleurstelling.

Als we met iemand bidden voor genezing dan vertrouwen we erop dat God gaat genezen. We moeten echter voorzichtig zijn met de uitspraak dat we geloof hebben voor genezing want dan spreken we uit dat we de absolute zekerheid (Hebr. 11:1) hebben dat het ook gaat gebeuren. Je komt dan gemakkelijk weer terecht bij, wat hierboven al als aanmatiging is aangeduid.

Mijn persoonlijke ervaring (en elke ervaring moet getoetst worden in het licht van de Schrift) is dat God dikwijls stapje voor stapje geneest. (je zou dan kunnen zeggen dat je steeds geloof voor een 'stukje' genezing ontvangt) .Het gaat wel langzamer dan een onmiddellijke genezing maar je leert wel te volharden in het gebed.

Overigens schieten in Mattheus 17 (14-29) ook de discipelen tekort door hun kleingeloof (vers 20). Door bidden en vasten (vers 21) kan er blijkbaar geloof opgebouwd worden om het daar genoemde demonengeslacht uit te drijven.

6.3.4 Soorten geloof

Het is belangrijk het echte bijbelse geloof te onderscheiden van wat men wel noemt een historisch geloof. Een historisch geloof is een verstandelijke aanvaarding van de heilsfeiten zoals die in de Bijbel zijn opgetekend. Dit houdt ook in het geloof dat God bestaat (zie ook Jak. 2:19). Dit geloof alleen leidt niet tot redding. Hiervoor moet men zich aan de Heer Jezus en aan de Vader toevertrouwen. Het moet dus ook een zaak van het hart worden en niet alleen van het hoofd. Zo (bij het toevertrouwen) ontstaat het geloof dat tot behoudenis leidt. Je zou dit kunnen noemen: verlossend geloof of reddend geloof of ook persoonlijk geloof. Ook bij dit geloof ligt de oorsprong bij God, zie bijv.:

Johannes 6:44 Niemand kan tot Mij komen, tenzij de Vader, die Mij gezonden heeft, hem trekke, en Ik zal hem opwekken ten jongsten dage.

In Hand. 16:31 zegt de gevangenebewaarder te Filippi tot Paulus en Silas: Heren, wat moet ik doen om behouden te worden? Paulus en Silas antwoorden dan: Stel uw vertrouwen (geloof) op de Heer Jezus en gij zult behouden worden, gij en uw huis.

Dit is het geloof dat tot rechtvaardiging (en dus ook tot behoud) leidt: je vertrouwen op de Heer Jezus stellen, je aan Hem toevertrouwen. Dit is een zaak van het hart en niet alleen van het hoofd (een verstandelijke aanvaarding van de heilsfeiten). Rom. 10:10 zegt in dit verband: met het hart gelooft men tot gerechtigheid.

God heeft steeds een vertrouwensrelatie met de mens gewild. Voor de zondeval was de relatie van God met Adam en Eva een natuurlijke zaak. Er waren maar weinig regels nodig. God had maar één verbod gegeven en juist dit verbod werd overtreden. Na de zondeval is het: Waar zijt gij? (Gen. 3:9). De natuurlijke relatie met God gaat verloren en allerlei geboden en verboden worden op den duur noodzakelijk om de omgang met God en ook de omgang tussen mensen onderling te reguleren (de wet). Zo had het God het niet bedoeld. Door het verlossing van Christus is de relatie tussen God en mens weer hersteld (voor diegenen die hun vertrouwen op Christus stellen, dus voor hen die geloven). De omgang met God is voor de christen geen zaak van de wet. Als we naar de Geest wandelen wordt de eis der wet in ons vervuld (Rom. 8:4).

Verder zou je ook nog een dynamisch geloof kunnen onderscheiden (zoals in de Kerygma-cursus). Dit geloof gaat verder dan het verlossend geloof, dus de zekerheid dat je behouden bent. Je zou het kunnen omschrijven als het geloof waarbij je God vertrouwt in alle

aspecten van je dagelijkse leven. De geloofshelden uit Heb. 11 bezaten zo 'n geloof. We moeten hier echter het bij opmerken dat het onderscheid tussen verlossend geloof en dynamisch geloof een beetje kunstmatig is. Het komt niet in de Bijbel voor maar is meer ontstaan vanuit de pastorale praktijk.

Tenslotte merken we nog op dat het woord geloof als zelfstandig naamwoord maar één keer voorkomt in ons O.T.:

Habakuk 2:4 Zie, opgeblazen, niet recht, is zijn ziel in hem, maar de rechtvaardige zal door zijn geloof leven.

Hier wordt de rechtvaardige die door zijn geloof leeft gesteld tegenover iemand die op zichzelf vertrouwt (opgeblazen is). De rechtvaardige daarentegen leeft in afhankelijkheid van God en vertrouwt op Hem.

6.4 Enige voorbeelden.

Het eerste voorbeeld heeft te maken met de **schepping van het heelal** (in onze vertaling staat: wereld, maar beter is: heelal). Het heelal is door het woord Gods tot stand gebracht. Uit Genesis 1 weten we dat de drieënige God verantwoordelijk is voor de schepping van alles. (Er staat tienmaal: En God zeide) Door het geloof verstaan we dit (zien we dit in). Er staat dus niet dat we het met ons verstand begrijpen hoe God dat allemaal deed. Zonder geloof komen we tot menselijke verklaringen zoals: de Big-Bang theorie en de evolutietheorie. Gelukkig is er onlangs (2001) een boek verschenen van de Canadese wiskundige en sterrekundige John Bijl. Het boek 'God and Cosmos'. Het boek behelst een christelijke visie op zaken die te maken hebben met de schepping van het heelal.

Het tweede voorbeeld is **Abel**. Er zijn verschillende verklaringen waarom God het offer van Kain niet accepteerde, maar van Abel wel. Zeker is in ieder geval dat het offer van Abel met geloof gepaard ging en dat van Kain blijkbaar niet! Dit zegt iets over de hartsgesteldheid van Abel en ook iets over de hartsgesteldheid van Kain. Offeren en tegelijkertijd staan in een verkeerde relatie met God haalt niets uit! Men zie bijvoorbeeld:

Spreuken 15:8 Het offer der goddelozen is de Here een gruwel, maar aan het gebed der oprechten heeft Hij welgevallen.

Spreuken 21:27 Het offer der goddelozen is een gruwel, hoeveel te meer, als hij het met boze bedoeling brengt.

Was Kain goddeloos? In de letterlijke zin niet maar hij handelde wel in die geest:

Genesis 4:7 Moogt gij het niet opheffen, indien gij goed handelt? Doch indien gij niet goed handelt, ligt de zonde als een belager aan de deur, wiens begeerte naar u uitgaat, doch over wie gij moet heersen.

Het derde voorbeeld is **Henoch**. We weten van hem verder niet veel meer uit de Bijbel dan wat er staat in de volgende teksten:

Genesis 5:21 Toen Henoch vijfenzestig jaar geleefd had, verwekte hij Metuselach.

Genesis 5:22 En Henoch wandelde met God, nadat hij Metuselach verwekt had, driehonderd jaar, en hij verwekte zonen en dochteren.

Genesis 5:23 Zo waren al de dagen van Henoch driehonderd vijfenzestig jaar.

Genesis 5:24 En Henoch wandelde met God, en hij was niet meer, want God had hem opgenomen.

Judas 1:14 Ook over hen heeft Henoch, de zevende van Adam af, geprofeteerd, zeggende: Zie, de Here is gekomen met zijn heilige tienduizenden,

Opvallend is dat de Bijbel in Genesis extra ruimte geeft aan het getuigenis over Henoch. Blijkbaar waren er in de tijd van Henoch weinig tot geen mensen die met God wandelden zoals Henoch dat deed en ook van zijn zonen en dochters vinden we niet een dergelijk getuigenis). De relatie tussen God en Henoch was blijkbaar zodanig dat God het niet eens meer nodig vond om hem te laten sterven.

Doet God dat nog weleens zo? Niet dat ik weet! Het zou trouwens in onze tijd heel wat beroering geven (speurtochten van de politie e.d.). We zijn geneigd te zeggen: Die Henoch was toch wel een bijzonder mens! Maar was hij wel zo bijzonder? Hij had niet de bijbelkennis zoals wij die (kunnen) hebben! Maar hij koos ervoor om te wandelen met God! Ongetwijfeld is dit ook voor hem een leerproces geweest waarbij de intimiteit van de omgang met God langzaam groeide. Maar geldt er ook niet voor ons:

Jakobus 4:8 Nadert tot God, en Hij zal tot u naderen ?

Ik denk dat we veelal zelf in de hand hebben hoe dicht we bij God willen leven. Bij tijd en wijle vinden het maar moeilijk om met de onzichtbare God om te gaan. Het is vanuit de gevallen mens dan ook begrijpelijk dat men afgodsbeelden is gaan maken. Die kun je tenminste zien en beetpakken, daarvan weet je wat je eraan hebt! Demonen maken gretig gebruik van deze neiging en misleiden miljoenen mensen. Men denkt weleens dat het met de mensheid wel beter zou gaan als God maar zichtbaar aanwezig was! Maar in de tijd dat Israel door de woestijn zwierf was daar Gods zichtbare aanwezigheid door de wolkkolom. Maar ging het toen werkelijk zo goed met Israël? Nee, het heeft God behaagt dat we met Hem omgaan door geloof (we wandelen in geloof en niet in aanschouwen, 2 Cor. 5:7). In het nieuwe Jeruzalem geldt echter:

Openbaring 22:4 en zij zullen zijn (van wie?) aangezicht zien en zijn naam zal op hun voorhoofden zijn.

Autobiografieën van mannen en vrouwen van God inspireren ons om dichter bij God te gaan leven. Heel bekend is bijvoorbeeld: De man die God geloofde (autobiografie van Hudson Taylor). Een leven vol wonderen (over George Müller). Of de autobiografie van Smith Wigglesworth (van....) de eenvoudige loodgieter die vele geweldige genezingswonderen verrichte. Jaren geleden las ik de levensbeschrijving van Rees Howells (Op de bres, geschreven door Norman Grubb). Deze man was een geweldig voorbidder uit de vorige eeuw en hij leefde heel dicht bij God. Maar toen ik las hoe God deze Rees verschillende ernstige beproevingen liet ondergaan toen kreeg toch zoiets over me in de trant van: Nou Heer, als dat zo moet....Hoe inspirerend dergelijke beschrijvingen ook kunnen zijn, het is toch goed om te bedenken dat ons geloofsoog in de allereerste plaats op Jezus gericht moet zijn (Heb. 12:2)-. Hij is de leidman en voleinder van ons geloof!

Heel bekend is ook vers 6:

Hebreen 11:6 maar zonder geloof is het onmogelijk Hem welgevallig te zijn. Want wie tot God komt, moet geloven, dat Hij bestaat en een beloner is voor wie Hem ernstig zoeken.

Geloven dat Hij bestaat is iets dat veel mensen doen, maar veel verder komen ze niet. Iets dergelijks staat ook in Jak. 2:19:

Jakobus 2:19 Gij gelooft, dat God een is? Daaraan doet gij wel, maar dat geloven de boze geesten ook en zij sidderen.

Hem ernstig zoeken komt helaas veel minder voor. Maar, zoals bij Henoch, zij die dit wel doen worden beloond.

In vers 7 wordt **Noach** genoemd die door het geloof de ark toebereidde.

Het volgende voorbeeld is **Abraham**. In vers 8 staat:

Door het geloof is Abraham, toen hij geroepen werd, in gehoorzaamheid getrokken naar een plaats, die hij ter erfenis zou ontvangen, en hij vertrok, zonder te weten waar hij komen zou.

In Gen. 12:1 staat de roeping van Abraham:

- 1 De Here nu zeide tot Abram: Ga uit uw land en uit uw maagschap en uit uws vaders huis naar het land, dat Ik u wijzen zal;
- 2 Ik zal u tot een groot volk maken, en u zegenen, en uw naam groot maken, en gij zult tot een zegen zijn.
- 3 Ik zal zegenen wie u zegenen, en wie u vervloekt zal Ik vervloeken, en met u zullen alle geslachten des aardbodems gezegend worden.
- 4 Toen ging Abram, zoals de Here tot hem gesproken had, en Lot ging met hem; en Abram was vijfenzeventig jaar oud, toen hij uit Haran trok.

Rondom 12:1 zijn wat exegetische moeilijkheden, o.a.: Wanneer sprak God nu tot Abraham? Was hij toen in Haran (Gen. 12:4) of in Ur der Chaldeeën (Gen. 11:31, Hand. 7:2) of sprak God in beide gevallen? Het meest waarschijnlijk lijkt het laatste! Maar in ieder geval was duidelijk dat God tot Abraham sprak. Abraham's geloof was gebaseerd op de roep van God. Ik geloof daarom dat je ook hier kunt zeggen dat Abraham's geloof zijn oorsprong in de hemel had. Het was niet een opwelling die voortkwam uit het eigen hart van Abraham in de trant van: Kom, ik heb geloof om zomaar weg te trekken, ik zie wel waar ik terechtkom. Zonder geloof zijn dergelijke ondernemingen zeer hachelijk. Neen, God had gesproken en dat geeft zekerheid (Heb. 11:1).

Het is voorgekomen dat mensen hun huis verkochten en hun baan opzegden om voor de Heer te gaan werken. Als dit voortkomt uit echt geloof (waar God de bron van is) dan in het prima. Maar als het voortkomt uit bijv. avonturenzin of vluchtneigingen dan is mislukking verzekerd. Over de teleurstellingen met betrekking tot genezing hebben we al gesproken. Waar het steeds omgaat is: Is er sprake van echt bijbels geloof of is er alleen maar een bepaalde hoop? Heeft God werkelijk gesproken (tot ons hart) of menen we of wensen we alleen maar dat Hij gesproken heeft? Echt geloof komt door het horen en het horen door het woord van Christus (Rom. 10:17). Hoevelen hebben al genezing ervaren door het horen van het woord van God. Het horen bracht, door de Heilige Geest, geloof voort en men ontving de genezing!

Ik besef dat hier niet alle problemen rondom het thema `geloof` uitputtend behandeld zijn. Er blijven vragen en moeilijkheden en zaken die we niet of niet volledig begrijpen.

Bij Abraham was een dynamisch geloof ontstaan ook al betekent dat niet dat hij, om het zomaar eens te zeggen, altijd zuiver op de graad was. In Gen. 12:10 lezen we dat hij naar Egypte gaat als er hongersnood uitbreekt in het land Kanaän waar hij op dat moment is. Daar meent hij zijn leven te moeten redden door het verkondigen van een halve waarheid (Sarai is mijn zuster... inderdaad had S. dezelfde vader maar niet dezelfde moeder..Ge. 20:12) inplaats van te vertrouwen op God. Een aantal hoofdstukken later (Gen. 20) gebeurt weer hetzelfde maar nu met Abimelek, de koning van Gerar. Ook Abraham was niet volmaakt, een hele troost voor ons. De Heer Jezus zet later tegen ongelovige Joden:

Johannes 8:39: Indien gij kinderen van Abraham zijt, doet dan de werken van Abraham;

Let ook op de verzen 9 en 10:

Hebr. 11: 9 Door het geloof heeft hij vertoefd in het land der belofte, als in een vreemd land, waar hij in tenten woonde met Isaak en Jakob, die medeerfgenamen waren van dezelfde belofte;

10 want hij verwachtte de stad met fundamenten, waarvan God de ontwerper en bouwmeester is.

In vers 9 wordt benadrukt dat hij in het land der belofte vertoefde **als in een vreemd land** en dat hij in **tenten** woonde (evenals Isaak en Jakob) **want** hij verwachtte de stad met fundamenten.....

Duidelijk is dat Abraham's hoop en verwachting niet op het aardse geconcentreerd, hoewel hij zeer rijk was (Gen. 13:2) was, maar op het hemelse. Pink zegt hierover (met toestemming geciteerd):

The tent-life of the patriarchs demonstrated their pilgrim character: it made manifest their contentment to live upon the surface of the earth, for a tent has no foundation, and can be pitched or struck at short notice. They were sojourners here and just passing through this wilderness-scene without striking their roots into it. Their tent life spoke of their separation from the world's allurements, politics, friendships, religion. It is deeply significant to note that when reference is made to Abraham's "tent," there is mention also of his "altar": "and pitched his tent, having Bethel on the west and Hai on the east, and there he builded an altar unto the Lord" (#Ge 12:8); "and he went on his journeys... unto the place where his tent had been at the beginning, unto the place of the altar" (#Ge 13:3,4); "Then Abram removed his tent, and came and dwelt in the plain of Mature, which is in Hebron, and built there an altar unto the Lord" (#Ge 13:18). Observe carefully the order in each of these passages: there must be heart separation from the world before a thrice holy God can be worshipped in spirit and in truth.

Ik weet niet of Abraham iets wist over het hemelse Jeruzalem wat te zijner tijd op de aarde zal neerdalen (Opb. 21:2) maar hij verwachtte wel iets dergelijks (vers 10, 14 en 16). Als je dat gelooft dan ben je hier op aarde eigenlijk maar een vreemdeling en bijwoner (vers 13). Waar beleed Abraham dat? In Gen. 23:4:

Genesis 23:4 Een vreemdeling en bijwoner ben ik bij u, geeft mij een eigen grafstede bij u, opdat ik mijn dode moge uitdragen en begraven.

Denk ook aan wat er staat in de Petrus-brief:

1 Petrus 1:17 En indien gij Hem als Vader aanroept, die zonder aanzien des persoons naar ieders werk oordeelt, wandelt dan in vreze de tijd uwer vreemdelingschap,

1 Petrus 2:11 Geliefden, ik vermaan u als bijwoners en vreemdelingen, dat gij u onthoudt van de vleselijke begeerten, die strijd voeren tegen uw ziel;

en ook aan:

2 Corinthe 5:6 Daarom zijn wij te allen tijde vol goede moed, ook al weten wij, dat wij, zolang wij in het lichaam ons verblijf hebben, ver van de Here in den vreemde zijn

In vers 11 wordt ook het geloof van **Sara**, de vrouw van Abraham genoemd. Op haar hoge leeftijd nog moeder worden was uitgesloten, maar niet voor God. Er staat dat ze Hem, die het beloofd had, betrouwbaar achtte (vers 11). Nu viel dat geloof ook weleens tegen. Zie Gen. 16. Hier neemt Sarai zelf het heft in handen en Abram, zo staat er, luisterde naar Sarai. En dan krijg je die hele geschiedenis met Hagar! En later gelooft Sara God weer niet echt, men zie:

Gen. 18:11 Abraham nu en Sara waren oud en hoogbejaard; het ging Sara niet meer naar de wijze der vrouwen.

12 Dus lachte Sara in zichzelf, denkende: Zal ik wellust hebben, nadat ik vervallen ben, terwijl mijn heer oud is?

13 Toen zeide de Here tot Abraham: Waarom lacht Sara daar en zegt: Zal ik werkelijk baren, terwijl ik oud geworden ben?

14 Zou voor de Here iets te wonderlijk zijn? Te bestemder tijd, over een jaar, zal Ik tot u wederkeren, en Sara zal een zoon hebben.

15 Toen loochende Sara het: Ik heb niet gelachen, want zij was bevreesd; doch Hij zeide: Neen, gij hebt wel gelachen.

Ook Sara was dus niet altijd een geloofsheld!

Ik denk dat het moeilijkste moment in het leven van Abraham het moment was waarop hij Isaäk zou offeren (vers 17 en 18). De zoon waar hij en zijn vrouw zo lang op hadden gewacht was ongetwijfeld Abraham's meest geliefde `bezit` geworden. En dat God nu juist van Abraham vroeg om **dat** te offeren, dat was voor Abraham een enorme beproeving. Temeer omdat God beloofd had in Gen. 21:12:

.....want door Isaak zal men van uw nageslacht spreken.

De H.-schrijver haalt dat trouwens ook aan in vers 18. Hoe kan dat nou? Maar dan zegt hij er meteen wat bij, namelijk iets dat niet direct in Genesis is terug te vinden (misschien nog in Gen. 22:8):

Hij heeft overwogen, dat God bij machte was hem zelfs uit de doden op te wekken, 19 en daaruit heeft hij hem ook bij wijze van spreken teruggekregen.

Abraham's vertrouwen op God was inmiddels zo groot dat hij zo iets dacht: Ook al zal ik hem nu moeten doden, God is bij machte hem weer op te wekken, want Hij heeft door Isaak nageslacht aan mij beloofd en Hij doet Zijn woord altijd gestand.

Ik denk dat God Abraham deze beproeving niet voor niets **niet** aan het begin van Abraham's wandel met God heeft laten gebeuren. Ik geloof dat elke beproeving `op maat` is en past bij het geestelijk formaat van degene die beproefd wordt. De Bijbel zegt in 1 Cor. 10:13:

1 Corinthe 10:13 Gij hebt geen bovenmenselijke verzoeking te doorstaan. En God is getrouw, die niet zal gedogen, dat gij boven vermogen verzocht wordt, want Hij zal met de verzoeking ook voor de uitkomst zorgen, zodat gij ertegen bestand zijt.

Overigens kan God ook aan het begin van een geestelijke carrière weleens een moeilijke opdracht geven. Denk maar eens aan de jonge Samuël die voor de eerste maal Gods stem hoort en dan de volgende dag meteen Gods oordeel moet aanzeggen aan Eli. Voordat we nu verder gaan met andere geloofsgetuigen willen we eerst wijzen op een paar (nieuwe) exegetische moeilijkheden in hoofdstuk 11.

6.5 De beloften en het beloofde.

In vers 13 staat:

Hebreen 11:13 In dat geloof zijn deze allen gestorven, zonder de beloften verkregen te hebben; slechts uit de verte hebben zij die gezien en begroet, en zij hebben beleden, dat zij vreemdelingen en bijwoners waren op aarde

In vers 39 en 40 staat:

39 Ook deze allen, hoewel door het geloof een getuigenis aan hen gegeven is, hebben het beloofde niet verkregen,
40 daar God iets beters met ons voor had, zodat zij niet zonder ons tot de volmaaktheid konden komen.

Bij vers 13 rijst meteen de vraag: Welke beloften hebben deze geloofsgetuigen niet verkregen (hoewel wel uit de verte gezien en begroet). In vers 39 staat weer een soortgelijke gedachte alleen daar is sprake van enkelvoud: het beloofde. Is er verschil of toch niet? En wat is de betekenis van vers 40? Op deze vragen zal hier nader ingegaan worden.

In de Hebreeën-brief wordt meer gesproken over zaken die beloofd worden. Men zie:

Hebreeën 6:12 opdat gij niet traag wordt, maar navolgers moogt zijn van hen, die door geloof en geduld de beloften beerven.

Hebreeën 6:17 Daarom heeft God, toen Hij des te nadrukkelijker aan de erfgenamen der belofte het onveranderlijke van zijn raad wilde doen blijken, Zich onder ede verbonden,

Hebreeën 7:6 maar hij, die zich niet tot hun geslacht kon rekenen, heeft van Abraham tienden genomen en een zegen gegeven aan de drager der beloften.

Hebreeën 9:15 En daarom is Hij de middelaar van een nieuw verbond, opdat, nu Hij de dood had ondergaan, om te bevrijden van de overtredingen onder het eerste verbond, de geroepenen de belofte der eeuwige erfenis ontvangen

Hebreeën 10:23 Laten wij de belijdenis van hetgeen wij hopen onwankelbaar vasthouden, want Hij, die beloofd heeft, is getrouw.

Hebreeën 10:36 Want gij hebt volharding nodig, om, de wil van Gods doende, te verkrijgen hetgeen beloofd is.

Het is goed om op te merken dat beloften **motiveren**:

1 Corinthe 15:58 Daarom, mijn geliefde broeders, weest standvastig, onwankelbaar, te allen tijde overvloedig in het werk des Heren, wetende, dat uw arbeid niet vergeefs is in de Here.

Motivatie geeft ook de kracht om vol te houden. Maar wat had God nu aan de geloofsgetuigen tot en met Abraham beloofd wat ze nog niet ontvangen hadden? Van alles! Onder andere het beloofde land, de komst van de Messias en het evangelie, het hemels vaderland (vers 16). Helemaal duidelijk is dit echter niet. Zo werd bijvoorbeeld aan Abel niet de belofte van het land Kanaän gegeven maar dat gebeurde wel weer aan Abraham. Ik heb ook de indruk dat enkele commentaren, die ik er op nageslagen heb, er ook niet goed uitkomen. In ieder geval is duidelijk:

- geen van hen verkreeg de beloften tijdens het leven, het betrof dus iets toekomstigs

Gezien de samenhang denk ik dat we vooral moeten denken aan het hemelse vaderland (vers 16). Op de één of andere manier hebben ze dat uit de verte gezien, ook al weten we niet precies hoe! Maar gezien de meervoudsvorm: beloften zijn ook zaken mogelijk die in de meer nabije toekomst lagen zoals het beloofde land., of de Messias.

In vers 39 vinden we een soortgelijke tekst als vers 13. Alleen hier heeft het betrekking op geloofsgetuigen **tot** het N.T. en hier staat enkelvoud: het beloofde. Ikzelf heb de neiging om geen verschil te maken met vers 13 (Barnes doet dat bijvoorbeeld ook) maar

een aantal commentaren laten hier het beloofde bij uitstek betrekking hebben op de Messias (omdat er enkelvoud staat). Hij was immers Gods belofte bij uitstek:

Lukas 10:24 Want Ik zeg u: Vele profeten en koningen hebben willen zien, wat gij ziet, en zij hebben het niet gezien, en horen, wat gij hoort, en zij hebben het niet gehoord.

Handelingen 26:6 En nu sta ik voor het gerecht om mijn hoop op de belofte, die door God aan onze vaders gedaan is;

2 Corinthe 1:20 Want hoevele beloften Gods er ook zijn, in Hem is het: Ja; daarom is ook door Hem het: Amen, tot eer van God door ons.

Ik heb me afgevraagd of de heiligen uit het O.T. zoals Abel, Henoch e.d. wisten van de belofte van de Messias. Wisten zij bijvoorbeeld van:

Genesis 3:15 En Ik zal vijandschap zetten tussen u en de vrouw, en tussen uw zaad en haar zaad; dit zal u de kop vermorzelen en gij zult het de hiel vermorzelen.

Het zaad van de slang: de kinderen van de boze. Het zaad van de vrouw: de kinderen van de Heer maar in het bijzonder ook de Heer zelf. Hij was in het bijzonder geboren uit een vrouw (Gal. 4:4). Maar wisten ze dit, en als ze al gehoord hadden van deze tekst, hadden ze het dan begrepen. Ook Abraham heeft, in zekere zin, geweten van de komst van de Messias:

Johannes 8:56 Uw vader Abraham heeft zich erop verheugd mijn dag te zien en hij heeft die gezien en zich verblijd.

Het is mij niet helemaal duidelijk hoe Abraham deze dag heeft gezien. Heeft dit bijvoorbeeld te maken met:

Galaten 3:8 En de Schrift, die tevoren zag, dat God de heidenen uit geloof rechtvaardigt, heeft tevoren aan Abraham het evangelie verkondigd: In u zullen alle volken gezegend worden.

Mogelijk wel!

Er is nog iets. Zij hebben het beloofde niet verkregen, wij blijkbaar wel. Wat is anders de betekenis van vers 40? Wat is het wat zij niet verkregen hebben en wij blijkbaar wel? Inderdaad, de Messias en alle zegeningen die daarmee verbonden zijn! Dit komt overeen met één van de grote thema's uit de brief namelijk: de superioriteit van het Nieuwe Verbond over het Oude Verbond. Toch komen we samen tot de volmaaktheid. Ik denk dat we dit laatste tweeledig kunnen opvatten:

- in de toekomstige zin. Bij de komst van de Heer Jezus zullen alle heiligen van alle tijden een opstandingslichaam ontvangen en de Heer tegemoetgaan in de lucht (1 Thess. 4:13-18, 1 Cor. 15:50-53). Dit is de meest natuurlijke uitleg.

- in een `overdrachtelijke zin`. Door Christus werden de zonden weggenomen (Heb. 1:3). Onder het Oude Verbond werden ze alleen maar bedekt. De zonden van de heiligen uit het O.T. werden dus `pas` door Christus definitief weggenomen en ze werden toen pas volmaakt in Christus, tegelijk met de heiligen uit het N.T. (Pink, vrij geïnterpreteerd). Ze moesten, om het zo maar eens te zeggen, wachten op het Nieuwe Verbond.

6.6 Nog meer voorbeelden.

De schrijver geeft vanaf vers 17 nog meer voorbeelden. Vers 17 en 18 zijn al aan de orde geweest. Nog enkele opmerkingen hierover:

vers 20: Deze zegen ging van Jakob 's kant wel met bedrog gepaard! Gods plannen falen echter nooit ondanks fouten en zonden, zelfs van degenen die Hem toebehoren!

vers 23: De geschiedenis van Mozes is een studie apart! Vers 23 geeft toch weer aanleiding tot een vraag: Waardoor werd Mozes na zijn geboorte drie maanden lang stil gehouden? Het antwoord staat in vers 23: Door het geloof (van Amram en Jochebed). Ze wisten op de één of andere manier van Godswege (Hij had dat in hun hart gelegd): We moeten nu geen gehoor geven aan het bevel van de koning! Maar er staat ook: omdat zij zagen, dat het een schoon kind was.....Wat was nu de echte reden om het kind verborgen te houden? Beide zaken! Gods voorzienigheid lijkt hier samen te werken met menselijke waarneming. Overigens zegt Hand. 7:20 dat het kind schoon was voor God. God wist dat hier een bijzonder persoon geboren was die een toekomstig leider van Zijn volk zou zijn. De ouders zullen ook iets van deze schoonheid hebben waargenomen en naar ik aanneem ging dit ook gepaard met natuurlijke schoonheid!

vers 25: hierin zit een belangrijke toepassing voor ons!

vers 26: hierin wordt gesproken over de smaad van Christus! Hoe moeten we dit zien? zie ook 1 Cor. 10:4. Verder zegt Pink hierover (met toestemming geciteerd):

What is meant here by "the reproach of Christ"? The Savior was not born till many centuries later; true, but those whom the Father gave to Him before the foundation of the world, were, from Abel onwards, well acquainted with Him: see #Joh 8:56. Christ had a being before He was born of the virgin: we read of Israel "tempting Christ" in the wilderness (#1Co 10:9). From the beginning, Christ was Head of the Church, and in His own person led His own people, and was present in their midst, under the name of "the Angel of the Covenant." Let the interested reader carefully ponder the terms of #Ex 23:20-22, and it should be plain that no created "angel" is there in view. Thus, whatever that people suffered, it was the reproach "of Christ," who had taken them under His protection. There was a communion between Christ and His people, as real and as intimate as that union and communion which exists between Him and His people now: weigh well #Isa 63:9, Zec 2:8, and compare With#ac 9:4, Mt 25:34 and clear proof of this will be obtained.

Mozes hield de blik op de vergelding. Welke vergelding? Een aardse vergelding had Mozes niet te verwachten. Ongetwijfeld zocht hij ook de toekomstige stad (Hebr. 13::14).

vers 29 en vers 30 Hier gaat het over het geloof van Israël. Het eerste voorbeeld gaat over de doortocht door de Rode Zee. Door hun geloof zijn ze er doorheen gegaan! Aavnankelijk viel dat geloof wel wat tegen! U moet maar eens nalezen wat de Israëlieten doen als ze voor de zee staan terwijl het leger van Farao in aantocht is om hen terug te halen:

Ex. 14:10: Toen Farao naderbij gekomen was, sloegen de Israëlieten hun ogen op, en zie, de Egyptenaren rukten achter hen aan. Toen werden de Israëlieten zeer bevreesd en schreeuwden tot de Here,

11 en zij zeiden tot Mozes: Waren er soms geen graven in Egypte, dat gij ons hebt meegenomen om te sterven in de woestijn? Wat hebt gij ons aangedaan door ons uit Egypte te leiden?

12 Hebben wij u dit al niet gezegd in Egypte: laat ons met rust, en laten wij de Egyptenaren dienen. Want wij kunnen beter de Egyptenaren dienen dan in de woestijn sterven.

Is hier sprake van geloof? Bepaald niet! Hoe kwam het dan dat het er even later wel was? Ik denk doordat Mozes de woorden Gods sprak (Rom. 10:17):

13 Maar Mozes zeide tot het volk: Vreest niet, houdt stand, dan zult gij de verlossing des Heren zien, die Hij u heden bereiden zal; want de Egyptenaren, die gij heden gezien hebt, zult gij nimmermeer zien.

14 De Here zal voor u strijden, en gij zult stil zijn.

Mozes woorden wekten geloof in de harten der Israëlieten en nadat God expliciet het bevel had gegeven om de staf op te heffen en de hand over de zee uit te strekken vindt het wonder plaats. Later lezen we het resultaat:

Exodus 14:31 Toen zag Israel, welk een machtige daad de Here tegen Egypte gedaan had; en het volk vreesde de Here en zij geloofden in de Here en in Mozes, zijn knecht.

Vers 31: hier wordt Rachab genoemd, de hoer. Je zal zo de geschiedenis ingaan! Maar Jakobus zegt van haar:

Jakobus 2:25 En is niet evenzo Rachab, de hoer, uit werken gerechtvaardigd, toen zij de boodschappers in huis nam en langs een andere weg liet heengaan?

De geschiedenis over Rachab staat in Jozua 2. Rachab was dus geen ordentelijke vrouw, Hoererij wordt steeds in de Bijbel afgekeurd. Ook staat er nergens dat God de leugen van Rachab goedkeurde. Maar wat me zo opvalt is dat er staat dat ze niet met de **ongehoorzamen** is omgekomen. Al de inwoners van het land hadden gehoord wat de God van Israël voor zijn volk gedaan had. De schrik voor Israël was gevallen op alle inwoners van het land (Jozua 2:9). Toch is er, voor zover we weten maar één geweest (misschien ook nog leden van haar familie?) die op de juiste manier reageerde en dat was Rachab. De anderen bekeerden zich niet en kwamen om door ongehoorzaamheid. Doordat Rachab haar vertrouwen had gesteld op de God van Israël, bleven zij en haar verwanten in leven! Ze komt zelfs voor in het geslachtregister van de Heer Jezus. Zij wordt de bet-overgrootmoeder van David (Matth. 1:5).

Discussievraag: Hoe kwam Rachab aan het geloof?

6.7 De wereld was hunner niet waardig.

Vanaf vers 34 worden, zonder veel toelichting, nog andere voorbeelden genoemd. Opvallend is vers 38:

....de wereld was hunner niet waardig

De wereld oordeelt in het algemeen tegengesteld: hoon, geselslagen, boeien en gevangenschap zijn dikwijls het deel van de dienstknechten van God hier op aarde. De Heer Jezus zegt:

18 Indien de wereld u haat, weet dan, dat zij Mij eer dan u gehaat heeft.

19 Indien gij van de wereld waart, zou de wereld het hare liefhebben, doch omdat gij van de wereld niet zijt, maar Ik u uit de wereld uitgekozen heb, daarom haat u de wereld.

20 Gedenkt het woord, dat Ik tot u gesproken heb: Een slaaf staat niet boven zijn heer. Indien zij Mij vervolgd hebben, zij zullen ook u vervolgen; indien zij mijn woord bewaard hebben, zij zullen ook het uwe bewaren.

7. Trouw blijven. (12:1 – 12:29)*7.1 Inleiding.*

In hoofdstuk 12 worden we opgeroepen om God volhardend te blijven dienen. Je zou de onderstaande verdeling van dit hoofdstuk nu kunnen aanhouden (zoals de `New Bible Commentary Revised` doet). Om God volhardend te dienen moet je:

2 – 3	Kijken naar het voorbeeld van de Heer Jezus
4 – 11	Positief omgaan met beproevingen
12-17	Een aantal gevaren vermijden
18-24	Beseffen welke voorrechten het betere verbond heeft
25-29	De uiteindelijke voltooiing van deze bedeling in het oog houden

In vers 1 wordt het leven sinds onze wedergeboorte vergeleken met een wedloop. En een wedloop moet je volhouden wil je niet buiten de prijzen vallen. We hebben al gezien dat het volhouden in je christenleven één van de hoofdthema's van de Hebreeën.-brief is. De Heer Jezus zegt in Matth. 24:13 met het oog op de eindtijd

Maar wie volhardt tot het einde, die zal behouden worden.:

Volharden is niet zo moeilijk als je de nabijheid van de Heer heel bijzonder ervaart of als je zit op de bergtoppen van je geloof. Volharden wordt echter veel moeilijker als er beproevingen en vervolgingen zijn of als je door een dorre periode in je geloofsleven gaat. Dan komt het er op aan om vol te houden! De apostel Paulus schrijft aan het eind van zijn leven aan Timoteus:

2 Tim. 4:7 Ik heb de goede strijd gestreden, ik heb mijn loop ten einde gebracht, ik heb het geloof behouden;

8 voorts ligt voor mij gereed de krans der rechtvaardigheid, welke te dien dage de Here, de rechtvaardige rechter, mij zal geven, doch niet alleen mij maar ook allen, die zijn verschijning hebben liefgehad.

De apostel had zijn wedloop gelopen. De prijs lag nu in het verschiep. Hoe goed is het dat men dit aan het einde van zijn/haar aardse leven kan zeggen!

Vers 1 begint met daarom. Hiermee wordt verwezen naar het vorige hoofdstuk. Hun 'getuigenis' moet voor ons een stimulans zijn om vol te houden. Om te kunnen volharden moeten we ook iets afleggen:

- alle last
- en de zonde die ons zo licht in de weg staat

Ik ben geneigd last en zonde onder één noemer te brengen zoals bijvoorbeeld ook de GNB doet met 'zondelast'. Immers, is alles wat ons in de weg staat om met volharding de wedloop te lopen, geen zonde? Last is een vertaling van het Griekse woord `ogkos` wat tumor of zwelling betekent. Het heeft dus betrekking op iets wat overbodig is en ons alleen maar in de weg zit. Bijvoorbeeld teveel opgaan in je hobby. Een hobby hebben is natuurlijk niet zondig. Maar als we er overmatig veel tijd aan besteden zal het ons geestelijk leven hinderen. Dan wordt het een last. Ik hoorde eens van een christen die van de Heer begreep dat hij zijn TV moest wegdoen. Een TV hebben, op zich niet zondig, was voor deze christen een last geworden. Ds Pink merkt het volgende op met toestemming geciteerd):

By "weights," then, may be understood every form of intemperance or the immoderate and hurtful use made of any of those things which God has given us "richly to enjoy" (#1Ti 6:17).

Het is goed om hier op te merken dat u niet uw dagelijkse werk als een last gaan zien die we eigenlijk zouden moeten afleggen. Vooral jonge christenen trappen nog weleens in deze val. Ze willen nu werken voor de Heer en hun dagelijkse werk, zo vinden ze, doet er dan niet veel meer toe! Maar dit is niet wat de Bijbel zegt. Er staat geschreven:

Kolossensen 3:17 En al wat gij doet met woord of werk, doet het alles in de naam des Heren Jezus, God, de Vader, dankende door Hem!

Kolossensen 3:23 Wat gij ook doet, verricht uw werk van harte, als voor de Here en niet voor mensen;

Ook kunnen we niet zomaar onze moeilijke omstandigheden als een last gaan zien die we moeten afleggen. God gebruikt deze omstandigheden dikwijls om ons te vormen ook al zijn we ons dit niet altijd bewust.

Zonde afleggen verdient een nadere verklaring. Het gaat verder dan een zonde belijden als je gezondigd hebt. Het heeft te maken met wat Paulus zegt (drie teksten):

Romeinen 8:13 Want indien gij naar het vlees leeft, zult gij sterven; maar indien gij door de Geest de werkingen des lichaams doodt, zult gij leven

*Ef. 4:21 Gij toch hebt van Hem gehoord en zijt in Hem onderwezen, gelijk dit de waarheid is in Jezus,
22 dat gij, wat uw vroegere wandel betreft, de oude mens aflegt, die ten verderve gaat, naar zijn misleidende begeerten,
23 dat gij verjongd wordt door de geest van uw denken,
24 en de nieuwe mens aandoet, die naar de wil van God geschapen is in waarachtige gerechtigheid en heiligheid.*

Kolossensen 3:5 Doodt dan de leden, die op de aarde zijn: hoererij, onreinheid, hartstocht, boze begeerte en de hebzucht, die niet anders is dan afgoderij,

Stel mijn boezemzonde is jaloezie. Hoe leg ik in het bijzonder deze zonde af? Door mijn overgave aan de Heer Jezus. Dan zal de Heilige Geest deze zondige neiging in mij doden! Dat kan natuurlijk weleens gepaard gaan met wat strijd! Zie hiervoor in het bijzonder vers 4:

Gij hebt nog niet ten bloede toe weerstand geboden in uw worsteling tegen de zonde,

7.2 Kijk naar het voorbeeld van de Heer Jezus.

Hoewel de wolk van getuigen een stimulans voor ons volharden kan zijn moet ons geloofsoog bij onze wedloop toch alleen gericht zijn op Jezus en niet op 'goede' christenen. Hun voorbeeld verdient wel navolging:

Filippensen 3:17 Weest allen mijn navolgers, broeders, en ziet op hen, die evenzo wandelen, gelijk gij ons tot voorbeeld hebt.

Hoe belangrijk zijn goede voorbeelden en wat kunnen we van goede voorbeelden leren! Paulus schrijft aan Timoteus:

1 Timotheus 4:12 Niemand schatte u gering om uw jeugdige leeftijd, maar wees een voorbeeld voor de gelovigen in woord, in wandel, in liefde, in geloof en in reinheid.

En op een andere plaats:

2 Timotheus 3:10 Gij daarentegen hebt volle aandacht geschonken aan mijn onderricht, wijze van doen, bedoeling, geloof, lankmoedigheid, liefde, volharding,

In het laatste geval was Paulus weer het goede voorbeeld. Goede voorbeelden inspireren tot navolging. Ongeveer aan het einde van de Hebreeën-brief wordt gezegd:

Hebreeën 13:7 Houdt uw voorgangers in gedachtenis, die het woord Gods tot u hebben gesproken; let op het einde van hun wandel en volgt hun geloof na.

Hoewel goede voorbeelden navolging verdienen en zeer inspirerend kunnen werken is toch alleen de Heer Jezus de leidsman en voleinder van het geloof. We geven nog de GNB-vertaling van het tweede vers:

2 Laten we het oog gericht houden op Jezus, die ons op de weg van het geloof is voorgegaan en ons naar de volmaaktheid brengt.

De Heer Jezus kon volhouden omdat Hij wist waar Hij uit zou komen! Wanneer we onze aandacht op Hem vestigen die zoveel verdragen heeft dan is er ook kracht om vol te houden! Staat er niet geschreven:

Jesaja 40:31 maar wie de Here verwachten, putten nieuwe kracht; zij varen op met vleugelen als arenden; zij lopen, maar worden niet moede; zij wandelen, maar worden niet mat?.

Mensen stellen op den duur altijd teleur! Als een geliefde voorganger ten val komt door de één of andere zonde dan heeft dit vaak ernstige gevolgen voor de gemeente! Dat geldt in het bijzonder voor diegenen die hun oog teveel op deze voorganger hadden gericht. Grote teleurstelling en ontwrichting van hun geloofsleven kan dan optreden! Matheid van ziel ontstaat trouwens op den duur altijd als we ons geloof op iets of iemand anders gaan richten inplaats van op de Heer Jezus. Daarom is het ook zo belangrijk om gemeenteleden te leren hun eigen relatie met de Heer Jezus te ontwikkelen en niet 'blind te varen' op een geliefde voorganger of oudste.

Wat is matheid van ziel? Het is goed om hier even over uit te wijden.

Ik kom mensen tegen in mijn omgeving die naar mijn beoordeling 'mat van ziel' zijn geworden. Ook bemerk ik dit 'fenomeen' bij tijd en wijle in mijn eigen leven. Wat verstaan we onder 'mat van ziel'? Nog belangrijker is: hoe kunnen we het voorkomen en als het dan toch is voorgekomen hoe is het te genezen?

De ziel wordt in het algemeen gezien als de zetel van het verstand, wil, gevoel en emoties. Wanneer nu 'matheid van ziel' is opgetreden dan zijn deze functies daardoor beïnvloedt. Iemand die 'mat van ziel' is geworden zal ook i.h.a. niet erg wilskrachtig meer zijn. Dit geeft de tekst eigenlijk ook al aan: Je dreigt te verslappen in je geestelijk leven als je matheid toelaat. Het geheel staat in de context van 'de wedloop' lopen en de wedloop moet je volhouden van het begin tot het eind. Matheid is dus schadelijk voor je geestelijk leven.

Ik wil matheid onderscheiden van twee andere begrippen die er dichtbij lijken te staan maar m.i. toch onderscheiden moeten worden van 'matheid van ziel': dorheid en lauwheid.

Het tweede is puur negatief denk maar aan de brief van de Heer Jezus aan de gemeente te Laodicea. in Opb. 3:14. Deze gemeente was lauw geworden (en wist dit niet) en de Heer had er geen goed woord voor over! Lauwheid betekent niet dat je niet meer in de Heer Jezus gelooft maar Hij doet je niet veel meer. De genezing van lauwheid bestaat dan ook uit

'Hem weer binnenlaten en het weer maaltijd met Hem houden' dus weer ernstig de relatie met Hem gaan zoeken. Anders is het gevaar van afval zeer groot.

Geestelijke dorheid kan met zonde te maken hebben, maar het hoeft niet. Je dient de Heer met volharding en toch lijkt het **gevoel** voor geestelijke zaken niet meer zoals je gewend was. Dit hoeft niet negatief te zijn. In veel levens van toegewijde christenen is dit voorgekomen. God kan weleens een 'woestijnperiode' toelaten om ons af te leren op gevoelens te vertrouwen en ook om ons te leren onze wortels diep in de grond te slaan en uit geloof te leven. Gevoelens zijn op zich niet verkeerd maar ze kunnen in ons geestelijk leven een bron van misleiding worden als ze een boventoon gaan spelen. (Licht dit zo nodig toe!)

Matheid van ziel kun je misschien het beste omschrijven als 'geestelijke moeheid' (meestal ook in samenhang met lichamelijke moeheid). Dat is dus wat anders dan lauwheid want daar is de interesse in het geestelijk leven niet zo groot meer. Bij matheid (die op den duur wel kan overgaan in lauwheid) wil je de Heer wel dienen maar het gaat allemaal zo moeizaam. De vreugde is er niet meer zo en het lijkt net of je de kar van je geestelijk leven door mul zand moet voorttrekken.

Ik denk dat er verschillende oorzaken zijn voor matheid van ziel. Laten we ze eens gaan bekijken:

1. De één of andere specifieke zonde die we in ons leven toelaten en waar we niet meer afrekenen. Het is zo vanzelfsprekend dat dit nauwelijks toelichting behoeft. "Want zolang ik zweeg kwijnde mijn gebeente weg onder mijn gejammer de ganse dag" zegt David in Ps. 32:3. We kunnen niet met de Heer leven en tegelijk bewuste zonde laten bestaan.

De meeste andere oorzaken vallen onder de noemer van **teleurstelling (zie verder hieronder)**.

2. Onverhoorde gebeden. Je bidt al zolang ergens voor en gelooft dat het in overeenstemming is met de wil van God en toch....

Overigens geloof ik niet zo in onverhoorde gebeden als het gebed in overeenstemming is met Gods wil (licht dit toe).

3. Onvruchtbaar gemeentelven. Dit geldt misschien i.h.b. voor voorgangers en oudsten. Je zet je actief in en toch zie je zo weinig vrucht op je werk. Zoiets kan resulteren in matheid.

4. Je stem wordt niet gehoord in de gemeente. Hierdoor krijg je het idee dat je geestelijk niet zo meetelt...

5. Teleurstelling over jezelf. Je bent teveel met introspectie bezig. Bijvoorbeeld: waarom reageer ik zo kritisch?

6. Verkeerd omgaan met de onvolkomenheden van andere broeders en zusters. Niet voor niets staat er:

1 Petrus 4:8 Hebt bovenal bestendige liefde jegens elkander, want de liefde bedekt tal van zonden.

7. Tegenstand uit het rijk der duisternis (geestelijk en lichamenlijk). We zitten in een geestelijke strijd die van tijd tot tijd zeer uitputtend kan zijn.

De remedie voor al deze zaken? Heb. 12:3 zegt:

Hebreen 12:3 Vestigt uw aandacht dan op Hem, die zulk een tegenspraak van de zondaren tegen Zich heeft verdragen, opdat gij niet door matheid van ziel verslapt.

7.3 Positief omgaan met beproevingen.

7.3.1 Worsteling tegen de zonde.

Vanaf vers 4 wordt de toon weer vermanender. De schrijver heeft 2 verzen terug nog gesproken over het afleggen van de zonde en nu heeft hij het hier weer over de worsteling tegen de zonde. Er wordt hier geen speciale zonde genoemd, maar we mogen aannemen (gezien het hele verband) dat het hier vooral gaat om de zonde van het terugvallen of zelfs afvallen. Al in de eerste studie merkten we op dat de Joodse christenen in het Romeinse Rijk een aantal voorrechten verloren hadden in vergelijking met de situatie toen ze nog tot het Jodendom behoorden. En hoewel er op dit moment nog geen sprake was van grootscheepse vervolgingen (het had hun, volgens vers 4, nog geen bloed gekost immers: als er wel christenen de marteldood waren gestorven dan was vers 4 wel heel merkwaardig) bestond er nu al de neiging om terug te vallen nu de omstandigheden niet meer zo prettig waren. Ze hadden overigens al eerder moeilijkheden en vervolgingen ervaren (10:32-34) en toen hadden ze er positief op gereageerd. Ze waren gemotiveerd omdat ze een spoedige komst van de Heer (in de één of andere zin) verwachtten. Nu dat echter uitbleef en de omstandigheden blijkbaar niet erg 'prettig' meer waren diende het gevaar van terugvallen en afvallen zich aan! Het komt dan voor ons misschien wat merkwaardig over dat er in vers 5 plotseling over 'tuchtiging' wordt gesproken. De schrijver haalt hier een tekst uit het O.T. aan nl. Spr. 3: 11 en 12. De vraag is dus waarom de schrijver hier over 'tuchtigen' begint. We kunnen niet anders concluderen dat God de moeilijke omstandigheden van de Hebreeuwse christenen gebruikte als een tuchtigingsmiddel. Daarom gaan we nu eerst kijken naar wat bijbelse gegevens over 'tucht'.

7.3.2 Tucht.

Het woord tucht of tuchtiging is in onze tijd een impopulair woord geworden. Men vindt het eigenlijk wat ouderwets, iets wat niet meer zo goed in deze tijd past. Ook hierin is men echter afgeweken van het Woord van God. De tuchtiging is een door en door bijbels begrip en het nalaten van tuchtiging heeft ernstige gevolgen. Op maatschappelijk niveau kom je dan terecht in de 'permissive society' waar de criminaliteit de pan uit rijst. Ook in ons land is een dergelijke tendens waar te nemen en nu gaan er dan ook stemmen op om strenger te straffen.

Het Griekse woord dat voor ons werkwoord 'tuchtigen' is gebruikt is paideuo. We vinden het o.a. in 1 Cor. 11:32, 2 Cor. 6:9, Hebr. 12: 6,7 en 10 en Opb. 3:19. Paideuo heeft in deze gedeelten de betekenis van tuchtigen door kwade zaken (ziekten, tegenwerkende omstandigheden enz). We moeten hierbij opmerken dat paideuo de oorspronkelijke betekenis heeft van kinderen opvoeden of trainen. Ook in Tit. 2:12 vinden we iets van deze betekenis terug: de genade van God is verschenen.....om ons op te voeden (paideuo). Ook in Gods tuchtiging naar ons toe zit een opvoedend element: Hij doet het tot ons nut (Hebr. 12:10). Het Griekse werkwoord paideuo heeft derhalve een ruimere betekenis dan alleen 'corrigerend straffen'. Het betekent ook: opvoeden, instructie geven, aanmanend bemoedigen, en berispen met woorden.

Tucht of het proces van tucht kom je zowel in het O.T. als in het N.T tegen. In het boek Spreuken is het één van de hoofdonderwerpen. Ook zien we het proces van tucht in het handelen van God met Zijn volk Israël:

- De opvoeding van Israël (de wet)
- De vermaning en correctie van Zijn volk door de profeten.

- De straffen voor Israël (hongersnood, gezondheid, vijanden die het volk verdrukken).
- De ballingschap van Israël en verstrooiing onder de volkeren.

In het N.T. is Hebr. 12:5-12 bij uitstek het gedeelte over de tucht.

Hier heeft tucht duidelijk de betekenis van correctie van Godswege door onaangename omstandigheden.

Kinderen moeten opgevoed worden om hen geschikt te maken voor het functioneren in de hedendaagse samenleving. Deze opvoeding ligt primair bij de ouders die dan ook een grote verantwoordelijkheid dragen.

De kinderen Gods moeten, behalve een aardse opvoeding, ook nog een andere opvoeding ondergaan. Zij zijn bestemd tot gelijkvormigheid aan het beeld van de Heer Jezus (Rom. 8:29). Het proces van het toegroeien naar dit beeld heet heiliging. In dit proces van heiliging speelt de tucht een belangrijke rol. God tuchtigt ons opdat wij deel verkrijgen aan zijn heiligheid (Hebr. 12:10). De tuchtiging is het bewijs dat we bij Hem horen en dat Hij ons liefheeft (vers 6). God laat van tijd tot tijd onaangename dingen toe in ons leven en Zijn bedoeling hiermee is dat we hieruit zullen leren en dat er, op den duur, die vreedzame vrucht tevoorschijn komt welke bestaat in gerechtigheid (vers 11). Natuurlijk is er ook de correctie door het Woord, en God zou het hier zeker bij laten als dit voldoende was. Maar het is niet voldoende. Om bepaalde dingen te leren (of af te leren) moeten we het blijkbaar 'aan den lijve' ondervinden. Voor kinderen kan dat heel letterlijk nodig zijn:

Spr. 23:13 Onthoud de tucht niet aan de knaap; slaat gij hem met de stok, hij sterft er niet van;

14 gij slaat hem wel met de stok, maar redt zijn leven van het dodenrijk.

Denk eens na over vers 14! Hoe heilzaam (letterlijk!) kan gezonde (!) tucht zijn en hoe ernstig kunnen de gevolgen zijn als dit achterwege blijft.

Het gedeelte in Hebr. 12 vermeldt niet specifiek wat de aard van de tuchtiging is. Wel is er sprake van moeilijke en dreigende omstandigheden. De manier van tuchtigen zal ook van persoon tot persoon en van tijd tot tijd verschillen. Het kan een financieel verlies zijn, een ziekte, het uitblijven van een antwoord op een gebed, een verbroken relatie, een vernedering enz. De tucht brengt op het ogenblik zelf geen vreugde maar smart (vers 11) maar God ziet de zaken op lange termijn. Hij weet waarom Hij bepaalde onaangename zaken toelaat in ons leven. Hij heeft het doel voor ogen: gelijkvormigheid aan het beeld van Zijn Zoon en hiervoor laat Hij alle dingen meewerken ten goede.

Moet een christen nu, als hij tegenslag in zijn leven ervaart, dit steeds zien als een tuchtiging van Godswege?

In de eerste plaats dient opgemerkt te worden dat het, in het algemeen, zeer ongewenst is om tegen een christen, die tegenslag ervaart, te zeggen dat Gods tuchtiging hem treft. Zelfs al zou het waar zijn dan is het altijd nog beter dat hij daar zelf achter komt. Het lijden van veel zieken is vaak onnodig verzwaard door de suggesties van broeders en zusters dat er wel iets niet in orde zou zijn met God. Zulks was ook het geval bij Job. Job moest, nadat hem vele rampen getroffen hadden, ook horen van zijn vrienden dat het met hem niet in orde was (Job 4 en volgend).

Verder is het zo dat, ook als satan de directe oorzaak van de tegenslag is (zoals bij Job), God toch alles in Zijn hand houdt. Hij bepaalt de grens tot waar satan kan gaan. Ook laat hij tegenslagen medewerken ten goede in het leven van Zijn kinderen. Job zelf had daardoor God beter leren kennen (Job 42:5).

Persoonlijk lijkt het me onjuist om te stellen dat elke tegenslag in het leven van een christen een tuchtiging van Godswege is. Dat God het laat meewerken ten goede is nog niet hetzelfde als: er was correctie nodig.

Tenslotte willen we nog iets zeggen over gemeentetucht. In het bovenstaande is de tucht in algemene zin aan de orde geweest, namelijk Gods tuchtiging van Zijn kinderen. Nu gaan we kijken naar de tucht binnen de (lokale) gemeente van de Heer Jezus.

De gemeente is een organisch geheel. We horen bij elkaar. Als één lid lijdt, lijden alle leden mede, als één lid eer ontvangt, delen alle leden in de vreugde (1 Cor. 12:26). Als één lid in zonde leeft dan gaat dit de hele gemeente aan. Een weinig zuurdeeg maakt het gehele deeg zuur (1 Cor. 5:6). Zonde is besmettelijk. Als we het in de gemeente laten bestaan dat kan de hele gemeente erdoor besmet raken.

Uit 1 Thess. 5:14 blijkt dat gelovigen de taak hebben om elkaar terecht te wijzen (hier wordt het Griekse woord *noutheteo* gebruikt). Dit blijkt ook uit vers 11 van hetzelfde hoofdstuk hoewel daar in het Grieks een ander woord staat (*parakaleo*). Uit vers 12 blijkt weer dat de verantwoordelijkheid voor dit terechtwijzen voornamelijk bij de leiders der gemeente ligt. In de gemeente van de Heer Jezus dient de terechtwijzing, die als een vorm van tucht kan worden gezien, te functioneren. In Romeinen 15:14 lezen we dat er een zekere mate van rijpheid nodig is om iemand terecht te wijzen. Verder dient de terechtwijzing ook de liefde voor de broeder of zuster als motief te hebben terwijl het geestelijk leven van degene die terechtwijst zelf op orde dient te zijn (1 Tim. 1:5). Als de terechtwijzing op deze manier functioneert in de gemeente dan zal de zonde niet veel kans hebben om te blijven bestaan.

Wat moet er nu gebeuren als iemand niet naar de terechtwijzing van een gemeentelid of van een oudste luistert? Dit is de situatie die de Heer Jezus beschrijft in Matth. 18:15-20. De bestraffing (hier wordt het Griekse woord *'elegcho'* gebruikt en dat betekent: met kracht overtuigen van zonde) heeft niet geholpen. Dan moet de bestraffer opnieuw proberen hem van zijn dwaalweg te doen terugkeren maar nu met een of twee broeders erbij. De Heer belooft ook in zo'n situatie Zijn bijzondere aanwezigheid (vers 20). Indien de persoon dan nog niet luistert dan moet de gehele gemeente worden ingelicht (vers 17). Dit komt ook overeen met wat Paulus aan Timothëus schrijft in 1 Tim. 5:20: Wie in zonde leven moet gij in aller tegenwoordigheid bestraffen opdat ook de overigen ontzag hebben. En als dit ook niet helpt dan is er nog maar één mogelijkheid open namelijk: verwijdering uit de gemeente. De apostel Paulus schrijft in dit verband: Doet, wie niet deugd uit uw midden weg (1 Cor. 5:13). Dit betekent echter niet dat er geen pogingen meer ondernomen mogen worden om de broeder terug te winnen.

Een dergelijke tuchtprocedure zullen we niet veel aantreffen in de hedendaagse gemeenten. Het is ook niet zo gemakkelijk om op deze manier te moeten optreden. Maar het is wel bijbels! Als we nalaten om tucht uit te oefenen binnen de gemeente dan is er een kans dat God het zelf gaat doen (anders wordt de gemeente krachteloos). Bijbelse voorbeelden van Gods ingrijpen in gemeenten zijn:

- Hand. 5. De geschiedenis van Ananias en Saffira.
- 1 Cor. 11:30-32. Gods tuchtiging in de gemeente van Corinthe.
- Opb. 2:20-23. Gods tuchtiging in de gemeente te Tyatira.

Toch zit er, al klinkt dat vreemd, ook iets positiefs in als God ingrijpt in een gemeente. Immers: Allen, die Ik liefheb, bestraf en tuchtig Ik (Opb. 3:19).

7.3.3 Tucht of straf?

De vraag die we onszelf zouden kunnen stellen is: Straft God heden ten dage nog of tuchtigt God alleen nog maar? Hierbij is blijkbaar verondersteld dat er een verschil is tussen straffen en tuchtigen. Het Kramers Nederlands woordenboek maakt dit verschil niet (wat het werkwoord betreft) en geeft als synoniem voor tuchtigen gewoon: straffen. In de GNB vind men ook steeds: straffen of straf in plaats van tuchtigen of tuchtiging. Toch denkt men bij tuchtiging behalve aan straf ook vaak aan een opvoedkundig

element. In het besproken woordenboek vind men bij tucht: strenge orde, beheersing van verkeerde neigingen. Dit laatste lijkt veelal het doel te zijn van tuchtigen. Bij straffen speelt gevoelsmatig het vergeldingsaspect veel sterker.

In onze NBG-vertaling van het N.T. wordt een aantal keren het woord tuchtiging of tuchtigen gebruikt. In al deze gevallen (behalve bij 1 Cor. 9:27) staat hier *paí`deia* of *paí`deuo*. Steeds gaat het dan over Gods handelen met Zijn kinderen en is er sprake van een corrigerend element. Het woord straf wordt in de volgende teksten gebruikt:

Mattheus 25:46 En dezen zullen heengaan naar de eeuwige straf (kolasis), maar de rechtvaardigen naar het eeuwige leven.

Galaten 5:10 Ik voor mij ben van u overtuigd in de Here, dat gij geen andere mening zult hebben. Maar wie u in verwarring brengt, zal zijn straf (krima) hebben te dragen, wie hij ook zij.

2 Thessalonica 1:8 in vlammen vuur, als Hij straf (ekdikesis) oefent over hen, die God niet kennen en het evangelie van onze Here Jezus niet gehoorzamen.

Hebreeën 10:29 Hoeveel zwaarder straf (timoria), meent gij, zal hij verdienen, die de Zoon van God met voeten heeft getreden, het bloed des verbonds, waardoor hij geheiligd was, onrein geacht en de Geest der genade gesmaad heeft?

1 Johannes 4:18 Er is in de liefde geen vrees, maar de volmaakte liefde drijft de vrees uit; want de vrees houdt verband met straf (kolasis) en wie vreest, is niet volmaakt in de liefde.

Judas 1:7 zoals Sodom en Gomorra en de steden in hun nabijheid, die op gelijke wijze als genen haar hoererij hebben botgevierd en ander vlees achternagelopen zijn, daar liggen als voorbeeld, onder een straf (dike) van eeuwig vuur.

Voor het werkwoord straffen (waar dat gebruikt wordt) vinden we soortgelijke uitdrukkingen (uitg. Jud. 1:5, hier wordt het werkwoord *exe`legcho* gebruikt: duidelijk het ongelijk aantonen). Nergens vind je hier: *paí`deia* of *paí`deuo*. Ook gaat het hier in bijna alle gevallen over een situatie met goddelozen. Resumerend kan je zeggen:

Als het in de NBG-vertaling van ons N.T. over tuchtigen of tuchtiging gaat dan heeft dit (uitgezonderd 1 Cor. 9:27) steeds betrekking op Gods corrigerend handelen met Zijn kinderen (door onaangename situaties). Bij straffen of straf heeft dit vrijwel steeds (mogelijk uitzondering. Gal. 5:10) betrekking op goddelozen en is er niet sprake van een opvoedkundig element.

Afgaande op de NBG-vertaling (!!) zou je dus kunnen zeggen: God straft Zijn kinderen niet maar tuchtigt ze! Tuchtigen heeft voor ons echter ook de gevoelswaarde van straf, ook al zit er een corrigerend element in. Evenmin wil ik zeggen dat bij tuchtiging het vergeldingsaspect geen rol meer speelt. Immers:

Spreuken 11:31 Zie, aan de rechtvaardige wordt vergolden op aarde, hoeveel te meer aan de goddeloze en de zondaar!

Het verschil tussen tuchtigen en straffen zou je ook met de volgende teksten kunnen uitdrukken waarbij God tot David spreekt over Salomo en Saul:

2 Sam. 7:14 en 15: Ik zal hem tot een vader zijn, en hij zal Mij tot een zoon zijn. Wanneer hij ongerechtigheid bedrijft, zal Ik hem tuchtigen met een roede der mensen en met slagen der mensenkinderen.

15 Maar mijn goedertierenheid zal van hem niet wijken, zoals Ik haar heb doen wijken van Saul, die Ik voor uw aangezicht heb weggedaan.:

Saul werd gestraft en Salomo getuchtigd!

7.4 Een aantal gevaren vermijden.

7.4.1 Het eerste gevaar: Verslappen bij bestraffing.

Het eerste gevaar dat hier genoemd wordt is verkeerd reageren op de tuchting. Heb. 4:5 geeft het al aan:

en verslap niet, als gij door Hem bestraft wordt

Moedeloos worden door de nare omstandigheden, (een menselijke reactie) die evenwel toch door God toegelaten zijn met speciale bedoelingen. De oorspronkelijke tekst geeft zelfs:

en keer u niet met weezin af van zijn bestraffing.

Dit zou helemaal ingaan tegen het doel van de tuchting: het deel krijgen aan Zijn heiligheid (vers 10). Met de kreupelen wordt mogelijk bedoeld op degenen die teruggevallen zijn of zelfs al teruggevallen zijn terwijl uit het lid raken een mogelijke toespeling is op het afvallen. Het genezen zijn betekent dat er een vernieuwde toewijding is aan God en dat de wedloop weer met volharding gelopen kan worden.

7.4.2 Het tweede gevaar: niet jagen naar de heiliging

Het tweede gevaar is dat vers 14 niet gepraktiseerd wordt. Jagen naar de heiliging geldt voor ons allemaal. God heeft een aandeel in onze heiliging (denk aan de vrucht van de Geest uit Gal. 5:22, zie ook Rom. 6:22) maar ook wij:

*12 Daarom, mijn geliefden, gelijk gij te allen tijde gehoorzaam zijt geweest, blijft, niet alleen zoals in mijn tegenwoordigheid, maar nu des te meer bij mijn afwezigheid, uw behoudenis bewerken met vreze en beven,
13 want God is het, die om zijn welbehagen zowel het willen als het werken in u werkt.*

Zonder de heiliging zullen we de Here niet zien en kunnen we niet in de hemel komen:

Mattheus 5:8 Zalig de reinen van hart, want zij zullen God zien.

Efeze 5:5 Want hiervan moet gij doordrongen zijn, dat in geen geval een hoereerder, onreine of geldgierige, dat is een afgodendienaar, erfdeel heeft in het Koninkrijk van Christus en God.

Toch zal het één en ander extra moeilijk geweest zijn voor de Hebreërs in hun omstandigheden. Juist in moeilijke omstandigheden komt dikwijls ons ware karakter naar boven. Zo kunnen we gemakkelijk haatgevoelens gaan koesteren tegenover degenen die ons tegen staan. Ook onderling kan het in zulke omstandigheden moeilijk blijken om in vrede met elkaar te blijven leven. Als we gaan leren om onze vijanden lief te hebben zullen we volmaakt worden in de liefde (Matth. 5:48).

7.4.3 Het derde gevaar: verachten in de genade en de bittere wortel

Het volgende gevaar hangt hier mee samen: verachten in de genade en de bittere wortel. We geven eerst enkele vertalingen:

Hebreen 12:15 Ziet daarbij toe, dat niemand verachttere van de genade Gods, dat er geen bittere wortel opschiete en verwarring stichte, en daardoor zeer velen zouden besmet worden.(NBG)

Hebreen 12:15 en ziet daarop, dat niet iemand Gods genade verzuime; dat niet enige wortel van bitterheid opwasse en onrust aanrichte, en velen er door verontreinigd worden;(SVV)

Hebrews 12:15 looking carefully lest there be any man that falleth short of the grace of God; lest any root of bitterness springing up trouble you, and thereby the many be defiled;(ASV)

Hebreen 12:15 Let erop dat niemand van u de genade van God aan zich voorbij laat gaan. Er mag geen verbittering onder u komen, want als dat gebeurt, zullen velen erdoor aangestoken worden en zijn de gevolgen niet te overzien.(Het Boek)

Hebreen 12:15 Let erop, dat niemand de genade van God verspeelt. Laat niet de verbittering als onkruid opkomen, onrust veroorzaken en de hele gemeente vergiftigen.(GNB)

Wat is verachten in de genade? Hier wordt een woord gebruikt in onze NBG-vertaling dat niet zo vaak meer gehanteerd wordt. Het betekent gewoon (volgens het woordenboek): achterop raken of achteruitgaan. In het Grieks staat er: 'hustereo' en dat heeft de betekenis van achterblijven, achterop raken, tekortschieten....Je zou kunnen zeggen dat iemand die tot bekering is gekomen onder de paraplu van Gods genade is gekomen. Zo 'n persoon is dan begenadigd in de geliefde (Ef. 1:6). Verder worden we ook geroepen om op te wassen in de genade (2Petr. 3:18). Dit betekent niet dat God ons dan nog meer genadig is maar dat we de genade die we bij onze bekering ontvangen hebben ook steeds duidelijker laten blijken in ons handelen, spreken enz. Bij verachten in de genade gaan we (langzaam maar zeker) onder de paraplu van Gods genade vandaan. We hebben niet zo 'n besef meer van de genade die we eens ontvangen hebben (zie ook 2 Petr. 1:9), de affiniteit naar God en de Heer Jezus neemt af en we staan 'in zijn achteruit'. We moeten, gezien het voorafgaande, aannemen dat dit voor bepaalde toehoorders van de schrijver, al het geval was. Zo 'n proces van achteruitgaan kan als oorzaak hebben een wortel van verbittering (zie later) het kan ook resulteren in een wortel van verbittering. Maar het kan ook gewoon zijn dat de relatie met de Heer, om het zo maar eens te zeggen, niet onderhouden wordt (mogelijk ook door de moeilijke omstandigheden, zoals bij de Hebreeuwse christenen het geval was). Het valt me ook zo op dat er staat: Ziet daarbij toe! Wie moet toezien? Niet alleen voorgangers en oudsten, maar wij allemaal (Heb. 3:13). Je merkt het echt wel als mensen verachten in de genade! Doe eraan wat je kunt doen (opzoeken, bemoedigen, ernstig vermanen...).

Bij de bittere wortel verwijzen sommige commentaren naar:

Deut. 29:18 Laat er daarom onder u geen man of vrouw, geen geslacht of stam zijn, wier hart zich nu van de Here, onze God, afwendt om de goden dezer volken te gaan dienen; laat er onder u geen wortel zijn, die gif of alssem voortbrengt.

Hier is duidelijk sprake van de zonde van afgoderij. Wat het voortbrengt is niets anders dan gif en alssem. Je zou dit ook kunnen toepassen op de gemeente. Zonde toelaten in de gemeente brengt gif en alssem voort. Zie ook het al besprokene in 1 Cor. 5:6.

Dikwijls denken we bij een bittere wortel aan iemand die bitter geworden is en dan ook bitterheid in zijn omgeving verspreid. Ongetwijfeld zit deze betekenis er ook in. Hoevele

voorgangers zullen dit al ervaren hebben! Maar, mijns inziens is de betekenis ruimer zoals hierboven al is toegelicht.

Merk overigens op dat er staat:...geen bittere wortel opschiet. Eerst is er de bittere wortel bij een bepaald persoon, maar deze is nog niet manifest. Dan komt het volgende stadium: De bittere wortel schiet op en blijkt dan uit het gedrag van de betrokkene! Dan komt het laatste, rampzalige stadium: de infectie naar de omgeving! Hoe goed is het als in het pastorale werk bittere wortels tijdig ontdekt worden en eruit getrokken worden!

7.4.4 Het vierde gevaar: hoererij

In het Grieks staat hier het woord: porneia. We zouden de betekenis daarvan kunnen samenvatten als: alle onwettige seksuele omgang oftewel: alle sex buiten het huwelijk om. Waarom wordt deze zonde hier apart genoemd? Ik geloof omdat juist deze zonde zulke verstrekkende gevolgen kan hebben! Niet dat er voor deze zonde geen vergeving zou bestaan! Het bloed van de Heer Jezus is krachtig genoeg om ons ook van seksuele zonden te reingen. Ook David werd vergeven en Rachab de hoer kwam later zelfs in de rij van Heb. 11 (hoewel ze toen uiteraard geen hoer meer was). We moeten hier wel bij opmerken dat Davids zonde ernstiger was omdat David God al kende en Rachab aanvankelijk niet! Maar als christenen zich met hoererij inlaten dan is het gevaar groot dat ze de smalle weg verlaten¹ De Schepper heeft in de sexualiteit een geweldige dynamiek gelegd:

Hooglied 8:6 Leg mij als een zegel aan uw hart als een zegel aan uw arm. Want sterk als de dood is de liefde onverbiddelijk als het rijk van de doden de hartstocht, haar vlammen zijn vuurvlammen, een vuurgloed des Heren.

Wanneer we hier niet goed mee omgaan, dus niet binnen de kaders die God hiervoor gegeven heeft, dan doet het afbreuk aan ons geestelijk leven! We kunnen zo verstrikt raken in onze hartstocht dat we niet echt meer tot berouw komen en de zonde zelfs goed gaan praten! Niet voor niets waarschuwt de Heer Jezus in de bergrede:

Matth. 5:28 Maar Ik zeg u: Een ieder, die een vrouw aanziet om haar te begeren, heeft in zijn hart reeds echtbreuk met haar gepleegd.

29 Indien dan uw rechteroog u tot zonde zou verleiden, ruk het uit en werp het van u, want het is beter voor u, dat een uwer leden verloren ga en niet uw gehele lichaam in de hel geworpen worde.

We zullen er ernst mee moeten maken om deze valstrik te vermijden. Denk hierbij bijvoorbeeld aan regels voor het pastoraat! Niet weinig voorgangers en oudsten zijn juist bij hun hulpverlening uiteindelijk tot hoererij gekomen.

7.4.5 Het vijfde gevaar: onverschilligheid.

Het laatste gevaar dat hier genoemd wordt is het gevaar van onverschilligheid. Er wordt hier ook gelijk een voorbeeld bij genoemd: Esau. Het Griekse woord dat hier voor onverschillig is gebruikt is: bebelos. Dit woord kan met goddeloos vertaald worden. De NIV geeft hier ook: godless en de AV: profane (profaan= oneerbiedig, oningewijd, onheilig). Het Boek, de GNB en de NBG geven hier: onverschillig. Esau was onverschillig en verkocht voor lekker eten zijn eerstgeboorterecht. Hij miste (mede door bedrog van Jakob) het eerstgeboorterecht. De toepassing lijkt duidelijk genoeg: Onverschilligheid voor geestelijke zaken kan uiteindelijk leiden tot afval! Men komt niet meer echt tot berouw! Men kan door tijdelijke pleziertjes een zodanige houding krijgen ten opzichte van geestelijke zaken dat men uiteindelijk tot afval komt! Wat een moeilijke waarheid uit Gods Woord!

Het grote tegengif tegen onverschilligheid is: de vreze des Heren! We geven een aantal teksten:

Psalmen 111:10 De vreze des Heren is het begin der wijsheid, een goed inzicht hebben allen die ze betrachten. Zijn lof houdt eeuwig stand.

Spreuken 1:7 De vreze des Heren is het begin der kennis; de dwazen verachten wijsheid en tucht.

Spreuken 9:10 De vreze des Heren is het begin der wijsheid en het kennen van de Hoogheilige is verstand.

Spreuken 10:27 De vreze des Heren vermeerdert de dagen, maar de jaren der goddelozen worden verkort.

Spreuken 14:26 In de vreze des Heren ligt sterke gerustheid, zelfs voor zijn zonen is er een schuilplaats.

Spreuken 14:27 De vreze des Heren is een bron des levens, om de strikken des doods te ontwijken.

Spreuken 15:16 Beter is een weinig in de vreze des Heren, dan een grote schat en onrust daarbij.

Spreuken 15:33 De vreze des Heren voedt op tot wijsheid, en ootmoed gaat vooraf aan de eer.

Spreuken 19:23 De vreze des Heren is ten leven; men overnacht verzadigd, door het kwaad niet bezocht.

Spreuken 22:4 Het loon van ootmoed (vreze des Heren) is rijkdom, eer en leven.

Handelingen 9:31 De gemeente dan door geheel Judea, Galilea en Samaria had vrede; zij werd opgebouwd en wandelde in de vreze des Heren, en zij nam in aantal toe door de bijstand van de Heilige Geest.

2 Corinthe 7:1 Daar wij nu deze beloften bezitten, geliefden, laten wij ons reinigen van alle bezoedeling des vlezes en des geestes, en zo onze heiligheid volmaken in de vreze Gods.

Efeze 5:21 en weest elkander onderdanig in de vreze van Christus.

1 Petrus 1:17 En indien gij Hem als Vader aanroept, die zonder aanzien des persoons naar ieders werk oordeelt, wandelt dan in vreze de tijd uwer vreemdelingschap,

De vreze des Heren betekent: een heilig ontzag hebben voor de levende God en Hem dienen met een toegewijd hart!

7.5 Beseffen welke voorrechten het betere verbond heeft.

In het volgende gedeelte worden de twee verbonden weer met elkaar vergeleken. In vers 18 staat: gij zijt niet genaderd tot...en dan volgt een beschrijving van een aantal zaken die hoorden bij de wetgeving op de Sinai. Hier ging het dus om het oude verbond. Neen, daarentegen waren ze genaderd (vers 22) tot de berg Sion...en dan volgt de beschrijving van, om het zo maar eens te zeggen, hemelse zaken. In het nieuwe verbond is God en in zekere zin ook de hemel, door het verlossingswerk van de Heer Jezus, dichterbij gekomen. De vergelijking tussen de twee verbonden zien we ook weer terugkomen in vers 25 waar de godsspraak op aarde wordt vergeleken met Hem die uit

de hemelen spreekt. De gedachtegang is nu als volgt: Afhaken onder het oude verbond had al ernstige gevolgen (vers 25), hoeveel ernstiger is het als je afhaakt onder het nieuwe verbond dat zoveel beter is dan het oude verbond. Maar juist dat laatste dreigde voor sommige van de Hebreeërs. De schrijver gaat dat dus met de besproken argumentering tegen.

De verzen 22, 23 en 24 verdienen een nadere toelichting. Deze toelichting is grotendeels gebaseerd op de uitleg die Derek Prince over deze verzen geeft in `Grondslagen van het christelijk geloof deel 6`. Volgens hem is de sleutel tot het verstaan van deze verzen het getal drie. De teksten vallen zelf in drie onderdelen uiteen en geven een beschrijving van:

- 1) Een beschrijving van Gods woonplaats
- 2) Een opsomming van degenen die daar met God zijn
- 3) God zelf

Elk van deze drie onderdelen valt zelf weer uiteen in drie delen. Gods woonplaats wordt ook weer op drie manieren beschreven:

- de berg Sion
- de stad van de levende God
- het hemelse Jeruzalem

Over de berg Sion zegt Barnes (met toestemming geciteerd):

Mount Zion literally denoted the southern hill in Jerusalem, on which a part of the city was built. That part of the city was made by David and his successors the residence of the court, and soon the name Zion was given familiarly to the whole city. Jerusalem was the centre of religion in the land; the place where the temple stood, and where the worship of God was celebrated, and where God dwelt by a visible symbol, and it became the type and emblem of the holy abode where He dwells in heaven.

Degenen die daar verblijf houden worden ook weer onderscheiden in drie groepen:

- tienduizendtallen van engelen
- een feestelijke en plechtige vergadering van eerstgeborenen
- de geesten der rechtvaardigen die de voleinding hebben bereikt

De engelen hier zijn de engelen die hun oorsprong trouw gebleven zijn, dus engelen die niet meegesleurd werden in de opstand van Satan. De feestelijke en plechtige vergadering van de eerstgeborenen zijn volgens Derek Prince wedergeborenen onder het nieuwe verbond (Herschapen in Christus en daardoor eerstelingen in Gods nieuwe schepping). De geesten der rechtvaardigen dat zijn zij die de voleinding bereikt hebben in de voorafgaande eeuwen (voorafgaande aan het nieuwe verbond) dankzij een wandelen door het geloof.

Tenslotte krijgen we ook een drievoudig beeld van God zelf:

- God als rechter over allen
- Jezus, de middelaar van een nieuw verbond
- het bloed der besprenging (het vergoten bloed van Christus)

Als God alleen maar als rechter geopenbaard zou zijn dan zou er geen plaats meer zijn voor zondige mensen. Dankzij de Heer Jezus die met Zijn bloed de prijs voor onze zonden betaald heeft kunnen mensen met God verzoend worden.

Het bloed van de Heer Jezus wordt ook tegenover het bloed van Abel gesteld. Op drie belangrijke punten zijn er tegenstellingen:

- 1) Het bloed van Abel werd onvrijwillig vergoten. Het bloed van Christus werd heel bewust gegeven als losprijs voor de verlossing der mensheid.
- 2) Het bloed van Abel werd hier alleen op aarde vergoten terwijl het bloed van Christus gebracht werd tot voor de troon der genade in de hemel.
- 3) Het bloed van Abel riep God op tot wraak over zijn moordenaar. Het bloed van Jezus pleit om genade en vergeving voor de zondaar.

Derek Prince merkt verder op dat de openbaring van God als rechter als het ware wordt verzacht door Gods ontferming en genade die zichtbaar worden in het verlossingswerk van de Heer Jezus.

7.6 De uiteindelijke voltooiing van deze bedeling in het oog houden.

Ik heb al heel wat keren in mijn leven de opmerking gehoord in de trant van: `waar gaat het allemaal naar toe?` Meestal had dat dan betrekking op de tijden die steeds moeilijker zouden worden. Maar voor de christen is het geen echte vraag meer want, als het goed is, weet hij/zij waar het allemaal naar toe gaat. Het loopt uit op Gods onwankelbare Koninkrijk dat voor eeuwig zal blijven bestaan. De heiligen van alle tijden zullen participeren in dat Koninkrijk, dit werd al in het OT voorspeld:

Daniel 2:44 Maar in de dagen van die koningen zal de God des hemels een koninkrijk oprichten, dat in eeuwigheid niet zal te gronde gaan, en waarvan de heerschappij op geen ander volk meer zal overgaan: het zal al die koninkrijken verbrijzelen en daaraan een einde maken, maar zelf zal het bestaan in eeuwigheid,

en ook:

Daniel 7:27 En het koningschap, de macht en de grootheid der koninkrijken onder de ganse hemel zal gegeven worden aan het volk van de heiligen des Allerhoogsten: zijn koningschap is een eeuwig koningschap, en alle machten zullen het dienen en gehoorzamen.

Ook vers 29 spreekt hiervan: wij zullen een onwankelbaar Koninkrijk ontvangen. De voorwaarde is wel dat we in dit leven de Heer trouw blijven en met volharding onze wedloop blijven lopen. Deze aanmaning loopt als een rode draad door heel de brief heen en is daar in het bijzonder toegespitst op de situatie van de Hebreërs. Een aantal van hen waren teruggevallen en dreigden zelfs af te vallen. Ze vereerden God niet meer met eerbied en ontzag en waren het feit blijkbaar uit het oog verloren dat God ook een verterend vuur is (Deut. 4:24). We begrijpen dan ook de waarschuwing uit vers 25. God heeft ten tijde van de wetgeving op de Horeb op de aarde gesproken en later ook door Mozes. Dit was het begin van het oude verbond en degenen onder het volk die dit verbond verzaakten onkwamen niet.

Hoeveel te minder zullen wij ontkomen als we ons afwenden van Hem die uit de hemelen spreekt (let op de tegenwoordige tijd)! Nu spreekt God tot ons door de Heilige Geest, door Zijn Woord en ook door Zijn Zoon (Joh. 10:27). Wij leven nu onder het nieuwe verbond en hebben de meer volledige openbaring van de godheid. Daarom hebben we ook een des te grotere verantwoordelijkheid:

Lukas 12:48 Wie echter die wil niet heeft gekend en dingen heeft gedaan, die slagen verdienen, zal er weinige ontvangen. Van een ieder, wie veel gegeven is, zal veel geest worden, en aan wie veel is toevertrouwd, van hem zal des te meer worden gevraagd.

Vers 26 en 27 zijn wat moeilijk en wel i.h.b. vers 26b. Het is geciteerd naar Haggai 2:7:

6 Want zo zegt de Here der heerscharen: Een ogenblik nog, een korte wijle, dan zal Ik de hemel en de aarde, de zee en het droge doen beven.

Vers 26 a verwijst naar de gebeurtenissen die beschreven staan in Ex. 19:18 maar het bovengenoemde vers lijkt te verwijzen naar een situatie in de eindtijd als de oordelen van God over de aarde gaan. Hoewel ik het persoonlijk mogelijk acht dat ook deze betekenis erin zit is het echter toch meer waarschijnlijk (gezien de samenhang van het geheel) dat vers 26b betrekking heeft op de tijd rond de eerste komst van Christus, dus de tijd van het nieuwe verbond. Gill (met toestemming geciteerd) zegt hierover:

yet once more I shake not the earth only, but also heaven; not only the land of Judea, and particularly Jerusalem, and the inhabitants of it, who were all shaken, and moved, and troubled at the news of the birth of the Messiah, the desire of all nations, the prophet Haggai speaks of, # Mt 2:2,3 but the heaven also; by prodigies in it, as the appearance of a wonderful star, which guided the wise men from the east; and by the motions of the heavenly inhabitants, the angels, who descended in great numbers, and made the heavens resound with their songs of praise, on account of Christ's incarnation, # Mt 2:2 Lu 2:10,13,14. How the apostle explains and applies this, may be seen in the next verse.

Heb. 12:27: Dit: nog eenmaal, doelt op een verandering der wankele dingen als van iets, dat slechts geschapen is, opdat blijve, wat niet wankel is.

signifieth the removing of those things that are shaken, as of things that are made; which some understand of what will be done at Christ's coming to judgment; as the passing away of the heavens and the earth, which are things that are made, or created, by the power of God; when there will be a shaking of them, so as that they shall be removed, and pass away with a great noise; and so they interpret the next clause, of the permanency of the new heavens and the new earth, and of the immovable kingdom of glory, and the never fading inheritance of the saints; and of their fixed, unalterable, and unshaken state: but rather this is to be understood of Christ's coming to the destruction of Jerusalem; when there was an entire removal of the Jewish state, both political and ecclesiastical; and of the whole Mosaic economy; and of things appertaining to divine worship, which were made with hands, as the temple, and the things in it; and which were made to be removed; for they were to continue no longer than the time of reformation: and this removing of them designs the abolition of them, and entire putting an end to them; at which time, not only their civil government was wholly put down, but their ecclesiastic state also; for the place of their worship was destroyed, the daily sacrifice ceased, and the old covenant, and the manner of administering it, vanished away; and all the legal institutions and ordinances, which were abolished by the death of Christ, were no more performed in Jerusalem; the temple and temple service perishing together: that those things which cannot be shaken may remain: the kingdom and priesthood of Christ, which are everlasting; and the good things which come by him, as remission of sins, justification, adoption, sanctification, and the heavenly inheritance; as also the Gospel, and the doctrines and ordinances of it, baptism, and the Lord's supper, and the mode of Gospel worship; all which are to continue until Christ's second coming.

8. De praktijk (13:1-13:25)

8.1 Inleiding.

De apostel Paulus schrijft aan de Filippenzen:

Filippenzen 1:27 Alleen, gedraagt u waardig het evangelie van Christus,

Dit gold niet alleen voor de Filippenzen toen, het geldt ook voor ons, evangelische christenen nu. Al te vaal is een smet geworpen op de zaak van Christus doordat degenen die zich christen noemen het bovenstaande niet in acht hebben genomen. Hoe belangrijk is het om datgene wat we weten, wat we geleerd hebben in preken en bijbelstudies, steeds in de praktijk te brengen. De apostel Jakobus schreef al:

Jakobus 1:22 En weest daders des woords en niet alleen hoorders: dan zoudt gij uzelf misleiden.

Misleid worden door alleen maar een hoorder te zijn....hoe droevig is dat! Vaak horen we mensen zeggen: Dat was een goed woord, een prachtige preek of een interessante studie. En er is niets optegen om Gods Woord prachtig of interessant te vinden! Gods Woord is inderdaad geweldig. Maar het gaat erom dat Gods Woord vrucht voortbrengt in onze levens! De Heer Jezus zegt in Joh. 15:

Johannes 15:8 Hierin is mijn Vader verheerlijkt, dat gij veel vrucht draagt en gij zult mijn discipelen zijn.

Het laatste hoofdstuk is vol van aanwijzingen voor de praktijk van het christenleven. Niet dat er in de vorige hoofdstukken geen praktische aanwijzingen geweest zijn: Zeker wel! Maar in het bijzonder in dit laatste hoofdstuk brengt de schrijver een aantal zaken naar voren die direct met de christelijke levenswandel te maken hebben. Elk vers is bijna een bijbelstudie apart en ik geloof dat ik rustig een jaar over dit hoofdstuk zou kunnen doen! In verband met de beperkte tijd zullen slechts enkele verzen worden behandeld.

8.2 Laat de broederlijke liefde blijven (13:1).

Opvallend is de overgang van 12:28 en 29 met 13:1. In de eerste twee verzen worden we opgeroepen om God te dienen met eerbied en ontzag terwijl in het volgende vers `ineens` staat: Laat de broederlijke liefde blijven. De overgang lijkt wat abrupt. De scheiding die de uitgever met kopjes en hoofdstukken heeft aangebracht is, naar ik aanneem in het oorspronkelijke manuscript niet aanwezig. Door deze scheidingen missen we soms verbanden met het voorafgaande. Maar uit de Bijbel is het duidelijk dat de liefde tot God wel degelijk in verband staat met de liefde tot de naaste. De apostel Johannes zegt:

1 Johannes 4:20 Indien iemand zegt: Ik heb God lief, doch zijn broeder haat, dan is hij een leugenaar; want wie zijn broeder, die hij gezien heeft, niet liefheeft, kan ook God, die hij niet gezien heeft, niet liefhebben.

Opgemerkt zij dat er in 13:1 het woord philadelphia (Gr.) gebruikt wordt. In het N.T. wordt hiermee bedoeld de liefde die de gelovigen voor elkaar koesteren (zowel broeders als zusters).

Paulus schrijft aan de Tessalonicenzen:

1 Thess. 4:9: Over de broederliefde is het niet nodig u te schrijven; immers, gij hebt zelf van God geleerd elkander lief te hebben;

Zou Paulus dat ook tegen ons gezegd kunnen hebben? Even later schrijft hij:

10 gij doet dat dan ook ten aanzien van alle broeders in geheel Macedonie. Maar wij vermanen u, broeders, dit nog veel meer te doen,.....

Ook al is die liefde er, we kunnen en moeten erin groeien. Liefde is een partje van de vrucht van de Geest (Gal. 5:22) maar die vrucht groeit niet zonder onze medewerking. De Bijbel zegt in 1 Joh. 2:10:

Wie zijn broeder liefheeft, blijft in het licht en in hem is niets aanstotelijks;

Daarentegen leidt haat tot geestelijke duisternis:

1 Johannes 2:11 maar wie zijn broeder haat, is in de duisternis en wandelt in de duisternis en hij weet niet waar hij heengaat, want de duisternis heeft zijn ogen verblind.

Het liefhebben van andere gelovigen behoort tot de belangrijkste kenmerken van de wedergeboorte:

1 Johannes 3:14 Wij weten, dat wij overgegaan zijn uit de dood in het leven, omdat wij de broeders liefhebben. Wie niet liefheeft, blijft in de dood.

Het liefhebben van God en het liefhebben van de naaste staan met elkaar in verband, het is de samenvatting van alle geboden. De apostel Johannes schrijft ook:

1 Johannes 5:3 Want dit is de liefde Gods, dat wij zijn geboden bewaren.

Hier zie je dat liefde met gehoorzaamheid aan God samenhangt. Wetsverachting en verkillung van liefde gaat hand in hand:

Mattheus 24:12 En omdat de wetsverachting toeneemt, zal de liefde van de meesten verkillen.

We zien dus dat liefde tot God, liefde tot de naaste en het houden van Gods geboden met elkaar in verband staan (werk dit eventueel verder uit).

Eveneens opvallend aan 13:1 is dat er staat: Laat de broederlijke liefde **blijven**. Het was er dus al maar de oproep is dat het zal voortduren! Broederlijke liefde kan verkillen en er moet een stukje inspanning gepleegd worden om het te doen blijven! Een dergelijk principe komt overigens meer voor in het N.T., bijvoorbeeld:

Openbaring 3:11 Ik kom spoedig; houd vast wat gij hebt, opdat niemand uw kroon neme.

Dit zegt de Heer Jezus tegen de gemeente te Filadelfia., waar het geestelijk heel goed ging. De Heer heeft zelfs geen enkel woord van kritiek. Toch werden ze opgeroepen om vast te houden wat ze hadden. Ze hadden dus, maar niettemin bestond er de mogelijkheid dat ze hun kroon zouden verliezen en daarom werden ze opgeroepen om vast te houden. Wat of wie moesten ze dan vasthouden? Natuurlijk de Heer zelf maar ook Zijn Woord. Als gelovigen het Woord gaan loslaten bestaat het gevaar dat ze ook het Levende Woord gaan loslaten:

*1 Cor. 15:1 Ik maak u bekend, broeders, het evangelie, dat ik u verkondigd heb, dat gij ook ontvangen hebt, waarin gij ook staat,
2 waardoor gij ook behouden wordt, indien gij het zo vasthoudt, als ik het u verkondigd heb, tenzij gij tevergeefs tot geloof zoudt gekomen zijn.*

Hoe goed is het als er broederlijke liefde is en blijft. Wat een zegen zou dat zijn voor onze samenkomsten! Soms (?!) hangt er zo 'n kiheid over onze samenkomsten en ik vraag me af of dat te maken kan hebben met een gebrek aan broederliefde. Als we in ons hart dingen tegen elkaar hebben dan beïnvloedt dat wel degelijk de geestelijke atmosfeer in de samenkomst, ook al worden die 'dingen' niet tegen elkaar uitgesproken! Soms hoor je of lees je over opwekkingen die kwamen doordat gelovigen met elkaar 'schoon schip' maakten. Grote blijdschap vervult dan opnieuw de harten van de christenen (licht dit zo nodig verder toe). Wij zongen vroeger al:

Waar liefde woont gebiedt de Heer Zijn zegen
daar woont Hijzelf en wordt Zijn heil vergregen
en 't leven tot in eeuwigheid.
Deze woorden komen uit Ps. 133:

- 1 *Een bedevaartslied. Van David. Ziet, hoe goed en hoe liefelijk is het, als broeders ook tezamen wonen.*
- 2 *Het is als de kostelijke olie op het hoofd, nedervloeiende op de baard, de baard van Aaron, die nedergolft op de zoom van zijn klederen.*
- 3 *Het is als dauw van de Hermon, die nederdaalt op de bergen van Sion. Want daar gebiedt de Here de zegen, leven tot in eeuwigheid.*

Wandelt in de liefde (Ef. 5:2) schrijft Paulus aan de gemeente te Efeze. Waar liefde is loopt alles veel geolieder, de olie van de Heilige Geest wel te verstaan. In de gemeente te Efeze was er aanvankelijk die liefde:

*Ef. 1:15 Daarom houd ook ik, gehoord hebbende van uw geloof in de Here Jezus en van uw liefde tot al de heiligen,
16 niet op te danken, u gedenkende bij mijn gebeden,*

Toch zegt Paulus even later:

*Ef. 4:1: Als gevangene in de Here, vermaan ik u dan te wandelen waardig der roeping, waarmede gij geroepen zijt,
2 met alle nederigheid en zachtmoedigheid, met lankmoedigheid, en elkander in liefde te verdragen*

Dus ook al is er liefde dan is het nog geen garantie dat die liefde altijd automatisch blijft, Met de liefde die er was moesten ze ook leren elkander te verdragen. Je zou kunnen zeggen de liefde op zijn houdbaarheid beproefd wordt.

Die liefde is echter niet gebleven want later krijgt de gemeente een brief van de Heer Jezus:

*Opb. 2:2: Ik weet uw werken en inspanning en uw volharding en dat gij de kwaden niet kunt verdragen en hen op de proef gesteld hebt, die zeggen, dat zij apostelen zijn, maar het niet zijn, en dat gij hen leugenaars hebt bevonden,
3 en gij hebt volharding en hebt verdragen om mijns naams wil en gij zijt niet moede geworden.
4 Maar Ik heb tegen u, dat gij uw eerste liefde verzaakt hebt.
5 Gedenk dan, van welke hoogte gij gevallen zijt en bekeer u en doe weder uw eerste werken. Maar zo niet, dan kom Ik tot u en Ik zal uw kandelaar van zijn plaats wegnemen, indien gij u niet bekeert.*

Een heleboel was er goed in de gemeente (en daar begint de Heer Jezus ook mee) maar één ding was er niet meer: die eerste spontane liefde (voor elkaar, voor God en voor de buitenstaanders)..en juist dat vindt de Heer heel belangrijk! Ze moeten zich hiervan

bekeren en terugkeren tot hun eerste liefde, anders zal de kandelaar worden weggenomen. Dat laatste is helaas klaarblijkelijk gebeurd want Efeze is een puinhoop geworden.

Overigens, is het ook weer niet zo dat als er liefde is, alles automatisch in orde is. De gemeente te Tyathira krijgt te horen:

Opb. 2:19: Ik weet uw werken en liefde, en geloof en dienstbetoon, en uw volharding en uw laatste werken, die meer zijn dan de eerste.

20 Maar Ik heb tegen u, dat gij de vrouw Izebel laat begaan, die zegt, dat zij een profetes is, en zij leert en verleidt mijn knechten om te hoereren en afgodenoffers te eten.

Hier was de liefde wel aanwezig maar er ontbrak een stuk tucht (die in de gemeente te Efeze er weer wel was). Alleen maar lief zijn voor elkaar werkt ook niet. Ook wij hebben niet ontvangen een geest van alleen maar liefde:

2 Timotheus 1:7 Want God heeft ons niet gegeven een geest van lafhartigheid, maar van kracht, van liefde en van bezonnenheid.

Trouwens ook een vader die alleen maar lief is voor zijn kinderen zal spoedig zijn gezag verliezen.

Liefde is ook belangrijk als de gemeente de buitenstaanders wil bereiken:

Johannes 13:35 Hieraan zullen allen weten, dat gij discipelen van Mij zijt, indien gij liefde hebt onder elkander.

Onze liefde voor elkaar is het keurmerk van de christen voor de buitenstaander. Jaren geleden kwam er een buitenstaander in onze gemeente en het was de betreffende persoon zo opgevallen dat er bij ons zoveel liefde was voor elkaar. Ik was al langer in de gemeente en mij viel dat helemaal niet (meer) zo op. Ik was er blijkbaar al aan gewend. Maar het is een goede zaak als er liefde is binnen een gemeente. Dan kun je tenminste met een gerust hart buitenstaanders uitnodigen voor een gemeentesamenkomst.

Het feit dat het liefdegebod tot de discipelen gericht is:

Johannes 13:34 Een nieuw gebod geef Ik u, dat gij elkander liefhebt; gelijk Ik u liefgehad heb, dat gij ook elkander liefhebt.

geeft al aan dat die liefde er niet automatisch is. Petrus zegt in dit verband:

1 Petrus 1:22 Nu gij uw zielen door gehoorzaamheid aan de waarheid gereinigd hebt tot ongeveerinsde broederliefde, hebt dan elkander van harte en bestendig lief,

Hieruit blijkt dat broederliefde ook een keuze is. We moeten niet wachten op een bepaald gevoel om die ander lief te hebben!

Laten we tenslotte nog eens kijken naar een paar belangrijke gevaren voor de broederliefde. Natuurlijk kun je zeggen dat zonde in al zijn verschijningsvormen fnuikend werkt op de broederliefde. Ik heb in dit verband al gewezen op Matth. 24:13: waar de wetsverachting toeneemt, verkilt de liefde. Als de vreze des Heren uit een gemeente verdwijnt, zal ook de broederliefde verkillen. Gemeenschap met elkaar zal alleen ervaren worden als we in het licht wandelen (1 Joh. 1:7). Ik noem drie zaken in een gemeente die verkillend kunnen werken op de liefde:

A) Geschonden vertrouwen

- B) Wereldliefde
- C) De geest van kritiek

A) Geschonden vertrouwen blijkt wonden na te laten die moeilijk helen. Als een voorganger of de één of andere leidende broeder een ernstige misstap begaat kan dit ernstige gevolgen hebben voor een gemeente. Hetzelfde kan gezegd worden van scheuringen. Broeders die eerst samenwerkten komen nu, min of meer, tegen over elkaar te staan. Dergelijke zaken hebben dikwijls een sterk verkillende werking op de broederliefde.

Hoe belangrijk is het dan ook dat we bij onze wedloop onze ogen alleen gericht houden op Jezus (Heb. 12:2).

- B) De Bijbel waarschuwt ons:

1 Joh. 2:15: Hebt de wereld niet lief en hetgeen in de wereld is. Indien iemand de wereld liefheeft, de liefde des Vaders is niet in hem.

16 Want al wat in de wereld is: de begeerte des vlezes, de begeerte der ogen en een hovaardig leven, is niet uit de Vader, maar uit de wereld.

17 En de wereld gaat voorbij en haar begeren, maar wie de wil van God doet, blijft tot in eeuwigheid.

De wereld oefent een sterke aantrekkingskracht uit op de (gevallen) menselijke natuur. M.i. geldt dit in het bijzonder voor jonge mensen. Ze willen carrière maken, veel dingen ervaren...kortom: uit het leven halen wat er in zit. Nu is het niet verboden om van Gods schepping te genieten of van kunst, cultuur of wetenschap. Ook is er niets op tegen om van tijd tot tijd een stuk gezonde ontspanning te hebben en tijd te hebben met je gezin, je vrouw en kinderen of je vrienden etc. Wat is dan wel het verkeerde aan de wereld? Vers 16 licht het verder toe en het woord begeerte speelt daarbij een belangrijke rol. Mogelijk helpt ons de vertaling van de GNB:

16 Want al het wereldse, alles waarop de mensen hun zinnen zetten en waar ze hun ogen niet vanaf kunnen houden en alle aardse zaken waarvan de mensen zo hoog opgeven, dat alles komt niet uit de Vader voort maar uit de wereld.

Het zijn allemaal begeertes die aftrekken van het verlangen naar God. Dat dergelijke zaken ook de gemeente van Christus bedreigen en helaas gedeeltelijk inpalmen behoeft nauwelijks betoog. De Heer Jezus noemt deze zaken ook in de gelijkenis van de zaaier:

Markus 4:19 maar de zorgen van de wereld en het bedrog van de rijkdom en de begeerten naar al het andere komen erbij en verstikken het woord en het wordt onvruchtbaar.

- Jakobus waarschuwt ons:

Jakobus 4:4 Overspeligen, weet gij niet, dat de vriendschap met de wereld vijandschap tegen God is? Wie dus een vriend der wereld wil zijn, wordt metterdaad een vijand van God.

Wanneer we dergelijke zaken bij onszelf bemerken is de enige remedie: je bekeren en je opnieuw toewijden aan de zaak van Christus!

- C) Als het goed is wordt ons geestelijk waarnemingsvermogen scherper naarmate we langer met de Heer wandelen en dan geldt voor ons:

1 Corinthe 2:15 Maar de geestelijke mens beoordeelt alle dingen, zelf echter wordt hij door niemand beoordeeld.

Beoordelen? Ja! Oordelen? Neen:

*Matth 7:1: Oordeelt niet, opdat gij niet geoordeeld wordt;
2 want met het oordeel, waarmee gij oordeelt, zult gij geoordeeld worden, en met de maat, waarmee gij meet, zal u gemeten worden.*

Ons beoordelen kan gemakkelijk overgaan in oordelen als we met de dingen die we zien (of menen te zien) verkeerd omgaan. Je kunt zo gemakkelijk een scherpe, negatief kritische geest ontwikkelen en een stuk zuurheid om je heen gaan verspreiden! Zeker bij oudere christenen bestaat het gevaar van 'verzuring'. Door alles wat ze hebben meegemaakt zijn ze dermate sceptisch geworden dat het beeld van Christus niet zo duidelijk meer waarneembaar is. Het laat zich raden welk effect dit heeft op de broederliefde. Ook Paulus had zuur kunnen zijn aan het einde van zijn leven. Hij schrijft echter:

2 Timotheus 4:16 Bij mijn eerste verdediging heeft niemand mij bijgestaan, maar allen hebben mij in de steek gelaten het worde hun niet toegerekend;

Het beste middel om verzuring tegen te gaan is je relatie met de Heer te onderhouden:

Hebreen 12:3 Vestigt uw aandacht dan op Hem, die zulk een tegenspraak van de zondaren tegen Zich heeft verdragen, opdat gij niet door matheid van ziel verslapt.

en ook:

Judas 1:20 Maar gij, geliefden, (1-21a) bewaart uzelf in de liefde Gods, (1-20b) door uzelf op te bouwen in uw allerheiligst geloof en door te bidden in de Heilige Geest ,....

8.3 Voorgangers..

Hebr. 13 heeft drie verzen over voorgangers:

7 Houdt uw voorgangers in gedachtenis, die het woord Gods tot u hebben gesproken; let op het einde van hun wandel en volgt hun geloof na.

17 Gehoorzaamt uw voorgangers en onderwerpt u aan hen, want zij zijn het, die waken over uw zielen, daar zij rekenschap zullen moeten afleggen. Laten zij het met vreugde kunnen doen en niet al zuchtende, want dat zou u geen nut doen.

24 Groet al uw voorgangers en al de heiligen. De broeders uit Italië laten u groeten.

In alle drie de gevallen wordt er in het Grieks voor voorgangers een woord gebruikt dat afgeleid is van het Griekse werkwoord hegeomai. Dit werkwoord betekent o.a. leiden en het woord zou vertaald kunnen worden met leiders of bestuurders. In dit verband dus allen die een leidende functie in de gemeente vervullen. Nu gaat het ons in het bijzonder over de eerste twee verzen: de verzen 7 en 17. We beginnen met vers 7. Eerst een paar andere vertalingen:

7 Remember them that had the rule over you, men that spake unto you the word of God; and considering the issue of their life, imitate their faith. (ASV)

7 Vergeet uw leiders niet, die u de boodschap van God hebben verkondigd. Kijk hoe ze geleefd hebben en gestorven zijn, en neem een voorbeeld aan hun geloof. (GNB)

7 Vergeet de voorgangers niet die u het woord van God hebben doorgegeven. Kijk eens hoe zij hebben geleefd; vertrouw net zo op God als zij deden. (Het Boek)

7 Remember your leaders, who spoke the word of God to you. Consider the outcome of their way of life and imitate their faith. (NIV)

Deze vertalingen en andere vertalingen suggereren dat het hier gaat om leidinggevendenden die inmiddels overleden zijn. Hoe kun je anders het einde van hun wandel gadeslaan? Verder is het duidelijk dat het hier gaat om leidinggevendenden die het woord bediend hebben. Dus in het bijzonder leraars en zij die voorgegaan zijn in de prediking. Waarom worden we opgeroepen om hen in gedachtenis te houden? Ik denk simpelweg omdat het goede voorbeelden zijn geweest. Blijkbaar bedoelt de schrijver die voorgangers wier leven overeenkwam met hun prediking. Ook al kun je Gods Woord mooi en goed uitleggen dan is het nog niet vanzelfsprekend (helaas) dat je er ook zelf naar leeft. Maar die predikers en die leraren bij wie dat wel het geval is zijn inspirerende voorbeelden ter navolging. De apostel Paulus schrijft aan Timoteus:

2 Tim. 3:10 Gij daarentegen hebt volle aandacht geschonken aan mijn onderricht, wijze van doen, bedoeling, geloof, lankmoedigheid, liefde, volharding, 11 vervolgingen en lijden, zoals mij getroffen hebben te Antiochie, te Ikonium en te Lystra.

Timoteus heeft een goed voorbeeld gehad aan Paulus. Hij heeft heel wat van Paulus geleerd, niet alleen van zijn onderwijs maar ook van zijn gedrag als christen. Ongetwijfeld zal Timoteus Paulus in gedachtenis hebben gehouden. Het is zo belangrijk om goede voorbeelden gehad te hebben (en dat te gedenken) en nog te hebben. Paulus schrijft ook aan de Thessalonicenzen:

1 Thessalonica 2:10 Gij zijt getuigen, en God, hoe vroom, rechtvaardig en onberispelijk wij ons bij u, die gelooft, gedragen hebben.

Ongetwijfeld zullen de Tessalonicenzen zich dit later herinneren. Bedenk ook hoe belangrijk ons voorbeeld voor onze kinderen is. Zullen ze later ons geloof navolgen? Welke indruk laten wij bij hen na! Mogen we verwachten dat ze de Heer echt gaan dienen als wij dat niet zo serieus hebben gedaan?

Opvallens is dat er ook staat: Let op het einde van hun wandel! Hoe zijn ze naar de Heer gegaan? Sommigen hebben hun leven moeten geven voor de Heer. Ze hebben hun naderende einde met vertrouwen tegemoet gezien zoals Paulus:

2 Tim. 4:7: Ik heb de goede strijd gestreden, ik heb mijn loop ten einde gebracht, ik heb het geloof behouden; 8 voorts ligt voor mij gereed de krans der rechtvaardigheid, welke te dien dage de Here, de rechtvaardige rechter, mij zal geven, doch niet alleen mij maar ook allen, die zijn verschijning hebben liefgehad.

Anderen hebben een 'gewoon' sterfbed gehad maar toonden veel geloofsvertrouwen in hun laatste uren! Hoe inspirerend kan dat zijn voor anderen die hier bij gestaan of hier van gehoord hebben! Hoe goed is het om zulke feiten in gedachtenis te houden!

De volgende tekst gaat over de voorgangers in het heden. Dat zijn dus degenen die een leidende functie hebben in de gemeente (dus niet alleen de 'klassieke voorganger'). Ook hier geven we eerst een paar vertalingen:

Heb. 13:17 Gehoorzaamt uw voorgangers en onderwerpt u aan hen, want zij zijn het, die waken over uw zielen, daar zij rekenschap zullen moeten afleggen. Laten zij het met vreugde kunnen doen en niet al zuchtende, want dat zou u geen nut doen.

Hebrews 13:17 Obey them that have the rule over you, and submit to them: for they watch in behalf of your souls, as they that shall give account; that they may do this with joy, and not with grief: for this were unprofitable for you. (ASV)

Hebreen 13:17 Gehoorzaam uw leiders en volg hun aanwijzingen op. Zij waken over u, en moeten zich daarvoor verantwoorden. Zorg ervoor dat ze hun werk met vreugde kunnen doen en geen reden tot klagen hebben, want dat zou voor u nadelig zijn. (GNB)

Hebreen 13:17 Gehoorzaam uw voorgangers en doe wat zij zeggen. Het is hun taak over u te waken; zij zullen voor God verantwoording moeten afleggen over wat zij hebben gedaan. Als u hen gehoorzaamt, zullen zij hun werk met voldoening kunnen doen, zonder veel zorgen en moeite. Maar als u hen niet gehoorzaamt, doet u daarmee uzelf tekort. (Het Boek)

Hebrews 13:17 Obey your leaders and submit to their authority. They keep watch over you as men who must give an account. Obey them so that their work will be a joy, not a burden, for that would be of no advantage to you. (NIV)

Gehoorzaamt uw voorgangers! Wat dat betreft hebben de voorgangers de tijdgeest tegen! We leven in een tijd waarin mensen steeds meer verachting voor autoriteit gaan krijgen. We merken dat in onze maatschappij o.a. op de scholen, bij de politie en helaas ook in kerken en gemeenten. De wetsverachting neemt toe en de liefde verkilt (Matth. 24:13). Op deze manier wordt onze wereld `klaar gemaakt` voor het ontvangen van de antichrist. Deze zal aanbeden worden door iedere wereldbewoner behalve door de kinderen Gods:

Openbaring 13:8 En allen, die op de aarde wonen, zullen het beest aanbidden, ieder, wiens naam niet geschreven is in het boek des levens van het Lam, dat geslacht is sedert de grondlegging der wereld.

Een trieste zaak die uiteindelijk zal ontstaan doordat men Gods gezag verwerpt. Gelukkig zal deze aanbeding niet lang standhouden.

Voordat we verdergaan met het gezag in de gemeente is het goed om te bedenken dat de gedachte dat mensen zich onderwerpen aan gezag van God afkomstig is. Romeinen 13:1 en 2 zegt:

- 1 Ieder mens moet zich onderwerpen aan de overheden, die boven hem staan. Want er is geen overheid dan door God en die er zijn, zijn door God gesteld.*
- 2 Wie zich dus tegen de overheid verzet, wederstaat de instelling Gods, en wie dit doet, zullen een oordeel over zich brengen.*

Het Griekse woord dat voor overheden hier is gebruikt is `exousia` en dit zou hier ook met `autoriteit` kunnen worden vertaald (in het gedeelte van Rom. 13 heeft het in het bijzonder betrekking op het regeringsapparaat). Het zich stellen onder `autoriteit` is dus geen idee van mensen maar van God. Autoriteit of gezag heeft in deze gevallen wereld, als het functioneert zoals God het bedoelt, een beschermende functie. Zonder gezag en gezagsdragers zouden de wereldbewoners voortdurend overgeleverd zijn aan de gevolgen van hun eigen zonden. Het is dus goed dat er zoiets als gezag is, ook al functioneert lang niet altijd zoals God dat bedoelt.

Nu het gezag in de (plaatselijke) gemeente. De gezagsdragers daar (voorgangers, oudsten etc) zijn, als het goed is, door God aangesteld en voldoen ze aan de eisen van de Schrift zoals bijv. bij opzieners in 1 Tim. 3:1-7:

- 1 Dit is een betrouwbaar woord: indien iemand staat naar het opzienersambt, dan begeert hij een voortreffelijke taak.*

- 2 Een opziener dan moet zijn onbesproken, de man van een vrouw, nuchter, bezadigd, beschaafd, gastvrij, bekwaam om te onderwijzen,
 3 niet aan de wijn verslaafd, niet opvliegend, maar vriendelijk, niet strijdlustig of geldzuchtig,
 4 een goed bestierder van zijn eigen huis, die met alle waardigheid zijn kinderen onder tucht houdt;
 5 indien echter iemand zijn eigen huis niet weet te bestieren, hoe zal hij voor de gemeente Gods zorgen?
 6 Hij mag niet een pas bekeerde zijn, opdat hij niet door opgeblazenheid in het oordeel des duivels valle.
 7 Hij moet ook gunstig bekend zijn bij de buitenstaanden, opdat hij niet in opspraak kome en in een strik des duivels valle.

Het zijn vrij logische eisen waaraan een gemeenteleider moet voldoen. Mannen die aan deze qualificaties voldoen worden dikwijls door de Heilige Geest ´ naar voren geschoven` om inderdaad opzieners te worden:

Handelingen 20:28 Ziet dan toe op uzelf en op de gehele kudde, waarover de Heilige Geest u tot opzieners gesteld heeft, om de gemeente Gods te weiden, die Hij Zich door het bloed van zijn Eigene verworven heeft.

Het spreekt vanzelf dat dit weiden alleen goed mogelijk is als de schapen deze opzieners (en laten we ons maar tot dit soort voorgangers beperken hoewel er ook anderen zijn die waken over zielen zoals kringleders, verder zijn er ook oudsten met een meer bestuurlijke taak waarbij het herder zijn niet op de voorgrond treedt) erkennen en gehoorzamen:

*1 Thess. 5:11 en 12 Wij verzoeken u, broeders, hen, die onder u zich moeite getroosten, die u leiden in de Here en u terechtwijzen, te erkennen,
 13 en hen zeer hoog te schatten in liefde, om hun werk. Houdt vrede onder elkander.*

Er zal sprake moeten zijn van een principiële gehoorzaamheid en onderworpenheid aan een opziener. Ik pleit hier voor principiële gehoorzaamheid en niet voor blindelinge gehoorzaamheid. Door blindelinge gehoorzaamheid kunnen gemeenteleden in sectarische en onbijbelse situaties terecht komen. Principiële gehoorzaamheid is geboden maar juist hier komen vaak de moeilijkheden. Gemeenteleden die vermaand zijn door een opziener voelen zich soms beledigd en verlaten de gemeente om vervolgens elders moeilijkheden te gaan maken. En dan kun je horen dat daar en daar manipulerende oudsten zijn en dat ze zo weinig begrip voor je situatie hadden etc. Maar het zou best eens kunnen zijn dat de betreffende persoon simpelweg de vermaning niet accepteerde en zijn biezen pakte! Helaas zijn er inderdaad manipulerende gemeenteleiders en ook herders die huurlingen blijken te zijn. We kunnen dit niet ontkennen! Petrus waarschuwde al voor de gevaren die oudsten bedreigen:

*1 Petr. 5:1: De oudsten onder u vermaan ik dan als medeoudste en getuige van het lijden van Christus, die ook een deelgenoot ben van de heerlijkheid, welke zal geopenbaard worden:
 2 hoedt de kudde Gods, die bij u is, niet gedwongen, maar uit vrije beweging, naar de wil van God, niet uit schandelijke winzucht, maar uit bereidwilligheid,
 3 niet als heerschappij voerend over hetgeen u ten deel gevallen is, maar als voorbeelden der kudde.*

Zij echter die de schapen echt liefhebben en dus een echt herdershart hebben zullen niet gauw in één van deze valkuilen terechtkomen. Zij willen echt waken over de zielen van degenen die hen zijn toevertrouwd. Let op wat er staat:

Laten zij het met vreugde kunnen doen en niet al zuchtende, want dat zou u geen nut doen.

Schape kunnen, ook al lijken het heel makke dieren, ook flink tegenstribbelen. En dat geldt evenzo voor menselijke schape. De hulp, raad en of vermaning wordt de opziener niet altijd in dank afgenomen. De opziener zucht eronder en het schaap gaat er niet op vooruit. Ik vermoed dat dit in deze tijd een maar al te vaak voorkomende situatie is. Anderzijds staat er:

Mattheus 10:41 Wie een profeet ontvangt als profeet, zal het loon van een profeet ontvangen; en wie een rechtvaardige ontvangt als rechtvaardige, zal het loon van een rechtvaardige ontvangen.

De zegen die een dienstknecht van God met zich meebrengt kan dus weleens niet ontvangen worden en de moeilijkheid ligt dan bij de ontvanger. Het bezoek doet hem geen nut. Je ziet dat bijvoorbeeld ook bij de Heer Jezus als Hij in zijn vaderstad, Nazareth, komt (Matth. 13:53-58). Hoewel de inwoners in eerste instantie versted staan over zijn prediking en wonderen accepteren ze Hem toch niet echt als de Mensenzoon. En dan zegt Jezus tegen hen: Een profeet is alleen in zijn vaderstad en in zijn huis ongeëerd. En Hij deed daar niet vele krachten wegens hun ongeloof (!).

Voorgangers zullen rekenschap moeten afleggen over de zielen die ze weiden. Petrus zegt over de herders die hun dienst goed verricht hebben:

1 Petrus 5:4 En wanneer de opperherder verschijnt, zult gij de onverwelkelijke krans der heerlijkheid verwerven.

Ook staan er duidelijke waarschuwingen voor de verkeerde herders in de Bijbel (in eerste instantie gericht tegen de toenmalige herders van Israël, maar als principe toepasbaar voor alle tijden):

Ez. 34:2 Mensenkind, profeteer tegen de herders van Israel, profeteer en zeg tot hen, tot die herders: zo zegt de Here Here: wee de herders van Israel, die zichzelf weiden! Moeten de herders niet de schape weiden?

3 Het vet eet gij, met de wol kleedt gij u, het gemeste slacht gij, maar de schape weidt gij niet;

4 zwakke versterkt gij niet, zieke geneest gij niet, gewonde verbindt gij niet, afgedwaalde haalt gij niet terug, verlorene zoekt gij niet, maar gij heerst over hen met hardheid en geweldenarij.

5 Zij raken verstrooid, omdat er geen herder is, en worden tot voedsel voor al het gedierte des velds; zo raken zij verstrooid.

6 Mijn schape dwalen rond op alle bergen en op elke hoge heuvel; over de gehele aarde zijn mijn schape verstrooid zonder dat er iemand is die naar hen vraagt of ze zoekt.

Kuddes raken verstrooid als de herders niet regelmatig het aangezicht van de Heer zoeken:

Jeremia 10:21 Want verdwaasd zijn de herders, de Here zoeken zij niet; daarom hebben zij geen verstand en is heel hun kudde verstrooid.

Hoe belangrijk is het voor voorgangers om de relatie met de levende Heer te onderhouden. Niet voor niets vraagt de Heer Jezus aan Petrus voordat hij de opdracht krijgt om Zijn lammeren te weiden en Zijn schape te hoeden:

Joh. 21:15:....., hebt gij Mij waarlijk lief, meer dan dezen? Hij zeide tot Hem: Ja Here, Gij weet, dat ik U liefheb. Hij zeide tot hem: Weid mijn lammeren.

16 Hij zeide ten tweeden male weder tot hem: Simon, zoon van Johannes, hebt gij Mij waarlijk lief? En hij zeide tot Hem: Ja Here, Gij weet het, dat ik U liefheb. Hij zeide tot hem: Hoed mijn schapen.

17 Hij zeide ten derden male tot hem: Simon, zoon van Johannes, hebt gij Mij lief? Petrus werd bedroefd, dat Hij voor de derde maal tot hem zeide: Hebt gij Mij lief? En hij zeide tot Hem: Here, Gij weet alles, Gij weet, dat ik U liefheb. Jezus zeide tot hem: Weid mijn schapen.

8.4 Het huwelijk.

De tekst die we vervolgens gaan bekijken is Heb.13:4:

4 Het huwelijk zij in ere bij allen en het bed onbezoedeld, want hoereerders en echtbrekers zal God oordelen.

Ook hier geven we eerst een paar andere vertalingen:

4 Laat iedereen het huwelijk in ere houden. Man en vrouw moeten elkaar trouw blijven. Wie overspel pleegt, zal door God gestraft worden. (Het Boek).

4 Houd in alle omstandigheden het huwelijk in ere en bewaar de huwelijkstrouw ongeschonden. Wie in ontucht leven en wie overspel plegen, zullen door God veroordeeld worden. (GNB).

4 Let marriage be had in honor among all, and let the bed be undefiled: for fornicators and adulterers God will judge. (ASV).

4 Marriage should be honoured by all, and the marriage bed kept pure, for God will judge the adulterer and all the sexually immoral. (NIV).

Nog even voor alle duidelijkheid: hoererij (porneia) is een verzamelnaam voor alle sexuele omgang buiten het huwelijk om terwijl er bij echtbreuk of overspel (moicheia) sprake is van sexuele omgang waarbij tenminste één van de partners gehuwd is.

Maar laten we beginnen bij het huwelijk zelf. Het is belangrijk om op te merken dat het huwelijk een instelling van God is en geen uitvinding van mensen. Zie Gen. 2:18-24:

18 En de Here God zeide: Het is niet goed, dat de mens alleen zij. Ik zal hem een hulp maken, die bij hem past.

19 En de Here God formeerde uit de aardbodem al het gedierte des velds en al het gevogelte des hemels. Ook bracht Hij het tot de mens, om te zien hoe deze het noemen zou; en zoals de mens elk levend wezen noemen zou, zo zou het heten.

20 En de mens gaf namen aan al het vee, aan het gevogelte des hemels en aan al het gedierte des velds, maar voor zichzelf vond hij geen hulp, die bij hem paste.

21 Toen deed de Here God een diepe slaap op de mens vallen; en terwijl deze sliep, nam Hij een van zijn ribben en sloot haar plaats toe met vlees.

22 En de Here God bouwde de rib, die Hij uit de mens genomen had, tot een vrouw, en Hij bracht haar tot de mens.

23 Toen zeide de mens: Dit is nu eindelijk been van mijn gebeente en vlees van mijn vlees; deze zal 'mannin' heten, omdat zij uit de man genomen is.

24 Daarom zal een man zijn vader en zijn moeder verlaten en zijn vrouw aanhangen, en zij zullen tot een vlees zijn.

De Heer Jezus haalt dit gedeelte aan in Matth. 19:4 e.v.:

4 Hij antwoordde en zeide: Hebt gij niet gelezen, dat de Schepper hen van den beginne als man en vrouw heeft gemaakt?

5 En Hij zeide: Daarom zal een man zijn vader en moeder verlaten en zijn vrouw aanhangen en die twee zullen tot een vlees zijn.

6 Zo zijn zij niet meer twee, maar een vlees. Hetgeen dan God samengevoegd heeft, scheidt de mens niet.

Hieruit blijkt duidelijk dat het huwelijk een instelling van God is en niet van mensen. Dit laatste wordt weleens beweerd en men spreekt dan van het instituut van het huwelijk dat dan op de helling zou moeten. Helaas is dit instituut, tot onze grote schade, inderdaad op de helling. Onbijbelse samenlevingsvormen komen steeds meer voor en inmiddels zijn we zelfs al zover dat het homohuwelijk in een aantal kerken erkend en ingezegend wordt. En wat de gewone huwelijken betreft: volgens het C.B.S. loopt ongeveer één op de drie huwelijken uit op een echtscheiding.

Ik wil hierbij opmerken dat het beslist niet mijn bedoeling is om degenen hier die een echtscheiding achter de rug hebben eens wat extra te kwetsen. Maar we zijn het er, naar ik aanneem, wel over eens dat het een kwalijke zaak is dat er zoveel zijn. Het huwelijk is in onze maatschappij niet zo 'n heilige zaak meer. Niet weinig keren kun je in bepaalde kranten lezen dat de één of andere gevierde filmster aan haar vijfde of zesde huwelijk bezig is. Het laatste huwelijk had nog geen jaar geduurd.

Het is vanuit het oogpunt van de tegenstander ook niet zo verwonderlijk dat het huwelijk onder vuur ligt. Want onstabiele huwelijken resulteren in onstabiele en uiteindelijk kapotte gezinnen en het laat zich raden wat voor invloed hier vanuit gaat op de samenleving. Ik geloof dat de politie op straat en de leraren op de scholen heel wat minder problemen zouden hebben als er meer stabiele gezinnen waren. Ik wordt nogal een bepaald bij een tekst uit de brief van Paulus aan Timoteus (geciteerd uit de GNB):

2 Tim. 3:1: Onthoud het volgende goed: wanneer de laatste dagen van deze wereld aanbreken, komen er zware tijden.

2 De mensen zullen egoïstisch zijn en op geld belust, verwaand en hoogmoedig, anderen beledigen en hun ouders de gehoorzaamheid weigeren; ze zullen ondankbaar zijn, niets heilig achten,

3 geen gevoel tonen en onverzoenlijk zijn, kwaadspreken, zichzelf niet beheersen en wreed en onmenselijk zijn tegenover anderen;

4 verraderlijk, roekeloos en opgeblazen, meer gehecht aan genot dan aan God;

5 ze houden zich aan de uiterlijke vorm van onze godsdienst, maar ze verwerpen de kern ervan

Deze zaken meen ik overvloedig waar te nemen in onze maatschappij. Jaren geleden was er een slogan: Het gezin is de hoeksteen van de samenleving. Tegenwoordig lachen hier velen schamper om. Toen Heerma (?) van het CDA enige jaren geleden de waarde van het gezin weer meer naar voren wilde brengen in de kamer werd er om gelachen. Velen vinden dit achterhaald hoewel er tegenwoordig ook weer een beetje een kentering te zien is. Worden we dan weer verstandiger? Ik vrees van niet. Nog steeds kiezen we liever voor oplossingen in de trant van: zero tolerance, meer blauw op straat, betere opvangmogelijkheden voor kinderen (voorschoolse opvang, naschoolse opvang en er is zelfs al een ontbijtmoeder). Ik zeg niet dat we deze dingen op zich verkeerd zijn maar het zou beter zijn als we de onderliggende problematiek zouden aanpakken. En dat heeft alles te maken met een terugkeer naar bijbelse normen en waarden. Van onze maatschappij als geheel kunnen we dit niet verwachten. Maar laten dan de christenen er tenminste voor zorgen dat bij hen het huwelijk in ere is.

Wat houdt dat in: het huwelijk in ere? De tekst zelf geeft al twee zaken aan die het huwelijk ontoren: hoererij en overspel. Op zich is dit al duidelijk genoeg. De seksualiteit is een belangrijk aspect (hoewel niet het enige) van het huwelijk. Op zich is er niets verkeerd of zondigs aan sex. Sex is goed zolang het maar functioneert binnen de kaders die God ervoor gesteld heeft. Onze problemen beginnen daar waar deze kaders verlaten

worden. Dan zal een oorspronkelijk goede gave van God ontaarden en contraproductief gaan werken.

Maar wat te denken, in dit verband, van samenwonen? Het gewoon samenwonen zonder getrouwd te zijn is bijbels gezien niets anders dan hoererij. Vaak horen we jongelui zeggen: Waarom zouden we nog trouwen? Gewoon samenwonen is veel gemakkelijker (ze hebben inderdaad vaak slechte voorbeelden gezien). Voor jongelui die belijden christen te zijn zou het geen vraag moeten zijn! We trouwen, als we met elkaar verder willen gaan, omdat God wil dat we het huwelijk eren. Dan kun je nog weleens de tegenwerping horen: Maar als we samenwonen en echt van elkaar houden, dan zijn we toch voor God getrouwd? Maar, als dat al zo zou zijn, waarom wil je dat dan niet laten bevestigen op het stadhuis en in de plaatselijke gemeente? Vaak zijn er onderliggende motieven zoals: elkaar `vrij` laten (je kunt ook weer gemakkelijker uit elkaar), de kosten en moeite van een officiële ceremonie willen we ons graag besparen enz. Een huwelijk is evenwel een verbond dat twee mensen met elkaar voor Gods aangezicht aangaan en ook al vind je in het N.T. geen directe aanwijzingen hoe een bepaalde huwelijksceremonie zou moeten verlopen dan zullen we ons toch willen onderwerpen aan de gang van zaken hiervoor in de plaatselijke gemeente. Immers:

1 Petr. 2:13 Onderwerpt u aan alle menselijke instellingen, om des Heren wil:

Dat geldt dus zeker ook voor de wijze waarop in de plaatselijke gemeente een huwelijk wordt voltrokken en ook voor het gaan naar het stadhuis.

Natuurlijk houdt het eren van het huwelijk meer in dan alleen geen hoererij en overspel. Het betekent ook dat we Gods verdere aanwijzingen voor het huwelijk in acht nemen. Zo wordt bij een huwelijksvoltrekking vaak Ef. 5:22-33 gelezen en 1 Petr. 3:1-7. In deze gedeelten wordt van de vrouw onderdanigheid gevraagd ten opzichte van haar man (veel vrouwen steigeren hiertegen temeer omdat dergelijke teksten vaak misbruikt zijn) terwijl van de man wordt gevraagd zijn vrouw lief te hebben en verstandig met haar te leven. Hoeveel kansen hebben christenen om aan een goddeloze maatschappij te laten zien hoe goed een huwelijk kan zijn. Helaas komen overspel en echtscheiding ook in `christelijke` kringen niet weinig meer voor.

De tekst bevat ook een waarschuwing.....want hoereerders en echtbrekers zal God oordelen. Natuurlijk kunnen we ons van deze zonden bekeren en gereinigd worden. We hebben echter al eerder gewezen op de geweldige dynamiek die God in de sexualiteit gelegd heeft. Het gevoelsleven kan hierdoor zodanig beïnvloed worden dat men deze zonden gaat goedpraten en niet meer tertugkeert op de smalle weg. De Bijbel waarschuwt echter:

Ef.5:5: Want hiervan moet gij doordrongen zijn, dat in geen geval een hoereerder, onreine of geldgierige, dat is een afgodendienaar, erfdeel heeft in het Koninkrijk van Christus en God.

Wees zuinig op uw huwelijk!

8.5 Vreemde leringen.

8.5.1 Zoek het niet in menselijke systemen van regels.

De tekst waar we vervolgens naar kijken is Heb. 13:9:

Laat u niet medeslepen door allerlei vreemde leringen; want het is goed, dat het hart zijn vastheid vindt in genade en niet in spijzen: wie het hierin zochten, hebben er geen baat bij gevonden.

We geven eerst weer een paar andere vertalingen:

9 Laat u daarom niet meeslepen door allerlei vreemde ideeën. Voor onze geestelijke kracht zijn wij alleen afhankelijk van de genade van God en niet van allerlei regels voor eten en drinken; want de mensen die op regels vertrouwden, hebben er niets aan gehad. (Het Boek)

9 Laat u niet op een zijspoor brengen door allerlei vreemde theorieën. Terecht steunen wij op Gods genade, en niet op spijswetten. Wie daarnaar hebben geleefd, hebben er geen baat bij gevonden. (GNB).

9 Be not carried away by divers and strange teachings: for it is good that the heart be established by grace; not by meats, wherein they that occupied themselves were not profited. (ASV).

9 Do not be carried away by all kinds of strange teachings. It is good for our hearts to be strengthened by grace, not by ceremonial foods, which are of no value to those who eat them. (NIV).

Laten we eerst kijken naar de directe betekenis van de tekst. Er wordt hier gesproken over vreemde leringen die een bedreiging vormden voor de Hebreeuwse christenen. Blijkbaar hadden deze leringen betrekking op spijzen. Het ligt voor de hand om te denken aan de ceremoniele wet uit het OT met allerlei bepalingen over spijzen, dranken, wassingen etc. waarvan Heb. 9:10 zegt:

daar zij met hun spijzen en dranken en onderscheiden wassingen slechts bepalingen voor het vlees zijn, opgelegd tot de tijd van het herstel.

Iets dergelijks zegt Paulus in Col. 2:16:

*16 Laat dan niemand u blijven oordelen inzake eten en drinken of op het stuk van een feestdag, nieuwe maan of sabbat,
17 dingen, die slechts een schaduw zijn van hetgeen komen moest, terwijl de werkelijkheid van Christus is.*

Met andere woorden: de ceremoniele wet is nu, sinds het offer van de Heer Jezus, afgeschaft. Dat er staat dat het bepalingen voor het vlees zijn betekent dat het slechts betrekking heeft op de uiterlijke mens en geen invloed heeft op het hart van de mens. We moeten hierbij opmerken dat ten tijde van het O.T. deze wetten nog wel geldig waren voor de Joden. Nu echter de 'geldigheidsduur' van deze wetten verstreken was hebben deze ook geen functie meer. Aannemelijk is dat er in die tijd toch nog Joden waren die leerden dat het houden van dergelijke spijswetten (al of niet verandert naar leringen van mensen: je mag dit wel eten en dat niet) wel degelijk van belang was voor je behoudenis. Paulus schrijft verder in Col. 2:

*20 Indien gij met Christus afgestorven zijt aan de wereldgeesten, waartoe laat gij u, alsof gij in de wereld leeft, geboden opleggen:
21 raak niet, smaak niet, roer niet aan;
22 dat alles zijn dingen, die door het gebruik teloorgaan, zoals het gaat met voorschriften en leringen van mensen.
23 Dit toch is, al staat het in een roep van wijsheid met zijn eigendunkelijke godsdienst, zijn nederigheid en zijn kastijding van het lichaam, zonder enige waarde en dient slechts tot bevrediging van het vlees.*

Dat is inderdaad wat het is: eigendunkelijke godsdienst. Regels van mensen kunnen nooit het hart veranderen. De Heer Jezus zegt in Mark. 7:7:

Markus 7:7 Tevergeefs eren zij Mij, omdat zij leringen leren, die geboden van mensen zijn.

Dit zegt de Heer Jezus naar aanleiding van het feit dat sommige van de schriftgeleerden zagen dat enige discipelen hun brood aten met ongewassen handen. Nu heeft de Heer er uiteraard niets op tegen dat we de handen wassen voordat we brood eten. Maar de Farizeeën en de schriftgeleerden hadden er, tezamen met een aantal andere zaken, een soort gebod van gemaakt terwijl ze de echte geboden van God veelal niet in acht namen. Leringen van mensen resulteren in een eigendunkelijke godsdienst. Of het nu gaat om spijswetten, allerlei wassingen, kastijding van het lichaam of wat dan ook, het haalt geestelijk gezien niets uit. Het geeft alleen een gevoel van tevredenheid en misschien ook veiligheid omdat je bepaalde `plichten` in acht neemt. Het dient slechts volgens Col. 2:23 tot bevrediging van het vlees.

Ook wij, evangelische christenen, moeten er voor waken om van bepaalde evangelische gewoonten geen ijzeren wet te maken bijvoorbeeld:

- je stille tijd. Het is zeer goed om stille tijd te houden. Alleen merk je weleens, als je het overslaat, dat je je minder geestelijk voelt. Is dat terecht? Laten we ervoor waken dat onze stille tijd devalueert tot een verplicht gebeuren! Iedere (?) evangelische christen houdt stille tijd! Zo hoort het nu eenmaal!? Begrijpt u?

- Hallelujah roepen in een evangelische samenkomst. Als het uit uw hart opborrelt (en het verstoort de orde niet) doe het dan alstublieft! David zegt in Ps. 34:2:

Ik wil de Here te allen tijde prijzen, bestendig zij zijn lof in mijn mond.

Spontaniteit is één van de kenmerken van de ware godsdienst. Daar is vanzelfsprekend niets op tegen! Het kan echter gemakkelijk tot een nietszeggende gewoonte devalueren. Je doet gewoon mee omdat het er nu eenmaal bijhoort. En als je het niet van tijd tot tijd doet wordt je misschien wel als minder geestelijk gezien, dus (!) doe je het maar!

Zo zijn er nog wel meer voorbeelden te verzinnen.....want wie het hierin zochten hebben er geen baat bij gevonden! Het bevredigde misschien voor enige tijd het vlees, maar uiteindelijk veranderde er niets echt iets! Waar vinden we dan wel `baat` bij? Onze tekst zegt:

.....want het is goed, dat het hart zijn vastheid vindt in genade en niet in spijzen:

Er wordt hier gesproken over drie zaken:

- hart
- vastheid
- genade

Het hart is het geestelijk centrum van de mens. De Bijbel heeft er heel wat over te zeggen. De Spreuken zegt ervan:

Spreuken 4:23 Behoed uw hart boven al wat te bewaren is, want daaruit zijn de oorsprongen des levens.

Onze handel en wandel wordt bepaald door wat in ons hart is. De Heer Jezus zegt ervan:

Lukas 6:45 Een goed mens brengt uit de goede schat zijns harten het goede voort en een slecht mens brengt uit de boze schat het boze voort. Want waar het hart vol van is, daarvan spreekt de mond.

Ook zegt Hij:

Mattheus 6:21 Want, waar uw schat is, daar zal ook uw hart zijn.

Als bijvoorbeeld onze schat ons bezit is dan is ons hart daar vol van en daar zijn we dan ook dikwijls bewust of onbewust mee bezig. Een kwalijke zaak overigens! Het is ook niet toevallig dat Spr. 4:23 vooraf wordt gegaan door Spr. 4:21 en 22:

20 Mijn zoon, sla acht op mijn woorden, neig uw oor tot mijn uitspraken;

21 laat ze niet wijken uit uw ogen, bewaar ze diep in uw hart.

22 Want zij zijn leven voor wie ze vinden, genezing voor hun ganse lichaam.

Wat een zegen is het als ons hart gereinigd is en Gods Woord diep in ons hart verankerd is! Waar vindt ons hart zijn vastheid in? In ons bezit of onze prestaties? Dan blijft ons hart onrustig. Ik meen ook dat het Augustinus geweest is die gezegd heeft:

Onrustig is ons hart totdat het rust vindt in U (dat is God)

Hoewel dit niet zo in de Bijbel staat, geloof ik toch dat het een diepe waarheid is. Ons hart vindt pas echt zijn vastheid in God of ook (om het op een andere manier te zeggen): In zijn genade. Het diepe besef dat we van God afhankelijk zijn, dat Hij ons liefheeft en voor ons zorgt, zou ons gezond moeten maken! Daar ligt de vastheid voor ons hart: in de genade van God! Dit is ook wat Petrus zegt:

1 Petrus 1:13 Omgordt dus de lendenen van uw verstand, weest nuchter, en vestigt uw hoop volkomen op de genade, die u gebracht wordt door de openbaring van Jezus Christus.

Of er nu de innerlijke openbaring bedoelt wordt of de uiteindelijke openbaring bij de wederkomst, het is in ieder geval duidelijk dat onze hoop gericht moet zijn op de genade van God.

Iedere christen heeft de genade van God nodig, elke dag weer. Hij ontving genade, toen hij tot bekering kwam en zijn zonden vergeven werden maar hij blijft elke dag afhankelijk van Gods genade. Ook de apostel Johannes kon hier van getuigen als hij schrijft in vers 16: Immers uit Zijn volheid hebben wij allen ontvangen, zelfs genade op genade... De N.I.V. vertaling zegt voor dit laatste: de ene zegening na de ander. Vaak menen christenen dat ze iets moeten doen om Gods genade te verwerven bijvoorbeeld door allerlei goede werken. Steeds zijn ze bang om God te mishagen als ze niet hun uiterste best doen. Hun hele leven wordt een kramp. Gods genade is echter niet te verdienen, ook niet door goede werken. Genade is Gods onverdiende gunst. Genade ontvang je door je voor God te vernederen en te zeggen: Heer, ik heb u nodig, heel mijn leven.

Toch zien we dat mensen, maar in het bijzonder christenen, hun hart toch nog te vaak vastheid laten vinden in spijzen. Soms gaat het om letterlijke spijswetten maar vaker om spijswetten in figuurlijke zin. Men hecht dikwijls aan een systeem van regels die misschien een bepaald gevoel van veiligheid geven (religieus bezig zijn bevredigt in zekere mate het gevoelsleven) maar uiteindelijk in geestelijke zin toch geen baat brengt....want wie het daarin zoeken hebben het niet gevonden. Dat is misschien ook het aantrekkelijke van bepaalde dwaalleringen: Ze brengen vaak iets nieuws, in zekere zin smaakt het ook lekker maar uiteindelijk leidt het van de Heer af. We zullen dit in het volgende uitwerken.

8.5.2. Dwaalleringen.

8.5.2.1 Dwaalleringen in de eindtijd.

Als de Heer Jezus zijn rede over de eindtijd houdt (Matth. 24) die gericht is tot zijn discipelen dan is het eerste waarvoor hij zijn discipelen waarschuwt: de verleiding:

*Matth. 24:4: En Jezus antwoordde en zeide tot hen: Ziet toe, dat niemand u verleide!
5 Want velen zullen komen onder mijn naam en zeggen: Ik ben de Christus, en zij zullen velen verleiden.*

Later zegt Hij in vers 24:

24 Want er zullen valse christussen en valse profeten opstaan en zij zullen grote tekenen en wonderen doen, zodat zij, ware het mogelijk, ook de uitverkorenen zouden verleiden.

De eindtijd zal dus `bol staan` van de valse christussen en de valse profeten en de hiermee correponderende valse leringen die door dwaalleraren worden gepropageerd. Ik maak hier gemakshalve maar geen onderscheid tussen `vreemde leringen` waar onze tekst over spreekt en dwaalleringen (dit woord komt in onze NBG-Bijbel niet eens voor). Een vreemde lering, die `vreemd` aan onze Bijbel doet uiteindelijk ook dwalen.

Het eerste dat we hier moeten opmerken is de principiële mogelijkheid voor een discipel om verleid te kunnen worden. Wat moeten we anders met Matth. 24:4? Als er dus een christen is die denkt dat hij zo stevig op zijn geestelijke benen staat dat hij niet verleid kan worden, die is al misleid. We moeten dus de principiële mogelijkheid onder ogen zien om verleid te kunnen worden door een valse Christus of een valse profeet of leraar en de praktijk laat zien dat dit ook regelmatig voorkomt. Laten we echter eerst kijken naar een aantal gegevens uit de Schrift die met de `leer` te maken hebben.

8.5.2.2 Toezien op zichzelf en op de leer.

De eerste tekst is 1 Tim. 4:16:

Zie toe op uzelf en op de leer, volhard in deze dingen; want door dit te doen zult gij zowel uzelf als hen, die u horen, behouden.

Timoteus. had duidelijk een pastorale taak in de gemeente(n). Paulus roept hem hier op om op twee zaken toe te zien:

-Op zichzelf. Timoteus. is een voorbeeld voor de gelovigen. Hij staat, om het zo maar eens te zeggen, in de schijnwerpers. Het is een persoon met een duidelijke voorbeeldfunctie. Als hij zou vallen dan zou dat ernstige gevolgen voor zijn toehoorders kunnen hebben.

Als christen hebben we allemaal een voorbeeldfunctie. Dit geldt echter in bijzondere mate voor degenen in leidende positie. Zijn wij een leesbare brief van Christus? (2 Cor. 3:3). Een ieder beproeve zichzelf!

- Op de leer . Timoteus moest zich zowel toeleggen op het leren (onderwijs geven) maar ook op de leer zelf. Het was nodig dat zijn toehoorders `gezond` onderwijs ontvingen. Ongezond onderwijs kan ertoe leiden dat christenen de rechte weg gaan verlaten. De Heer Jezus wijst de gemeente te Pergamum op sommigen die vasthouden aan de leer van Bileam en de leer van de Nikolaïten. De gemeente (!) wordt hierop aangesproken. Men zegt weleens vroom: Het gaat niet om de leer maar om de Heer maar men ziet dan over het hoofd dat een verkeerde leer mensen wel degelijk van de Heer kan aftrekken.

Maar als Timoteus op zichzelf en op de leer blijft toezien dan zullen zijn toehoorders op de rechte weg blijven en behouden blijven. Predikers, evangelisten, bijbelleraren, pastorale werkers enz. hebben een zeer verantwoordelijke taak. Hun voorbeeldfunctie en hun lering of prediking heeft grote invloed op degenen die hen horen. Het is goed om hier zeer alert op te zijn.

8.5.2.3 Destructieve invloed van een dwaalleer

Kan een dwaalleer dan zo'n destructieve invloed hebben? Nou en of! De Bijbel geeft hier zelf een voorbeelden van. Bijvoorbeeld:

2 Tim. 2:16: Maar vermijd de onheilige, holle klanken; want zij zullen de goddeloosheid nog verder drijven,

17 en hun woord zal voortwoekeren als de kanker. Tot hen behoren Hymeneus en Filetus,

18 die uit het spoor der waarheid geraakt zijn met hun bewering, dat de opstanding reeds heeft plaatsgehad, waardoor zij het geloof van sommigen afbreken.

19 En toch staat ongeschokt het hechte fundament Gods met dit merk: De Here kent de zijnen, en: Een ieder, die de naam des Heren noemt, breke met de ongerechtigheid.

Hier zien we waartoe het werk van dwaalleraren leidt: het geloof van sommigen wordt afgebroken. Deze dwaalleraren ontkenden de lichamelijke opstanding en hadden dit mogelijk vergeestelijkt in de trant van: toen je tot geloof kwam ben je geestelijk opgestaan in Christus (en dit is waar) maar er is later geen lichamelijke opstanding meer (en dit is natuurlijk volledig in strijd met de bijbelse gegevens). Paulus aarzelt niet om hun namen te noemen. We zouden dat nu misschien betitelen als oordelen, maar in zo'n geval moet je wel oordelen want anders komen er nog meer mensen onder het gehoor van zo'n dwaalleraar en dat kan voor hen hele nare gevolgen hebben. Zou u mensen durven toevertrouwen aan een voorganger die de Bijbel niet echt meer als het Woord van God ziet? Ook al kan hij heel mooi en gevoelig preken en is hij, in de ogen van mensen, een zeer inemende persoonlijkheid, dan is hij toch een geestelijk gevaar `op de weg`. Dat is juist het bedrieglijke! Uiteindelijk breken ze het geloof van mensen af! Een schapevacht verhuult in zulke gevallen de werkelijke binnenkant van zo'n voorganger.

Ik wil hierbij toch een paar zaken opmerken:

1) We zullen van elkaar een zekere verscheidenheid aan opvattingen en leringen moeten accepteren. Er zijn niet weinig zaken waar zelfs de opvattingen van bekende en gerespecteerde bijbelleraren behoorlijk kunnen verschillen. We mogen dan iemand die ergens een beetje anders over denkt dan niet aanmerken als dwaalleraar. Natuurlijk gaat het hier om zaken die niet essentieel zijn voor het geloofsleven. Bijvoorbeeld: Er komt volgens de Bijbel een nieuwe hemel en een nieuwe aarde. Sommigen geloven dat God de oude aarde gewoon gaat vernieuwen, anderen geloven dat er echt een hele nieuwe aarde komt. Dergelijke zaken mogen ons nooit verdelen. Een beetje anders wordt het met de leer dat ieder mens die geleefd heeft uiteindelijk behouden wordt. Deze leer is absoluut niet in de Bijbel terug te vinden, integendeel. De Bijbel spreekt duidelijk over een eeuwig oordeel (Hebr. 6:2). Wanneer men dit gaat prediken, dan kweekt dat valse gerustheid. Mensen kunnen gaan denken: Misschien heb ik het mis, dat ik geen christen ben, maar wat doet het er toe? Ook dan kom ik er uiteindelijk wel!

2) Door Gods genade kun je staande blijven! Er staat:

2 Tim. 2:19 En toch staat ongeschokt het hechte fundament Gods met dit merk: De Here kent de zijnen, en: Een ieder, die de naam des Heren noemt, breke met de ongerechtigheid.

God weet, van Zijn kant, de gelovige vast te houden. Van de kant van de gelovige is het echter nodig om te breken met ongerechtigheid! Zonde is namelijk een invalspoort voor dwaling. We zijn dit al eerder tegengekomen:

Hebreen 3:13 maar vermaant elkander dagelijks, zolang men nog van een heden kan spreken, opdat niemand van u zich verharde door de misleiding der zonde

Zonde vermindert ons geestelijk beoordelingsvermogen en kan ertoe leiden dat dwaling een kans krijgt. Bijvoorbeeld: Mensen die in een overspelsituatie leven hebben de neiging om hun zonde te gaan goedpraten. Door de misleiding der zonde verhardden zich helaas de harten! Een ander voorbeeld is:

1 Johannes 2:11.... maar wie zijn broeder haat, is in de duisternis en wandelt in de duisternis en hij weet niet waar hij heengaat, want de duisternis heeft zijn ogen verblind.

Hier is het de zonde van het haten van je broeder die tot geestelijke duisternis leidt. Om vrij te blijven van dwaling is het van belang om de zonde te mijden en dicht bij de Heer te blijven leven!

In het algemeen kun je zeggen dat het afwijzen van de waarheid tot dwaling leidt. Een van de meest ernstige vormen hiervan vinden we in 2 Tess. 2:3: 9-12. Hier wordt gesproken over de komst van de antichrist:

9 Daarentegen is diens komst naar de werking des satans met allerlei krachten tekenen en bedrieglijke wonderen,

10 en met allerlei verlokkenende ongerechtigheid, voor hen, die verloren gaan, omdat zij de liefde tot de waarheid niet aanvaard hebben, waardoor zij hadden kunnen behouden worden.

11 En daarom zendt God hun een dwaling, die bewerkt, dat zij de leugen geloven,

12 opdat allen worden geoordeeld, die de waarheid niet geloofd hebben, doch een welgevallen hebben gehad in de ongerechtigheid.

Als de antichrist komt zal hij uiteindelijk door iedereen verwelkomd worden behalve: de kinderen Gods:

8 En allen, die op de aarde wonen, zullen het beest aanbidden, ieder, wiens naam niet geschreven is in het boek des levens van het Lam, dat geslacht is sedert de grondlegging der wereld.

Alleen de kinderen Gods doorzien de ware aard van het Beest!

8.5.2.4 Geinspireerd door demonen.

Een dwaalleer is dikwijls (zo niet altijd) geinspireerd door demonen. In 1 Tim. 4:1 e.v. staat:

1 Maar de Geest zegt nadrukkelijk, dat in latere tijden sommigen zullen afvallen van het geloof, doordat zij dwaalgeesten en leringen van boze geesten volgen,

2 door de huichelarij van leugensprekers, die in hun eigen geweten gebrandmerkt zijn,

3 het huwelijk verbieden en het genot van spijzen, welke God toch geschapen heeft om met dankzegging te worden gebruikt door de gelovigen, die tot erkenning der waarheid gekomen zijn.

Hier zien we duidelijk de duivel als inspirator voor dwaalleringen. Het gaat hier blijkbaar om ascetisch aandoende leringen die heel vroom lijken maar uiteindelijk hun oorsprong

blijken te vinden in het rijk van de duisternis. Hij heeft er natuurlijk alle belang bij dat gelovigen afvallen van hun geloof en gebruikt hiervoor 'vroom' lijkende leringen. Natuurlijk heeft hij menselijke spreekbuizen nodig en die vindt hij in mensen waarvan het geweten allang niet meer goed werkt. Ze worden werktuigen van het kwaad en brengen anderen tot afval!

8.5.2.5 Dwaalleringen in de wereldgodsdiensten.

Demonen zijn uiteraard werkzaam in de drie grote wereldgodsdiensten: de islam, het hindoeïsme en het boeddhisme. In het hindoeïsme worden vele goden aanbeden. Demonen, die schuilgaan achter de vele vormen van afgoderij, zorgen er wel voor dat hun aanbidder de nodige religieuze ervaringen hebben zodat ze in hun geloof 'gesterkt' worden. In het boeddhisme wordt het bestaan van een persoonlijke god ontkend maar ongetwijfeld komt hier ook veel demonie voor. Aan de bakermat van de Islam staat, mijns inziens, een occulte openbaring. Van Baaren schrijft in 'De Islam in het licht van de Bijbel' (met toestemming geciteerd):

Op een nacht in het jaar 610, toen Mohammed 40 jaar oud was, verscheen hem de engel Gabriël, zo vertelt men, die hem aansprak. Aanvankelijk verkeerde hij in twijfel. Hij had gehoord van de Joden, dat Allah profeten had gezonden naar het volk Israël, maar nooit was er een gezonden naar de Arabieren. Zijn vrouw moedigde hem aan om dit fenomeen te aanvaarden als een opdracht om profeet te worden. Zijn openbaar optreden begon in 613. Nadien kreeg hij vaak visioenen en hoorde hij stemmen. De boodschappen die hij kreeg, kwamen altijd in het Arabisch en zijn vrienden schreven de woorden op. De Moslims zelf geloven, dat Mohammed analfabeet was. Na zijn dood werden deze boodschappen samengevoegd tot "de Koran". (Het Arabisch Qu'ran betekent: reciteren). Mohammed was ervan overtuigd, dat de woorden die tot hem kwamen, geen woorden van hemzelf, maar woorden van God waren en dat hij slechts de "verhaler" was. Aldus geloven de Moslims, dat de Koran niet Mohammed's boek, maar God's Boek is.

8.5.2.6 Dwaalleringen op het christelijke erf.

We geven ook voorbeelden van dwaalleringen die meer op het christelijke erf liggen. Randon deze dwaalleringen hebben zich nieuwe kerken gevormd, ook wel culten of sekten genoemd. Een daarvan is de leer van de Mormonen. Van Baaren schrijft in 'De Mormonen en hun leer in het licht van de Bijbel' (met toestemming geciteerd):

De geschiedenis der Mormonenkerk begint eigenlijk in de nacht van de 21-ste September, in 1823, toen Joseph Smith beweerde, bezoek ontvangen te hebben van een engelachtig wezen, genaamd Moroni. Dit wezen (onbekend in de Bijbel), verklaarde van zichzelf "een boodschapper te zijn uit de aanwezigheid van God" en zei, dat deze "God" voor Joseph Smith een bijzonder werk te doen had, dat hem later bekend zou worden, o.a. door middel van "openbaringen" op gouden platen. Joseph Smith verklaarde, dat ene professor Charles Anthon, een "beroemd geleerde", een certificaat zou hebben afgegeven, waarin deze bevestigde, dat de vertaling der tekens uit Egyptisch, Chaldees en Assyrisch juist zou zijn. Toen Joseph Smith dit certificaat in zijn bronvermelding noemde, vroeg deze het terug en verscheurde het. Ook de gouden platen zelf moest Smith aan de engel Moroni teruggeven

Een andere sekte is de Unified Family van de Koreaan Moon. Van Baaren schrijft in 'De unified family en de Koreaanse Messias' (met toestemming geciteerd):

In Moon's "Voltooid Testament" lezen wij, dat hij op zijn 16e jaar een "openbaring van Jezus" ontving, die zeven jaar duurde. De Koreaan kreeg de belofte, dat Jezus "met hem wilde samenwerken"... Sindsdien kreeg Moon verbinding met de geestenwereld; met

"heiligen in het paradijs" met "Jezus", Boeddha en andere hoge geesten. Door zijn gemeenschap met God werd Moon de eer gegeven alle hemelse geheimen te mogen weten. De goddelijke waarheid werd hem deelachtig. Hij werd de volstrekte overwinnaar in hemel en op aarde. De gehele geestenwereld boog voor hem. Zelfs Satan (!) gaf zich vrijwillig aan hem over, want... Moon was verheven tot "zoon van God". De Koreaanse messias is nu "de heer der Schepping"

De Children of God is een ander voorbeeld van een sekte. Hun leider is (was ?) David Berg, een vroegere predikant bij de CAMA. Na een conflict met de gemeenteleiding werd hij verbitterd en verliet de kerk. Later begon hij zijn eigen groep en liet zich, terwijl hij zichzelf als profeet voor deze generatie zag, Mozes David noemen. Ook Berg beweert boodschappen en roepingen te hebben ontvangen. Van Baaren schrijft verder in `De waarheid omtrent de children of God` (met toestemming geciteerd):

De aldus op rebellie, bitterheid en onechte "stemmen" en bevestigingen door "profeten" gevestigde leer, heeft MO's evangelie, vaak in de Naam van Jezus, velen afgeleid van het `Woord des Levens` zèlf.

De praktijken van deze sekte zijn zeer in opspraak geraakt en niet in het minst door de mogelijkheid om sex te gebruiken om buitenstaanders de groep binnen te halen.

8.5.2.7 Dwalingen van recente datum.

In het blaadje van van Open Doors (juni 2002) staat dat één van hun medewerkers een aantal christenen in China tegenkwam die bezig waren noten en fruit te offeren op een altaar. Dit altaar was versierd met een bladzij uit een kinderbijbel, waarop het gezicht van Jezus prijkte. Ze hielden Jezus voor de goede geest van een dode, die gestuurd is om eenvoudige mensen te helpen.

In het Wec-nieuws van juli-augustus 2002 staat dat het welvaartsevangelie aan de Ivoorkust sterk in trek is. Een aantal voorgangers is erdoor beïnvloed. Het welvaartsevangelie leert dat mensen voorspoed en welvaart zullen hebben als ze christen worden. Een van de bijbelscholen `Hebron Pastoral Institute` ziet het als haar prioriteit om deze valse leer te bestrijden.

Bedenk ook eens recentelijk de ophef over het Ephraimgenootschap te Putten

8.5.2.8 Is er bescherming tegen dwaling?

Kun je je vooraf beschermen tegen dwaling? In principe wel! Anders zou de waarschuwing van de Heer Jezus:

Matth. 24:4:..... Ziet toe, dat niemand u verleide!

tevergeefs zijn. God heeft Zijn Woord niet voor niets gegeven:

2 Timotheus 3:15 en dat gij van kindsbeen af de heilige Schriften kent, die u wijs kunnen maken tot zaligheid door het geloof in Christus Jezus.

Goed onderwijs is belangrijk. De bediening van leraar dient te functioneren:

*Ef. 4:11 En Hij heeft zowel apostelen als profeten gegeven, zowel evangelisten als herders en leraars,
12 om de heiligen toe te rusten tot dienstbetoon, tot opbouw van het lichaam van Christus,*

13 *totdat wij allen de eenheid des geloofs en der volle kennis van de Zoon Gods bereikt hebben, de mannelijke rijpheid, de maat van de wasdom der volheid van Christus.*

14 *Dan zijn wij niet meer onmondig, op en neder, **heen en weder geslingerd onder invloed van allerlei wind van leer**, door het valse spel der mensen, in hun sluwheid, die tot dwaling verleidt,*

15 *maar dan groeien wij, ons aan de waarheid houdende, in liefde in elk opzicht naar Hem toe, die het hoofd is, Christus.*

Naast gedegen Schriftkennis is een leven dicht bij de Heer een zekere waarborg tegen dwaling. Het probleem is echter dat men vaak in dwaling terecht komt door:

- **het toelaten van zonde en er vervolgens niet mee willen afrekenen.** Zonde opent de deur voor dwaling.

- **onwetendheid.** Men was op zoek naar antwoorden en toen kwam er iemand aan de deur..enz. Dat hun leer niet deugde wist je niet.

- **sociale problematiek.** Je was eenzaam en gedesoriëteerd. En toen was er die groep die je liefde en bescherming en structuur boodt. Dat ze verkeerde dingen leerden was jou natuurlijk niet bekend.

- **het verlangen om bijzonder te zijn, en de ´hang` naar het spectaculaire.** Het werd allemaal zo gewoon. Ik zocht naar meer en toen kwam ik in die groep met die bijzondere eindtijdleer...enz.

Josh Mc Dowell en Don Stewart geven in hun boek: `Concise guide to today´s religions` een aantal kenmerken van de culten of de sekten (groepen met een leer die christelijk aandoet maar afwijkt van de fundamentele waarheden van ons christelijk geloof). We geven deze, wat vrij geciteerd en verkort weer:

Nieuwe waarheid.

God heeft aan de groep iets heel speciaals geopenbaard. Alleen zij bezitten die waarheid. Zo leert de Mormonenkerk bijvoorbeeld dat het christendom gedurende ongeveer 18 eeuwen in een afvallige toestand verkeert heeft totdat God aan Joseph Smith jr. nieuwe waarheid openbaarde. Het ware evangelie, dat verloren was gegaan werd hersteld.

Nieuwe uitleg van de Schrift.

Er vindt een herinterpretatie van bijbelse waarheden plaats (meestal ver van de context).

Onbijbelse bronnen.

Denk bijvoorbeeld aan het boek van Mormon naast de Bijbel.

Een andere Jezus.

De Jezus die gepredikt wordt komt nooit overeen met de Christus der Schriften. Bij de Jehovah-getuigen bijvoorbeeld is Jezus slechts als eerste geschapen.

Verwerping van het gewone christendom.

Steeds is er sprake van een zich afzetten tegen het gewone christelijke geloof en de kerken.

Met twee monden spreken.

Een duidelijk voorbeeld is de Mormonenkerk. Naar buiten toe geven ze de indruk gewoon christenen te zijn. Maar als je de gelegenheid hebt om `in de keuken` te kijken ontdek je leerstellingen die sterk afwijken van de Bijbel.

Een andere leer over het wezen van God.

Bijvoorbeeld de verwerping van de drieenheid zoals bij de Jehovah getuigen.

Veranderlijke theologie.

Bijvoorbeeld de polygamie bij de Mormonen. Vroeger was die toegestaan, maar nu officieel verboden.

Sterke leider.

De leider van een sekte is doorgaans een sterke charismatische (maar geen charisma van de Heilige Geest) persoonlijkheid die een unieke verbinding met God meent te hebben.

Redding door werken.

Geen enkele cult leert dat er enkel en alleen redding is door simpelweg je vertrouwen op Christus te stellen. Het is altijd geloof plus iets anders.

Valse profetie.

Komt veel voor . Denk bijvoorbeeld aan de Jehovah-getuigen. Christus zou in 1914 terugkomen. Toen dit niet gebeurde werd het een onzichtbare komst. Iets dergelijks is volledig in strijd met de Bijbel.

We eindigen met een aantal teksten over de gezonde leer

3 Indien iemand een andere leer verkondigt en zich niet voegt naar de gezonde woorden van onze Here Jezus Christus en de leer der godsvrucht,

4 dan is hij opgeblazen, hoewel hij niets weet, en heeft hij een zwak voor geschillen en haarkloverijen, een bron van nijd, twist, lasteringen, kwade vermoedens,:

2 Timotheus 4:3 Want er komt een tijd, dat de mensen de gezonde leer niet meer zullen verdragen, maar omdat hun gehoor verwend is, naar hun eigen begeerte zich tal van leraars zullen bijeenhalen,

Titus 1:9 zich houdende aan het betrouwbare woord naar de leer, zodat hij ook in staat is te vermanen op grond van de gezonde leer en de tegensprekers te weerleggen.

Titus 2:1 Maar gij, kom uit voor hetgeen met de gezonde leer strookt.